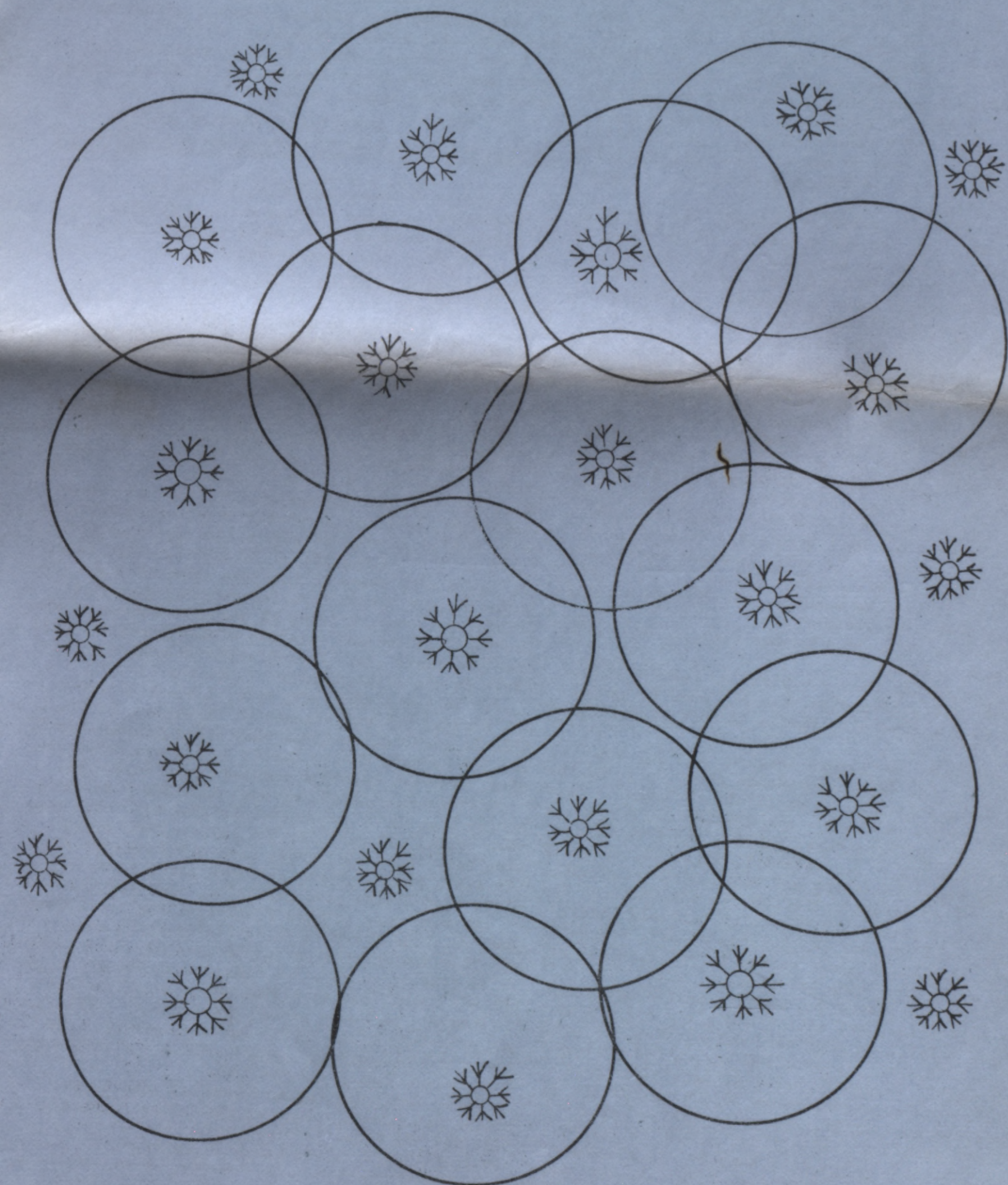

1990. GADA FEBRUĀRIS

MONTREALA, KVEBEKĀ

ISSN 0227 - 2423
41. GADA GĀJUMS Nr. 2. (491.)

Es zinu tavus darbus. Redzi - es tavā priekšā esmu devis atvērtas durvis, ko neviens nevar aizslēgt. Tev ir maz spēka, tomēr manu mācību tu esi turējis, un neesi aizlēdzis manu vārdus. Tāpēc, ka tu esi turējis manu pacietības vārdus, es tevi sargāšu pārbaudījuma stundā, kas nāks pār visu pasauli, pārbaudīt tos, kas dzīvo virs zemes. Es nāksu drīz. Turi to, kas tev ir, lai neviens neatņem tavu vaiņagu.

Jāņa Atklāsmes grāmata 3:10

Jāņa Apokalipse jaunā Derībā ir skabargaina, maz lasīta, bieži pārprasta un vēl biežāk nevietā un nelaikā izlietota grāmata. Tā tēlo Patmos salas vara raktuvēs ieslodzītā presbītera Jāņa redzējumus par to, kā norisināsies pēdējais cēliens Dieva nolemtā cilvēces pestīšanas drāmā un vēsturē.

Mūsu laikmetā kristiešus šī grāmata mulsinā. Tās rēgainās norises un simboliskie tēli satrauc, iedvesmē bailes šķietamās nenovēršamības priekšā. Bet - lielu pārbaudījumu laikā, šī grāmata daudzām Kristus vārda dēļ vajātiem, devusi spēku paciesties, vairojusi ticības degsmi un dvēseles mieru. Viens no šiem daudzajiem, piemēram, bijis latviešiem draudzīgais, Dieva mierā aizsauktais Hanovēras bīskaps Hans Lilje. II pasaules kara laikā, ieslodzīts koncentrācijas nometnē, Lilje lasījis Apokalipsi un atradis mierinājumu ticībā, ka lielā vēstures drāmā uzvarēs Kristus - pasaules Pestītājs.

Jāņa Atklāsmes grāmatas vēstulē, kas rakstīta septiņām pirmkristiešu draudzēm, reizēm varam saskatīt norises un parādības, kādas vērojam arī mūsu draudzēs un baznīcā. Bet - domājot tieši par pēdējo pāris gadu notikumiem, gribētos uz mums attiecināt Filadelfijas draudzei rakstītos vārdus: Es tavā priekšā esmu devis atvērtas durvis.

Tiešām - mums ir šis atvērto durvju laikmets.

Un šīs atvērtās durvis dod iespēju - s a - t i k t i e s. Mums, svešumā izklīdušiem, nekad nav bijusi tāda iespēja apmeklēt Latviju, kā tagad. Varam satikties ar tur palikušajiem. Varam vērot pārmaiņas, kādas notikušas, redzēt to, kas uzcelts, un to, kas nopostīts. Varam pārliecināties par sasniegumiem kultūras laukā un savām acīm redzēt, cik ātri bezdievīga ideoloģija un tautai uzspiesta vara spēj piesārgot nevien upes un ezerus, bet arī cilvēku dvēseles. Bet - arī pārliecināties, ka baznīca, laicīgas varas spaidos, tomēr spēj pastāvēt.

Daudz ciemiņu no tēvzemes tagad ierodas arī brīvajā pasaulē.

Un atvērtās durvis viņiem dod iespēju "vērot Dieva bagāto žēlastību, kas pie mums ir parādījusies." (Apustulis Pāvils vēstulē korintiešiem 9:14)

Atvērtās durvis dod iespēju s a p r a s - t i e s. Par šādas saprašanās pirmo soli jāuzlūko deklarācija, ko parakstījuši tēvzemes un trimdas baznīcu vadītāji - archibīskapi un kas nolasīta archibīskapa Kārļa Gailīša amatā ieviešanas dievkalpojumā - 3. septembrī, Rīgas vēsturiskajā Domā, kas atkal kalpo arī Dieva vārdu sludināšanai. Šī deklarācija liecinā, ka mēs vēlamies appliecināt nevien savu piederību latviešu tautas likteņkopībai, bet, kā Kristus mācekļi - uzturēt Gara vienību ar miera saiti, katrai baznīcai pildot to sūtību, kāda tai dota.

Atvērtās durvis dod iespēju nevien satikties un saprasties, bet arī s a d a r b o t i e s. Mums, brīvībā un pārticībā dzīvojošiem, šo sadarbību, vispirms, jāappliecinā karitatīvā palīdzības darbā. Vajadzību baznīcai Latvijā ir ļoti daudz. Un ikvienam no mums būtu jāpalīdz šīs vajadzības apmierināt. Apustulis Pāvils raksta: "Dievs jums var bagātīgi dot visādu žēlastību, lai jums ir pilnīga iztikšana un vēl pietiekami paliek pāri labiem darbiem." (Vēstule korintie-

šiem 9:8) Par šiem vārdiem, pirms četrdesmit gadiem, sprediķoju nelielam latviešu pulciņam, no kura klāja raugoties uz jaunās patvēruma zemes, Kana- das, klinšaino krastu. Un domāju - šis solījums ir īstenojies mūsu dzīvē. Ar prieku varam pateikties Dievam un palīdzēt tiem, kam palīdzība vajadzīga.

Bet - izmantojot iespējas, ko atvērtās durvis mums dod, nekad nedrīkstam aizmirst, ka uzticīgi un uzcītīgi baznīca spēj pildīt savu sūtību tikai tad un tikai tur, kur tā nav pakļauta laicīgās varas kontrolei un diktātam. Tāpēc baznīca nevar izvairīties arī no līdzdalības latviešu tautas patreizējā cīņā dēļ brīvības un atjaunotas un demokrātiskas Latvijas valsts. Ar vēl lielāku dedzību un neatlaidību tāpēc mums, kas Dievu lūdzam un Dieva dziesmas dziedam svešumā celtos dievnamos - jāiesaistās latviešu tautas cīņā pēc brīvības. Un jādar- ra to - klauszinot pie patvēruma zemju baznīcu un politiķu durvīm, atgādinot tiem mūsu tautas likteni un tiesības uz brīvību. Bet - par visām lietām - nemitēsimies Dievu lūgt. Lai atvērtās durvis atkal netiek aizslēgtas. Un lai arī par mums var liecināt "Tāpēc, ka tu esi turējis manu pacietības mācību, es tevi sargāšu pārbaudīšanas stundā, pārbaudīt tos kas dzīvo virs zemes (Apokalipse 4:10)."

Dievu lūdzot un sekojot Kristus zvaigznei, mūsu tauta sagaidīs labākus laikus un celsies atjanotnes spēkā - jaunai, apskaidrotākai dzīvei.

Archibīskaps ARNOLDS LŪSIS.

BAZNĪCAI IR BAGĀTA PIEREDZE.

Kardināla Julijana Vaivoda Kristus dzimšanas svētku un Jaungada APSVEIKUMS tautiešiem dzim- tenē un svešumā.

"Gods Dievam augstībā un miers virs zemes laba prāta cilvēkiem" (Lk. 2, 14). Tā no jauna mūsu svētnīcās atskan eņģeļu dziesma. Dieva dēls Jēzus Kristus ir dzimis no Jaunavas Marijas gandrīz pirms 2000 gadu, Romas ķeizara Augusta valdīšanas laikā, jūdu zemes Betlemē. Tik ilgā laikā šī dziesma nav zaudējusi ne savu spēku, ne nozīmi.

Droši var apgalvot, ka šīs dziesmas skaņas neiz- dzisis, kamēr vien pastāvēs cilvēce. Nezdūis arī Kristus dzimšanas svētku prieks, jo nekad nezdūis ticība, ka uz mūsu planētu ir atnācis pasaules glā- bējs, kas savā personā apvieno dievišķo un cilvē- cisko dabu. Laba prāta cilvēki nekad nezaudēs cerī- bu uz mūžīgo svētlaimes tēviju, jo viņi redz, cik liela ir Dieva mīlestība un žēlsirdība. Viņi redz, cik lielā mērā Dievs ir tuvojies zemes bērniem. Tik droši ikviens drīkst tuvoties debesu majestātei, Kristus personai. Kristus kā pasaules Gaisma un Mī- lestības iemiesojums pats mūs aicina pie sevis: "Nā- ciet pie manis visi, kas pūlaties un esat apgrūti- nāti! Es jūs atspirdzināšu" (Mt. 11, 23).

Pie Betlemes Bērna nāk visi, kas meklē Dievu. Pie Kristus nāk no tuvienes un tālienes. Bez vilci- nāšanās pie Viņa steidzas vienkāršie Betlemes gani. Austrumu gudrie Mesiju meklē, īpašas zvaigznes va- dīti. Visi šie ceļotāji sasniedz savu ceļamērķi.

Cilvēku sastapšanās ar savu Radītāju rada jaunu sabiedrību, jaunu apvienību. Kristus kļūst par cil- vēku brāli, bet paši cilvēki iegūst Dieva bērnu tiesības. Tagad tie cenšas savā dzīvē centīgi pil- dīt Dieva prātu, dzīvot ar Dieva garu. Savukārt, Dievs tiem dāvina savu palīdzību, savu svētību.

Tik tuvu mums ir mūsu Pestītājs. Viņš ir ar mums savā Baznīcā, Dieva Vārdā, Svētajos Sakramentos, mēs Viņu sastopam katrā tuvākā personā. Taču īpašā veidā Viņš ir ar mums Euharistijas noslēpumā. Viņš nāk pie katra, kas vien Viņu uzņem ar mīlestību.

Diemžēl, ne katrs pieņem Kristu. Savā laikā Vi- ņam neatvērās mājas durvis Betlemes miestībā. Tā- tas notiek arī šodien pasaulē. Kādas tad morāliskās ēnas traucē šodien cilvēku dzīvi?

Daudz bērnu nomirst no bada, bet citi ļaudis, varbūt pat tuvumā, slimo no pārticības un pārēša- nās. Nav vēl rimusies bruņošanās sacensība, tautas nav iemācījušās dzīvot mierā un saderībā. Ir zemes,

kuŗas neatveŗ savas robeŗas Kristus Evangeliju-mam. Nemazinās narkomānijas mēris, kas turpina indēt jauno paaudzi. Daba nav pasargāta no piesārņošanas ar indīgām vielām. Arvien pieaug gaismu neieraudzījušo bērnu skaits un izirušu ģimeŗu skaits. Stiprinās kailuma kults, bet vājinās dabiskā kauna izjūta. Alkoholisms arvien devīgi piedāvā žēlsirdības iestādēm kroŗus un nepilnvērtīgus individuŗus.

Kā jūtas mūsu latvieŗu tauta Kristus miera svētkos? Tā jūt vēl nesadzijuŗas brūces, kas tai raduŗas tautu nesaskapas dēļ. Tā vēl nav visa atspirgusi no grūtā Golgātas ceŗa.

Bet tai ir prieks, ka aust tai kāda gaismīga. Mūsu apziņā stiprinās sapnis par brīvību. Par to jāpateicas Visvarenajam un no jauna jālūdz no Radītāja svētība un palīdzība. Taŗu tas nenozīmē, ka mums būtu tiesības visu gaidīt tikai no augŗas. Dievs savu svētību sūta ne bezdarbībai, bet gan centīgiem darba darītājiem.

Mums ir jāsapemas, jāturas kopā, roku rokā, plecs pie pleca, jādodas uz priekŗu pa vienotības ceŗu. Daudzas savas personīgās intereses un dzīves ērtības ir jānovieto uz upuŗa altāŗa par labu vienprātībai un saskapai.

Mums patīk klausīties skaistus lozungus: brīvība, patiesība, taisnība, tēvijas mīlestība, miers. Nav jāaizmirst, ka lozungiem vairāk par mutes vārdiem ir vajadzīgas rokas, izturīgs darbs, savaldība un pacietība, ir jāatsakās no nevajadzīgiem strīdiem un savstarpējiem apvainojumiem, nedrīkst atstāt novārtā apdomību un gudrību. Ir jācenŗas nostiprināt tautā garīgu-

mu. Maz mums līdzēs Ziemassvētku eglītē iededzināt mirdzoŗas sveķtes. Jāiededzina savā iekŗējā pasaulē stabils morālisks princips un veselīgu dzīves uzskatu gaisma. Jādomā par stiprām un kuplām ģimenēm. Nav jāaizmirst, ka ģimenes stiprumu un labu gaisotni veicina reliģijas, ticības gars. Mēs vēlamies, lai pasaule būtu skaistāka un labāka, tāpēc ir jāsak ar sevi, ar savu dzīves pamatu nostabilizēŗanu.

Mēs esam pie Jaunā Gada durvīm. 1990. gads mūs sastaps ar veselu problēmu maisu. Kaut mums pietiktu spēka un veselīga saprāta pieņemt sareŗģītās problēmas un tās laimīgi atrisināt. Ja mūsu Jaunais gads iesāktos bez Dieva svētības un palīdzības, tad jādomā, ka no daudzām kļūdām nespēsīm izvairīties. Dieva palīdzība mūs neatbrīvo no darba, bet sekmē, ka mūsu darbiem ir labi panākumi.

Baznīca sabiedriskos darbus netraucē, gluŗi otrādi - tā tos atbalsta un veicina. Baznīca ir ļoti norūpējusies, lai mūsu jaunā paaudze attaisnotu labās cerības, lai tā augtu un veidotos veselīga un laimīga.

Mūslaiku jaunā paaudze domā, ka vecāku padoms tai vairs neder. Tie ir maldi. Vecāki mīl savus bērnus. Tiem ir bagāta pieredze. Vēl bagātāka pieredze ir Baznīcai, kuŗa jau gadsimtos ir kaldinājusi veselīgus dzīves principus. Tāpēc ir jāieklausās gan savu mīļo vecāku padomos, gan Baznīcas pieredzes balsī.

Ieejot Jaunā, 1990. gada gaitās, gribu novēlēt laimi un Dieva palīdzību visiem mūsu zemes dēliem un meitām, kuŗi dzīvo savās tēva mājās, gan arī tiem, kuŗus liktenis ir aiznesis tālu no savas dzimtās zemes un vietas.

Lai Dievs dod visiem saderību, mieru un centību darbā, lai varētu ar mīlestību veikt uzdevumus savā un tautas labā.

Lai svētī jūs Visvarenais Dievs Tēvs un Dēls un Svētais Gars!

JULIANS KARD. VAIVODS.

FILOZOFISKI RELIĢIOZIE MEKLĒJUMI.

TREŗSAIS MEKLĒJUMS.

Patiesais humānisms ved pie Dieva un, līdz ar to, pie reliģijas. Reliģija savā būtībā ir

apzinīga cilvēka saistība ar Dievu. Bezdievis nevar būt reliģiozs, nedz arī īsti humāns. Humānisms savā īstenībā liek dziļi prātot un tā atklāj, ejot daudz ceŗu, to Sakni, no kuŗas tas izaug un nobriest, proti, Dievu. Skatās balsis cilvēkā un ārpus cilvēka, kā turpmākos filozofiski reliģiozos meklējumos to redzēsīm, proklamē Dieva esamību, lielumu un skaistumu. Šīs balsis ir jādzird mūsu dienu cilvēkam, lai viņŗ varētu kļūt pilnvērtīgi humāns. Kas tad tās ir par balsīm?

Tās ir, kā to sīki redzēsīm, materiālās pasaules un paŗa cilvēka trausluma balsis. Kā mūsu prāts spontāni uztver pārdroŗā kosmonauta eksistences trauslumu tur augŗā lidojot, tā rī tas pats mūsu prāts saredz eksistences trauslumu ne tikai paŗos cilvēkos, kas "tik droŗi" jūtas virs zemes, bet arī visās citās būtnēs. Neviena no pasaules būtnēm ir pietiekoŗa, lai eksistētu. Attiecībā uz būtņu un, līdz ar to, visas būtņu kopības jeb pasaules eksistenci jeb esmi ir jāsaka, ka tās pauŗ radikālu atkarību, nepatstāvību, trauslumu jeb kontingenci. Lietas var būt un arī nebūt. Lūk, to kontingence!... Kontingence ir visu pasaules lietu un paŗas pasaules "dziļā slimība". Kā slimības iemeslu - cēloni jeb baktēriju mēs atklājam ne tieŗi, bet netieŗi, izejot no tās izpausmēm jeb pazīmēm. Tā pasaules būtņu un paŗas pasaules "dziļo slimību" - kontingenci - mēs pazīstam netieŗi, izejot no tās izpausmēm jeb pazīmēm. Daŗādos veidos būtnes rāda sevi mūsu prātam par tādām, kādas tās īstenībā ir. Tas notiek, pateicoties iekŗējai un ārējai pieredzei, kas mūs stāda sakaros ar būtņu būtībām un esmi. Tā fainomēni jeb parādības, lietojot piemēŗus, kā materiālo lietu raŗanās un sairŗana, stādu un dzīvnieku esmes sākuma un izbeigŗanās procesi, apbrīnojamā lietu mērķtiecība, slāpes pēc laimes, ko neatrodam vienīgi sevī - viss tas pauŗ kontingenci un t. t. Nenoliedzamie fakti, ko mūsu dienās astronomija, fizika, ķīmija apgaismo arvien ar jauniem atklājumiem, mums liek saskatīt trauslumu jeb kontingenci materiālajās lietās, katrā atomā un, līdz ar to, materiālajā pasaulē. Tā nu mēs jau varam aptvert, ka atklājas daŗādi ceŗi, kas turpmāk loģiskā gājienā tiks pilnīgi apgaismoti, lai spriestu, ka pasaule nepietiek sev, lai būtu. Tā varēja būt un varēja arī nebūt. Tāpēc, trauslai jeb kontingētai pasaulei esot, neizbēgami jāslēdz, ka jābūt Nepiecieŗamajai Būtnei, ko saucam par Dievu. Šī Nepiecieŗamā un Bezgalīgā Pilnība, Bezgalīgais Labums un Skaistums - Dievs ir devis, kā jau tagad vispārējos vilcienos varam secināt, ar tīru un apbrīnojam mīlestību, Savā visvarenībā, eksistenci no nebūtības pasaulei tās pirmatnējā struktūrā un cilvēkam pasaulē, gribot to darīt pilnīgi laimīgu. Tā nu cilvēks pasaulē, savā "kosmiskajā mājā" nevar būt vienaldzīgs: neizsakāmi pateicīgs Dievam, viņŗ mīlestībā To godina, Tam kalpo ar bērna atdoŗanos. Lūk, reliģija - apzinīga saistība ar Dievu!... Tā nu vertikālā daudzplāksnīgā humānisma dimensija ievēd cilvēku reliģijas svētnīcā...

Cilvēks savā "kosmiskajā mājā" ir augstāka būtne par materiālām lietām. Tāpēc humānisms manto jaunu dimensiju, proti, apakŗvedoŗu dimensiju, kas noteic mūsu patiesās attiecības ar materiālām vērtībām: izmantot tās apzinīgi tik tālu, cik tālu tās ved pie Dieva, laimes Pirmavota, un atturēties no tām brīvi tik tālu, cik tālu tās pretojas mūsu reliģiskajai saistībai ar Dievu, Kas dod mūsu dzīvei un darbībai augstāko jēgu. Lūk, tā arī šī humānisma dimensija mūs vieno praktiskā dzīvē ar reliģiju, ar Dievu, neļaujot mums kļūt par materiālās pasaules vergiem, krist, tā sauktajā, konsumismā un pieļūgt materiālās bagātības kā elkus. Cilvēka personas vērtība ir tik liela, ka tā nekad nevar būt pakārtota matērijai. Cilvēks aug savā cieņā un kļūst īsti liels tikai reliģiozā cienībā ar Dievu, kas liek izmantot lietas un nepieļauj, lai lietas valdītu par mums.

Ceturtkārt, horizontālā jeb sociālā daudzplāksnīgā humānisma dimensija!... Pēc savas dabas cilvēks ir sabiedriskā būtne. Lai varētu attīstīties, viņam ir jāstājas sakaros ar citiem cilvēkiem. Va-

loda, vēsture, ģeogrāfija, kultūra vieno cilvēkus kā tautas locekļus. Savas prātīgās un brīvās dabas dēļ, kas ir identiski viena un tāpat visos cilvēkos, mēs veidojam starptautisku sabiedrību. Harmonija cilvēku sadzīvē tiek sadragāta tad, kad netiek atzīta cilvēka vērtība. Kāpēc šodien pārdzīvojam traģisko visas cilvēces krīzi? Kāpēc mēs, latvieši, esam izmētāti pret pašu gribu pa visiem pasaules kontinentiem un pašā dzimtajā zemē neesam pietiekoši brīvi? Kāpēc savā trīmdas dzīvē mēs neesam pietiekoši vienoti un savstarpēji izpalīdzīgi? Kāpēc mūsu ģimeņu traģēdijas? Tas viss ir tāpēc, ka šīnī lepnajā gadu simtenī tiek mežonīgi laužts īstā humānisma pamatlukums, kas pieprasa noteikti un skaidri, lai cilvēks sabiedrībā uzskatītu citu cilvēku kā sev līdzīgu, kā brāli, kā mērķi, bet ne egoistiski kā izmantojamu lietu, kā līdzekli, kā numuru... Ir jāglābj cilvēks, dzīvā Dieva atspoguļojums. Lai tas notiktu, nepietiek ievērot taisnības prasības, bet ir nepieciešama cilvēka mīlestība, kas sakpojas Dievā un ko Kristus, cilvēces Pestītājs, ir pārdabiski pārveidojis, nosaucot to par "jaunā cilvēka" reliģijas lielo bausli. Lūk, patiesais humānisms mūs saista jaunā veidā ar reliģiju, liekot mīlēt Dievu vairāk par visām lietām un savu tuvāku (katru cilvēku) kā sevi pašu. Mīlēt nav svārstīga jūta, bet stingra griba darīt labu citiem. Dziļā un radošā sakne, no kuŗas izaug un nobriest mīlestības civilizācija, ir reliģija.

Šīs saistības un norises var tikai tad rast cilvēka garā veselīgu un sekmīgu attīstību un dot tādā veidā humānai un reliģiskai prātniecībai patiesu virzienu un struktūru, ja prāts balstās uz kritiskā reālisma pamatiem. Saskaņā ar šo reālismu objektīvā evidence ir vispārējā un beidzamā patiesības mēraukla. Tā vada mūsu spriedumus. Tāpēc, pozitīvi skatoties, kritiskais reālisms dara tiešām radošu dziļā prāta darbību, arī sarežģītu jautājumu izraisīšanā un, negatīvi skatoties, mūs pasargā no maldiem. Pateicoties šim mērenajam reālismam, humānisma iekšējās pašapziņāšanās dimensija, kā to redzējam otrajā meklējumā, atrada tālākās attīstības iespēju reliģijas filozofijā. Tāpat arī humānisma vertikālā dimensija un trešā humānisma dimensija, kas noteic cilvēka attiecības ar zemāk stāvošām materiālām lietām, kā arī, beidzot, humānisma sociālā dimensija mūs noveda, pa īstenības ceļiem, pie labiem rezultātiem reliģiskajā dziļdomībā. Līdz ar to, daudzplāksnīgais humānisms, nostādīts uz kritiskā reālisma pamatiem, atrada ceļu uz drošu reliģijas filozofiju. Pretēji, vienplāksnīgie humānismi, pārspīlējami cilvēka sastāvdaļu un funkciju nozīmi, izrādījās par nepatiesiem. Tā par maldīgiem ir jāuzskata vienpusīgā un šaurā humānisma veidi: marksistiskais humānisms, pozitīvistiskais humānisms, panseksuālais humānisms, eksistenciālistiskais humānisms, racionālistiskais humānisms un vēl citi. Arī strukturālistu antihumānisms, atzīdams tikai noslēpumainās struktūras, bet ne paša cilvēka eksistenci, nostājas pretim lietu evidencei un, līdz ar to, krīt maldos. Atklātais prāts savā objektīvā skatījumā un līdzsvarotā vispusībā atrod, ka pastāv dažādas struktūras jeb noliktas kārtības kā pašā cilvēkā, tā arī ārpus tā, bet cilvēks kā persona stāv tām pāri, ir patstāvīga realitāte, ir nelikvidējams, apzīnoties skaidri par sava personīgā "es" īstenību. Cilvēks nav "miris". Viņš ir dzīvs, tāpat kā Dievs. Apzinīgā saistībā ar Dievu ir dzīva arī cilvēka reliģija. To apgaismo dziļi reliģijas filozofija, kuŗas stiprais pamats ir kritiskais reālisms. Savā fainomenoloģijā tas analizē un atzīst cilvēka pazīšanu visā savā autentiskā sastāvā par tādu, kāda tā tiešām ir. Balstoties uz nenoliedzamām dotībām, tas rada organisku kritisko mācību - atziņas teoriju - par cilvēka pazīšanas spējam un robežām. Cilvēka prāts nav naivs, bet kritisks jau pēc savas dabas. Par to viņš refleksiīvi un pastāvīgi apzinās savā darbībā, kas neizslēdz pieredzi. Pateicoties pil-

nīgai refleksijai, prāts nāk pie drošiem spriedumiem, jo apzinās, ka viņš tikai tad pazīst patiesību, kad atklāj to, kas ir, vai, vismaz to, kas var būt. Viņš nepieļauj kā patiesu neesošo un nespējamo. Lietu evidence ir tā, kas pazīta ved prātu uz patiesību. Tāpēc arī ir maldīgs katra veida skepticisms un gnozioloģiskais relativisms. Skepticisms un relativisms ir iekšēji pretrunīgi un loģiski pašlikvidējas, tā netieši apstiprinot kritisko reālismu. Tas mūs droši vedīs tālākos filozofiski reliģiozos meklējumos, pasargājot mūs no galējā subjektīvisma maldiem.

/ Turpmāk vēl. /

Prof. Dr. STANISLAVS LADUSĀNS.

PBLA VĒSTĪJUMS GADMIJĀ.

Pasaules Brīvo Latviešu Apvienības un savā vārdā vēl visiem rietumlatviešiem veselību un labas sekmes jaunajā - 1990. gadā!

Par pagājušo gadu varam teikt, ka tas bijis viens no nozīmīgākajiem PBLA pastāvēšanas vēsturē. Tas ir sakarā ar notikumiem Austrumeiropā, bet īpaši Baltijas valstīs, kur mūsu trīs Baltijas tautas cenšas atraisīties no Maskavas virskundzības, lai atkal reiz kļūtu brīvas un neatkarīgas valstis Eiropas pārējo valstu vidū. Pēdējais gads ir bijis tik notikumu pilns, ka visiem tiem bijis grūti pat izsekot. Latvija līdz ar Lietuvu un Igauniju ir nonākusi pasaules notikumu degpunktā. Līdz ar to pasaules prese gandrīz vai ik dienas ziņojusi par notikumiem Baltijas valstīs un prasībām atdalīties no Maskavas.

Latvijā jau kopš pāris gadiem ir izveidojušās nacionāli noskapotas organizācijas: Latvijas Tautas Fronte (LTF), Latvijas Nacionālās Neatkarības Kustība (LNNK), kā arī politiskas partijas un vairākas neformālas organizācijas, kas visas cīnās par brīvību latviešu tautai. PBLA, kas ir nacionālpolitiska organizācija ar vienu vienīgu mērķi - brīvu un neatkarīgu Latviju - ir uzņēmusi sakarus ar minētajām organizācijām Latvijā, lai kopīgiem spēkiem palīdzētu mūsu apspiestajai tautai dzimtenē. Jau šī gada pavasarī PBLA pārstāvji tikās ar LTF un LNNK pārstāvjiem Gananokvē, Kanadā, un drīz pēc tam, maijā, uz trīs dienu pārrunām "Abrenē", Francijā, kur tiem izdevās pārliecināt LTF, ka varēs sastrādāt tikai tad, ja mums būs kopējs mērķis. LTF, pārstāvjiem atgriežoties Latvijā, 31. maijā pieņēma par savu galveno mērķi Latvijas neatkarību un pašnoteikšanās tiesības. Sekoja PBLA pārstāvju tikšanās Berlīnē, kur pārrunāja jau tiešākus jautājumus, piemēram, kā rīkoties, ja Padomju Savienība slēgtu degvielu piegādi un c. Berlīnes sanāksmei drīz sekoja LTF ielūgums PBLA delegācijai piedalīties LTF 2. kongresā Rīgā.

Piemērojoties pašreizējiem apstākļiem, PBLA ir pārkārtojusi Minsterē, Vācijā, savu Informācijas biroju, kas uztur tiešus sakarus ar Latviju un informē par notikumiem rietumos. Ir pārorganizēts arī Baltiešu Informācijas Birojs Strasburgā, kur pieņemts jauns atalgots darbinieks, kas jau uzsācis darboties Strasburgā un Briselē, lai informētu Eiropas Parlamentu un Eiropas Padomes locekļus par Baltijas valstu interesēm. Divas reizes PBLA pārstāvji ieradušies Strasburgā, lai kopēji ar LTF un LNNK pārstāvjiem no Latvijas informētu parlamentāriešus par Baltijas tautu centieniem. Šī gada 23. augustā, Molotova-Ribentropa nolīguma 50 gadu atcerē, Vācijas Ārlietu ministrijai tika iesniegts trīs organizāciju (PBLA, LTF un LNNK) pirmoreiz vēsturē kopēji parakstīts memorands, protestējot pret Baltijas valstu nelegālo okupāciju. Jaunajā gadā PBLA ir paredzējusi tikties pārrunām ar LTF jauno valdi. Lai šo sēdi sagatavotu un iegūtu informāciju par vēlēšanām un pēdējiem notikumiem Latvijā, uz Rīgu janvārī dosies Informācijas Biroja vadītājs J. Ritenis.

PBLA vārdā izsaku šajā gadmijā pateicību vi-

siem tautiešiem, kas ir garīgi un materiāli atbalstījuši PBLA darbu, ir kļuvuši Latvijas Brīvības Fonda dalībnieki vai ziedojuši fondam, kas ir līdzekļu avots PBLA visu daudzo projektu veikšanai. Bez šīs palīdzības viss minētais nebūtu varējis notikt. Ceram uz tautiešu izpratni un atbalstu arī nākošajos Latvijai tik izšķirīgajos gados.

Ar dalītām jūtām uzņemam PBLA priekšsēža amatu un tā daudzos pienākumus. Pirmkārt, apzinot šī darba svarīgumu, jo tieši šajā laikā posmā varam cerēt Latvijai atgūt tai atņemto brīvību. Otrkārt, apzinot arī, ka viens šo pienākumu nevarēšu veikt, tādēļ centīšos ar valdes piekrišanu izveidot padomnieku tīklu un speciālistu grupas, lai tās ar savu pieredzi varētu palīdzēt PBLA sasniegt mūsu visu kopējo mērķi - brīvu un neatkarīgu Latviju.

GUNĀRS MEIEROVICS,
PBLA valdes priekšsēdis

AR SAULI SIRDĪ.

Ja katra diena, ko tev dāvā Dievs un daba,
ir apgaismota, darbīga un laba -
tu vari dzīvot priecīgs, ja TAM uzticies,
kas lielāks ir par Tavu saprašanu -
Tas ir Tavs Dievs...
Viņš katrai dienai, jaunai saulei dzimstot,
jauc bagātīgas krāsu otas,
lai vakaros tā, okeānā grimstot,
zied burvīga, kā zelta lotos:
mums sirdīs dēstot nepārspētas rotas...

Ja Diena drūmāka vai domu pielījusi,
tu rotājies ar gaismu, ko sirds glabājusi.
No Dieva - Debess vienmēr atspīd gaisma svētā,
ar sauli sirdī...

LIDIJA VENTA - DOBROVOĻSKA.

BĀRENI LATVIJĀ.

Pirms divi gadiem avīzē LAIKS parādījās raksts par Latvijas bāreņu namiem. Tas mani neļika mierā. Kā tik daudzus gadus par Latvijas bāreņiem neko nebiju lasījis?! Trīmdā uztraucamies par to, ka latviešu bērnu skaits sarūk. Piedāvājam bērniem visu, lai viņi apgūtu latviešu valodu. Par mīlestību nav runa, jo tas pats par sevi saprotams. Toties, Latvijā ir krietns skaits bērnu, kam jau ir latviešu valoda, bet nav nekā cita - ne vasaras nometņu, ne izbraukumu, nedz vecāku mīlestības.

Satiku kādu 48 gadus vecu dāmu, kas bija uzaugusi bāreņu namā. Viņa stāstīja, ka viņai nekā netrūkstot. Pēc kara bāreņi varbūt dzīvoja labāk nekā daudzi bērni ģimenēs. Viņa atzinās - esot audzināta par komūnisma režīma piekritēju. Nebija neviena, kas viņai būtu rādījis citādu dzīves ceļu.

Gribēju kaut kā palīdzēt. Domāju: nodibināsim krustvecāku programmu Latvijas bāreņiem. Zināju, ka Daugavas Vanadzies jau rūpējas par daudzbērnu ģimenēm Latvijā. Griezās pie viņām. Viņas ideju atbalstīja.

1989. gada novembrī ieradās Imantas bāreņu namā, Rīgā, bez pieteikšanās un izstaigāju telpas. Tā varēju apskatīt, kā tur izskatās, pirms kāds man dod "paraugtūri". Iespaids bija labs. Nams tīrs un jauks, krāsains. No Daugavas Vanadzēm vedu kastī "LEGGO" kā dāvanu. Tā viņi ar lielu prieku pieņēma. Nekas tamlīdzīgs jau Latvijā nav.

LAIKS rakstā bija teikts, ka bērni šajā namā esot saspiesti. Guļamvietas gan ir cita piecitas. Vismaz klasēs bērnu caurmēra skaits ir zemāks kā pirms gada. Bērni netiek uz nekādiem izbraukumiem. Izrādās, ka autobuss ir, bet šoferu nav. Nav cilvēku, kas nedēļas nogalēs gri-

bētu ziedot brīvo laiku. Latvijā palīdzības (volunteer) organizāciju nav. Tās vajadzētu dibināt (tomēr baptisti Latvijā ir organizējuši savus jauniešus brīvprātīgam darbam slimnīcās).

Kāds kolchozs ziedoja Imantas namam vasarnīcu pie ezera. Tā bērni, varbūt, drīz varēs sākt lietot. Bērniem viscaur ir jāstaigā pa aukstu grīdu. Nama ārsts saka, ka tepīkos glabājoties baktērijas un ka būtu problēmas tos iztīrīt. Tā jau nams mocās ar Latvijas piesārpošanu. Pagājušā vasarā viņi saņēma salātus, kas bija nitrāta pilni. Visus piemeklēja caureja. Bērnu mazgāšanās sastāv no tā, ka katrs iekāpj mazā bļodā ar ūdeni un apmazgājas. Ja kādam bērnam ir utis, visiem tiek nodzīti mati.

Imantas namā ir 110 bērni, no tiem krievu 40. Krievi ir pašiem savi audzinātāji atsevišķās telpās, kas ir pavisam atdalītas no latviešiem. Kad es tur biju, latviešu bērni gatavojās ķekātām un Martiņu svinībām. Bet tai pašā laikā krievu bērni gatavoja sarkanos karogus "oktobra revolūcijas" svinībām. Latviešu audzinātājas bēdīgi skatās uz krievu audzinātājiem. Krievu bērniem nemāca to darba tikumu un kārtību, ko latviešu bērniem.

LAIKS rakstā bija minēts, ka latviešu bērni kādreiz nonākot krievu bāreņu namos. Imantā ir otrādi - nav pietiekami latviešu bāreņu. Krievu bāreņu skaits aug. Latviešu dilst. Ja tā turpināsies, krievu bērnus liks latviešu bāreņu namos.

Imantas namā ir jauna, pretimnākoša direktore. Bijušā nepieļāva runāšanu par reliģiju. Jaunā direktore ir sajūsmā par krustvecāku programmu. Dažiem bērniem atrod krustvecākus Latvijā. Daudzi piesakās bērnu adoptēt. Bet, tāpat kā šeit, viņi grib mazuļus. Tādi, kas jau ir pāris gadus veci, paliek bešā. Adoptētājus jāizmeklē, lai tie būtu spējīgi bērnus audzināt. Ir arī bērni no dzērāju ģimenēm, kuri nav veselī.

Imantas nams sūtīs latviešu bērnu aprakstus ar fotogrāfijām. Tie bērni būs no 3 - 8 gadus veci. Daži vēl nepratīs rakstīt, bet varēs vēstules atbildēt ar zīmējumiem. Ar 8 gadiem bērni ies tālāk uz Gaujienes vai Liepnas internātskolām. Līdz tam jau būs kontakts ar krustvecākiem nodibināts. Imantas bāreņu nams ir tikai sākums. Varbūt, ja krustvecāku pieteiktos daudz, varēsim turpināt ar citiem namiem.

Kādi būtu krustvecāku pienākumi? - Noteikti ne finansiāli, bet garīgi. Sāksim ar to, ka krustvecāki ar bērniem izmaina fotogrāfijas, vēstules, pastkartes. Ar laiku varētu paciņā sūtīt mantas (piemēram, "stickers", kakao, "markers", grāmatas un t. t.), ar kurām bērni varētu savstarpēji dalīties.

Ja kāds gribētu pieteikties kā krustvecāks, lūdzu rakstiet vai zvaniet Ingrīdai MAZUTEI, 16 Beaverton Ave., Nepean, Ontario, Canada K2E 5K4, telefons 613 - 225-4949.

INGRĪDA MAZUTE.

LATVIJAS KORESPONDENTI:

VAI LATVIJĀ REANIMĒSIM KOMUNISMU?

Latvijā ir pienācis brīdis, kad pat "visdrošākajiem" un "ērtāk sēdošākajiem" (lasi - komunistiem) sabiedrības pārstāvjiem jāsāk domāt par savu prestižu un eksistenci. Taču, ja par "prestīžu", atklāti sakot, vairs neviens nešaubās (vārdam "komunisti" visos laikos ir bijusi zināma nepatīkas un ironijas piegarša), tad par pēdējo - eksistenci jau nākas lauzīt galvas un nenobrīnīties. Jā, tieši nenobrīnīties, jo sen Austrumeiropa nav redzējusi tik izmisīgu un panisku ķepurošanos, lai tikai nosargātu savu "sirpjāmuraino" mundieri. Te gan vajadzētu mazliet noprecizēt ģeogrāfiskos punktus, jo no Varšavas bloka valstīm vien Padomju Savienībā "sarkanā sēkla" nav izravēta. Un atkāpjoties no uzsāktā, gribu iemest vienu otru "akmeni" Rietumu dārzā. Pirms pusgada, vēl pirms pāris mēnešiem, no Jūsu puses skanēja bažīga atklāsmē un drīzinājumi - nevajag steigties, nevajag mākslīgi forsēt notikumus, soli pa solim. Raug, tagad esam nu "perestroikas" astē, jo mums garām - demokrātijas un patiesa valstiskuma virzienā ir aizskrējušas ne tikai Austrumvācija un

Čehoslovākija, bet pat Rumānija. Un šādus tempus tad es arī gribētu nosaukt par "pārkārtošanos", jo tie attaisno šī vārda nozīmi, un cilvēki, sabiedrība patiešām jūt, ka kustība notiek. Bet Latvijā?

Kārtējo reizi ar pretīgu sajūsmu varu raudzīties tajās machinācijās un pagrīdes spēlēs, ko vērpi visapkārt pastāvošā vara ar KP priekšgalā. No "vadošās lomas" komunisti nu ir atteikušies, varētu domāt, ka daudzpartiju maisam gals vaļā. Kur nu, stāsti manim Daugavīpa! Izteikt pretēju viedokli (radikālisma virzienā) var daudzi, bet to nopublicēt reti kuram izdodas, vēl jo vairāk tāpēc, ka LNNK avīzei "NEATKARĪBA" spītīgi "kāds" neļauj iznākt legāli, arī tas, ka praktiski visas avīzes un žurnālus iespēj LKP CK izdevniecībā (pat "ATMODU"!), tātad komunistu paspārnē. Lietuvas komunisti teikuši visai pasaulei savu "jāvārdu" atdalīšanās virzienā, bet Latvija klusē. Nogaida? Jā, un to dara apzināti, jo, sak', nezina, kā tās lietas pie leišiem iegrozīsies un, ja gadīsies, ka Gorbačovs uzliek šiem iemauktus, tad veselai rindai komunistu "siltie" krēsli būs jāatstāj. Nedo dies, ka latvieši paši ko spēš bez svētīšanas no saniem! Šī nogaidīšana elementāri kaķina, jo, raug', ar leišiem viss būtu skaidrs, ar igaušiem tāpat, jo arī viņu komunistu kongress, kurš, acīmredzot, ies lietuvju "brāļu" pēdās, notiks teju, teju, bet latvieši? Viņi, it kā bez steigas izdomā, ka neatkarība jau var pagaidīt un gan jau paspēsīm. Tāpēc LKP kongress paredzēts pēc pusgada (jūnijā!).

Tostarp citas sabiedriskās organizācijas pulsē varenī. Kā pēdējo ievērojamāko notikumu varam atzīmēt Latvijas Tautas Frontes politiskās nodaļas paziņojumu, kurā izteiktas pamatotas šaubas par to, vai nesen kā publicētā "aicinājuma" autori (atgadināsim, ka šo uzsaukumu parakstīja virkne Latvijas rajonu vadošie komunisti un tā pamatīgā bija - neatkarīgu Latvijas komunistisko partiju), izmantojot pirmsvēlēšanu kaislības, nu šaubās, "ka var tikt arī neievēlēti", ka tikai gribējuši iegūt popularitāti un zināmu politisko kapitālu, kas viņiem arī daļēji izdevās... Pārmetums vietā, jo, lai ar kādu pietāti mēs izturamies pret komunistiem un viņu partiju, skaidrs ir viens - nākotnē viņiem nepiederēs, tāpat kā politiskā vara Latvijā. Cits jautājums - cik ilgi vēl reaminēti uz operācijas zāles galda?

Atjaunatnes tempi Latvijā, manuprāt, ir pārāk gausi. Atklāti sakot, tos veiksmīgi bremsē arī "Istie neatkarības cīnītāji", Maskavas ieliktepi un, diemžēl, latvieši (atsevišķās politiskās cīņas epizodēs) naivums un aklā uzticēšanās tiem, kas vēl aizpērn lenca Brīvības pieminekli bruņotā ķēdē un citiem staļinisma un brežņevisma kalpiem.

Bet negribētos beigt tik pesimistiski. Vēlot trimdai izturību, ticību Latvijai, veiksmi un laimi, godaprātu, izšķirot slikto no labā.

Janvārī, Latvijā.

ARMANDS PUČE.

SAVIESĪGĀ BIEDRĪBA LIMBAŽOS.

Trešās atmodas laikā par latviešu tautas kultūras likteni jābūt modriem visiem latviešiem ne tikai Latvijā, bet visā pasaulē. Latvijas ziemeļu daļā, 80 km no Rīgas, ir maza, bet stingri latviska pilsētiņa. Tajā darbojas viens kultūras nams, kurā gan notiek svētku koncerti, teātra izrādes un jauniešu diskotēkas. Tas vien neapmierināja lielu šīs pilsētiņas iedzīvotāju daļu, kurai šī dzīves vienumlība un pēlēcība likās nomācoša. Sāka parādīties raksti, ka ne visus latviešus Limbažos pārklājis pelēkais miglas slānis, par ko pirms vairākiem gadiem jau rakstīja latviešu dzejnieks Ojārs Vācietis:

"Es esmu pārvērties
par vienu vienīgu pelēku aci:
no pelēkas peļķes
dūc pelēki baloži.

pelēks lietus
pelēkām peļķēm
pelēkus šermuļus uzsit."

Daudziem cilvēkiem, kas bija pabijuši citās zemēs, radās domā par to, kā cīnīties pret šo pēlēcību. Limbažu vecākā paaudze atcerējās, ka pirms kara tajā darbojies Limbažu Saviesīgā Biedrība, kas dibināta 1884. gadā un kas savos pirmsākumos un pastāvēšanas laikā kalpojusi limbažnieku gaišākiem centieniem, nacionālās pašapziņas un kultūras iedibināšanai un celšanai, valstiskuma apzināšanas veicināšanai, studējošās jaunatnes un trūkcūcietēju atbalstīšanai un t. t.

Biedrības darbība 1940. gadā tika pārtraukta. Visi tās līdzekļi un biedrības nams tika atņemti, jo sākās staļinisma prettautiskā nacionālā politika. Latvijā visus šos garos stagnācijas gadus nebija iespējams atjaunot šo biedrību. Tikai tagad, tā sakot, "perestroikas" laikā, kad mūsu valstī izmainījušās etniskās un kultūras situācijas, mēs varējam atbilstoši likumdošanas prasībām izdarīt pārmaiņas biedrības statūtos un atsākt tās darbību, pilnībā atbalstot Tautas Frontes programmu.

Tā 1989. gada 31. maijā uz pirmo sanākumi, lai atjaunotu biedrību, sanāca gandrīz 50 cilvēku. Par priekšsēdētāju ievēlējām mākslinieci - noformētāju Aniju Dauguli. Vietniece ir preses darbiniece ar ļoti izkoptu gaumi un latvisku intonāciju apdāvinātā Daina Kalvīte. Valde sastāv no 7 locekļiem.

1989. gada 23. septembrī sarīkojām biedrības 105 gadu jubileju. Vakara programmā bija latviešu tautas dziesmu virkne, senās rotaļas. Uz šo vakaru bija ieradusies kuldīdznieki - Kārļa Baumaņa radinieki. Visi kopīgi devamies uz Limbažu kapiem, kur dus mūsu mīlais komponists latvju himnai "Dievs, svētī Latviju!" Baumaņa Kārlis ir bijis Limbažu Saviesīgās Biedrības goda biedrs. Viņš Limbažos noorganizējis bibliotēku, dāvājis tai pirmās 300 grāmatas. Organizējis jautājumu un atbilžu vakarus, kurus dziedātas viņa komponētās dziesmas. Tādēļ Limbažu Saviesīgā Biedrība nolēmusi savā novadnieka piemiņas saglabāšanai uzcelt pieminekli. Tam jābūt mākslinieciski vērtīgam, harmoniski jāiekļaujas Limbažu vecpilsētas ainavā. Šī pasākuma īstenošanai ikviens limbažnieks ziedo savus līdzekļus iespēju robežās.

Mūsu biedrību varētu uzskatīt par tādu kā atpūtas pasākumu. Savos vakaros par politiku nerunājam. Mūsu biedrības dāmas rūpējas par vakara norisi. Vakaros pie kafijas tasītēm un pašceptiem cepumiem pārrunas risinās ap senām tradīcijām, lasām dzeju. Dace Krastenberga vada folkloras ansambli. Viņas vadītajos priekšnesumos uzzinām par seno latviešu svētku svinēšanu, kāzu un citām sadzīves tradīcijām. Par Limbažu novada vēstures izpēti strādā jaunais vēsturnieks Jānis Ulme, kurš ir Emīļa Melgaila memoriālā muzeja direktors.

Mūsu biedrību atbalsta arī bijušie Limbažu apkaimes iedzīvotāji, kas tagad dzīvo ārzemēs.

Rakstnieks Mintauts Eglītis, kas tagad dzīvo Austrālijā, savos jaunības stāstos aprakstījis Limbažus, Vītrupī un Salacgrīvu. Lasot viņa stāstus, mums ir garīga saskare ar autoru un liels prieks, ka mūsu mazo biedrību atceras tālās zemēs. Viņa stāstus iespiedīsim mūsu rajona speciālpublikumā.

Lai gan mūsu biedrībai nav atdots tās nams, rīkojam savas saiešanas pagaidām Limbažu Mednieku biedrības namā. 1989. gada 18. novembrī Limbažu luterāņu baznīcā iesvētījām atjaunoto balti-zili-zaļo Limbažu Saviesīgās Biedrības karogu. Pēc tam devamies uz kapiem, lai pie Baumaņa Kārļa kapa dziedātu valsts himnu. Vakarā rīkojām plašu pieņemšanu sabiedrisko organizāciju pārstāvjiem.

Tuvojas 20. dziesmu svētki. Ir zināms, ka Interlatvijas viesnīca nespēs uzņemt visus ārzemju viesus. Limbažu Saviesīgā Biedrība ir gatava uzņemt viesus, kurus varam izvietot kā pie jūras atpūtas bazē, kā arī ģimenēs. Organizēsim ārzemju latviešiem brīvas pusdienas un transportu no Limbažiem uz Rīgu, kā arī izvizināsim ekskursijās pa

Latvijas skaistākām vietām - Siguldu, Cēsīm, Valmieru, jo šie ir rajoni, kurus atļauts iebraukt ārzemju viesiem. Limbažu Saviesīgā Biedrība rūpēsies par katru, kas izteiks vēlēšanos pie mums ciemoties.

INTA GROSKAUFMANE,
LSB valdes locekle.

PAMATĪGS VEIKUMS.

DV KV Ārējās informācijas darbības pārskats
par 1989. gadu.

Pavisam notikušas 10 darba grupas sanāksmes.

Pēc Kanadas valdības vēlēšanām 1988. gadā apsveikuma vēstules izsūtītas visiem ievēlētiem Kanadas parlamenta locekļiem. Saņemtas 60 pateicības vēstules, pēc kuru topa var spriest par rakstītāju atsaucību mūsu lietai. Apsveikts arī Dr. Winegard par viņa iecelšanu ministra posteņi un uzturēts kontakts ar viņu. Aizsūtītas arī 27 pateicības vēstules ASV senatoriem par viņu apsveikumu Latvijas latviešiem 23. augusta demonstrācijā pie Brīvības pieminekļa. AIN vadītāja piedalījās Kanadas Ārlietu ministrijas sanāksmē 1989. gada pavasarī sakarā ar Helsinku nolīguma konferencēm.

Atbalstīta Baltiešu Federācijas petīcija Kanadas valdībai, prasot nodibināt parlamentāriešu komiteju baltiešu jautājumos. Bijušas sarunas ar parlamentārieti Boyer un sarakste ar Kilgour un Blaikie. Izstrādāts garāks iesniegums parlamenta locekļiem, ko izsūtīja Otavas darba grupa. Atbalstījām Baltiešu federācijas aicinājumu lūgt savus parlamenta locekļus, lai tie iestātos par Mulronija tikšanos ar Baltiešu Federācijas pārstāvjiem pirms viņa viesošanās Maskavā 1989. gada rudenī. nosūtītas vairākas telegrammas Mulronijam un prezidentam Bušam.

81 personai izsūtīti aicinājumi rakstīt Vācijas valdībai un prasīt Molotova-Ribentropa pakta atcelšanu. Darba grupa izplatījusi 40 informācijas lapas. Baltiešu Sieviešu Padomes vakarā uzrakstītas 75 kartiņas. Tādas rakstījusi arī Latviešu skola Hamiltonā, Otavā, Montrealā, Londonā, Kalgarijā un Sanderbeijā.

Savākti ap 1.000 parakstu Baltiešu Sieviešu Padomes Deklarācijai, kas nosūtīti Rietumvācijas valsts kancleram Kōlam, Pad. Sav. Gorbačovam un kopija Kanadas Ārlietu ministrijas pārstāvim Boyer. Deklarācijā apliecināts, ka parakstītāji bijuši liecinieki 1940. gada notikumiem un ka Baltijas valsts iedzīvotāji Padomju Savienībai nepievienojās labprātīgi - tā bijusi okupācija. Teksts aizvests uz Latviju un DV Globālās dienās nodots Anglijas, Austrālijas, Amerikas, Brazīlijas un Vācijas pārstāvjiem.

Uzrakstīts iesniegums Cilvēku tiesību pārskata konferencei 1989. gada maijā, Parīzē. Tas sastāv no 1) vispārējā stāvokļa apskata, 2) uzlabojumiem Gorbačeva valdības laikā, 3) pārkāpumiem un līdz šim nenokārtotām lietām: neatsauktie deportāciju likumi, katastrofālā ekonomija, Latvijas kolonizācija, latviešu valodas stāvoklis, pulcēšanās brīvība, dzīvokļu un darba problēmas, personīgā brīvība, informācijas iespējas un ceļošanas brīvība. Seko noslēgums un ierosinājumi.

Rakstīta vēstule Latvijas prokuroram Dzenītim, pierādot, ka viņa TF statūtu neapstiprināšana runā pretī pastāvošām konstitūcijām. Kopijas nosūtītas 27 Kanadas parlamenta locekļiem, Gorbačovam, Internacionālajai Amnestijai, Eiropas parlamentam un presei. Saņemtas 3 atbildes.

Kopā ar Otavu iesākta latviešu apzināšana, kas vēlas uzņemt sakarus ar saviem parlamenta locekļiem un ziņot tiem par stāvokli Latvijā. Sagatavots alfabētisks šo locekļu saraksts, kas pieejams uz pieprasījuma.

Sakarā ar Sarkanarmijas koļa viesošanos Kanadā kopā ar Melnās lentas dienas komiteju sarīkojām 3 demonstrācijas - 2 Toronto un 1 Kičinerā. Katram

sarkanarmietim tika nodota puķe ar piezīmi izvērties no Baltijas valstīm.

10. decembrī notika Apvienoto Nāciju Cilvēku tiesību dienas demonstrācija Toronto un Londonā. Par temu izvēlējamies Sarkanarmijas brutalitāti pret baltiešu jauniešiem. Tā kā Apvienotās Nācijas nebija atbildējušas visu triju baltiešu Tautas Frontu iesniegumam (tajā lūgts baltiešu lietu apskatīt A. N.), tad Ontario provinciālās valdības pārstāvis Ruprechts apsūtījis rakstīt A. N. un apvaicāties par kavēšanās iemesliem. Atbalstījām Ruprechta pasākumu ar, apmēram, 300 parakstiem, kurus viņš pievienos savai vēstulei.

Notikusi sarakste ar Vankuveru (V. Dzirne), Thunder Bay (P. Rozenbergs), Sadberiju (R. Dumps), Montrealu (J. Norvels), Otavu (M. Voikus), Edmontonu (A. Štāls un Z. Skribis), Toronto (E. Ozola), Kičeneru, Hamiltonas presi, Bramptonu (Roze), Ņufandlandi (Z. Balode), Halifaksu (R. Dambergs), Kalgariju (V. Kornis un Boreiko), Kanadā; Knoksvilli un Leksingtonu Amerikā, Austrāliju, Angliju un Beļģiju. Ziņas par atsaucību darbam (rakstītas vēstules, vākti paraksti, apmeklāti parlamenta locekļi) saņemtas no Thuder Bay, Montrealas, Otavas, Edmontonas, Toronto, Hamiltonas, Ņufandlandes, Halifaksas un Kalgarijas.

Latvijas apmeklējumā E. Miniāte tikās ar turienes sabiedriskiem darbiniekiem, kuriem nodeva viņiem paredzētās lietas. Saņēma informāciju par piesārpošanu, iespieddarbiem, daļamatniecību, izglītību, iesaukto latviešu stāvokli Sarkanarmijā, zinātnieku apmaiņu un palīdzību ārstiem. Informācija izmantota pēc apstākļiem un iespējām. TF bibliotēkās ir maz ārzemēs izdoto grāmatu. Sniegta informācija personām Latvijā un nodota no Latvijas atvesto smilšu un augļu analīze.

Nosūtīti uz Latviju dažādi dokumenti un ziņas, kā Bitītes un karogi (E. Peniķe), grāmatas. Prasītas izziņas no turienes. Vairākkārt zvanīts uz Latviju, mēģinot atrast kādu personu, kas varētu sniegt informāciju CBC par dzīvi Sarkanarmijas dienestā. Diemžēl, tas līdz šim nav izdevies.

Kārtojam mācības spēku apmaiņu starp Gvelfas universitāti un Latvijas Lauksaimniecības Akadēmiju.

AIN vadītāja nolasīja referātu DV Globālās dienās Čikāgā un piedalījās 2 LNAK padomes vēlēšanu sapulcēs. Tikusies ar Tautas Frontes locekļiem Ganokves konferencē. Pēdējā deva labu ieskatu latviešu problēmās no Latvijas latviešu viedokļa. TF locekļus iepazīstināja ar darbu, kas šajos gados paveikts rietumos. Piedalījies arī Vispasaules latviešu jauniešu kongresa pārrunās par Daugavas Vanagiem, kurās vadīja Māris Graudiņš.

Izsūtīts ziņojums 68 personām par to, ka dabūjama jaunā brošūra LATVIA AND LATVIANS". Izdalītas 277 brošūras.

Vairākkārt zvanīts TV stacijām, skaidrojot, kāpēc nevar saukt latviešu ledus hokejistus par krieviem. Rakstītas vēstules, prasot labot kartes, kurās Baltijas valstis ieskaitītas Padomju Savienībā. Cita rakstura vēstules rakstītas vēl "Globe & Mail", "Toronto Sun" un citiem laikrakstiem. No darba grupas vēstules valdībai un presei rakstījuši A. Kalniņš, M. Lejiņa, G. Auniņš, A. Šteinbachs, V. Činis un V. Kalniņa. Atsaucāmies Zviedrijas latviešu aicinājumam rakstīt vēstules Zviedrijas radio un lūgt nepārtraukt raidījumus uz Latviju un Igauniju. Saņemtas atbildes no radio un pateicība no latviešiem. No Anglijas laikraksta saņemtais sludinājums, kurā kāda Latvijas iedzīvotāja aicina piedalīties decembrī Latvijā rīkotā starptautiskā piesārpošanas konferencē nosūtīts tālāk "zaļājo" grupām.

Grupas dalībnieki sveica ar karogiem lietuviešus un igaušus viņu neatkarības svētkos. 18. novembrī vācām ziedojumus Latviešu centrā ārējās informācijas darbam un latviešu cīnītāju atbalstam.

Vienu reizi rīkota "utene" (E. Peniķe un E. Miniāte). Dažādu ziņu kārtošanā piedalījušies V. Kalniņš un E. Peniķe.

Saņemti DV nodaļas Latvijā statūti un 2 vēstules par atrastiem Cilvēku tiesību dienas baloniem. Sakārtotas ziņas par latviešu radošajām sievietēm Kanadā.

Kopā ar Baltijas Sieviešu Padomi izgatavota jauna piespraude ar trīm Baltijas valstu krāsām, kas tagad dabūjama. Tas dos jaunus līdzekļus darbam.

Dažādas ziņas sniegtas 16 citos gadījumos. Pavisam kopā izsūtītas ap 700 vēstuļu.

Bez jau minētajiem darbā piedalījušies - A. Selga, A. Sprūdža, A. Zariņš, A. Zilāns, K. Zenaitis un L. Galdiņa. Ceru, ka kāds nav aizmirsts, jo ir ļoti svarīgi apzināties, ka vienam mēs neesam nekas daudz, bet kopā jau kļūstam spēks.

Vissirsnīgākais paldies visiem darītājiem. Labu un veiksmīgu Jauno gadu vēlot,

ELMA MINIAE,
AIN vadītāja.

SVĒTBĒRĪDIS SAULAINĒ.

Mūsu karavīru Ziemsvētku kauju atceres svētkbrīdis, ko katru gadu pie pieminēja Saulainē rīkotāju saujā, šogad bija pulcinājis stipri lielāku apmeklētāju skaitu. Droši vien, šādu interesi bija izraisījusi DV vīru korā piedalīšanās. Ziemsvētku kauju atcere, kas veltīta mūsu strēlniekiem un leģionāriem, nav parasta. Laikam, Saulaine ir vienīgā vieta, kur šāda mūsu varoņu piemiņa vēl notiek. Šogad tas bija 6. janvāra vakars.

Atceros Brāļu kapus Rīgā, kad šajā janvāra naktī strēlnieki stāvēja goda sardzē pie uguns. Mani aizveda māte. "Redzi, arī tavs tēvs reiz bija strēlnieks. Ja viņš nav šeit, viņš kaut kur citur atradis atdusu. Šodien mēs viņu pieminam. Mēs pieminam visus, kas cīnījās par Latvijas brīvību un kam liktenis nebija lēmis to piedzīvot. Neaizmirsti, neaizmirsti nekad šos kritušos varoņus." Šie vārdi man palika atmiņā un paliks visam mūžam. Nē, tos aizmirst es nespēju, vienkārši tādēļ, ka bija laiks, kad mūsu tautas valdošā šķira kaunējās par viņiem. Vēsturi sagrozīja, strēlniekus pazemoja. Skolotājus, kas neslēpa patiesību, atlaida no darba. Šodien mēs to varam uzzināt, bet pat šodien atrodas cilvēki, kas mūsu brīvības cīnītājus strēlniekus nekaunas nonicināt.

Paldies mācītājam A. Celmam, kas teica svētrunu pie Saulaines kritušo karavīru pieminējam. Tas tiešām bija svētbēdis, kas paliks atmiņā. Kādēļ? Vai zvaigžņotā nakts? Varbūt DV vīru koris šajā klusā naktī, saliedēti, pateica daudz. Varbūt Butkēvica skandētā Strēlertes Karoga dziesma. Varbūt, kad mēs visi dziedājām Dievs, svētī Latviju. Jā, varbūt arī tas, bet man atmiņā palika mācītāja teiktie vārdi, kurus viņš ar sašutumu uzdrošinājās mums teikt: "Ir vēl cilvēki, kas uzdrošinās apgalvot, ka mūsu strēlnieki kā tumši barbari šajā naktī gāja cīņā un nevis ieguva, bet paspēlēja Latvijas nākotni." Šis sašutums bija pamatots.

Atceros, arī es kautko tādu biju lasījis. Pārgājis mājās, sameklēju savā archīvā attiecīgo laikrakstu. Tas bija "Svētdienas Rīts", luterāņu baznīcas izdevums Latvijā. Zem virsraksta "Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils" vēstures zinātnieka kandidāts Leons Taivans raksta: Ziemassvētku kaujās latviešu strēlnieki nevis iekaroja, bet pazaudēja Latvijas nākotni un tās neatkarību, jo visa kristīgo pasaule Kristus dzimšanas naktī, kad, Evaņģēlija vārdiem runājot, cilvēkiem labs prāts, ir pieņemts atturēties no ieroču lietošanas. Latviešu strēlnieki, kā tumši barbari izmantoja šo nakti, lai iegūtu apšaubamus stratēģiskus un taktiskus panākumus. Tālāk šis fanatiskais kristietis runā par likumsakarīgu Bībeles liecību un Dieva atmaksu, pievedot piemērus, par kuriem pat skolnieki pasminētu. Šis laikraksts ir interesants, jo tas parāda, kādu ceļu luterāņu baznīca nospraudusi Latvijā.

Nav tikai mūsu brīvības cīnītāju apsmiešana, bet arī mūsu nacionālo svētku (Jāņu) nonicināšana, ko kādā rakstā māc. Plāte mēģina likumsakarīgi pamatot. Žēl, ka luterāņu baznīcas vadība neredz, ka vienīgi kopā ar tautu tai būtu iespēja kautcik atjaunot darbību.

Labi, aizmirsīsim šos prātojumus. Tagad tālāk pie Ziemsvētku kaujas atceres vakara noslēguma. Tas risinājās sabiedriskās telpās, kur rīcības komitejas dāmas bija parūpējušās par bagātīgu cienastu. Omulība un draudzība valdīja jautrā saskatā. DV vīru koris dziedāja vairākas dziesmas. Te maza piezīme. Daži no klātesošiem jutās aicināti piedalīties korī ar savām balsīm. Tā labi saliedētā korā dziedāšana iznāca tāda juceklīga - skaļāka. Bet vārbūt šādam vakaram taisni piemērota.

No rīkotāju puses būtu bijis mazliet smalkjūtīgāk, ja loterijas bilešu pārdošana būtu iekārtota citā laikā, ne tad, kad mācītājs Celms lasīja A. Čaka Ziemassvētku kauju epizodi. Tas bija vērtīgs un interesants lasījums, ko mazliet traucēja šī tirgošanās ar biļetēm.

Visumā šī Ziemsvētku kauju atcere, kurā daudzinaja kā strēlniekus, tā leģionārus, bija labi izplānota un paliks patīkamā atmiņā. Paldies rīkotājiem.

A. M.

"ES VĒLOS SARAKSTĪTIES AR LATVIEŠU ZĒNIEM UN MEITENĒMI"

Tā man raksta kāda 14 gadus veca skolniece no Latvijas, bet viņa jau nav vienīgā, te ir vēl daži. Tāpēc sāksim pēc kārtas:

Evita Silis, Berdičevska 34-56, Jelgavā 229600. 14 gadus veca, vēlas sarakstīties ar latviešu zēniem un meitenēm, raksti latviski vai angliiski.

Daina Rosicka, Obutrova 7-56, Jelgavā 229600. Dainai ir tikai 13, bet viņa vēlētos sarakstīties ar latviešu zēniem un meitenēm.

Kaspars Lieksnis, K. Helmaņa ielā 5-28, Jelgavā 229602. 14 gadus vecs. Meklē sarakstes draugus.

Jaunieši, kas esat auguši ārpus Latvijas, mācījušies trimdas latviešu skolās, aizrakstiet šiem jaunajiem draugiem. Pastāstiet, kā jums te iet.

Zeltīte Priekule, Bērzaines ielā 12-9, Cēsīs 228500. 25 gadus veca, ciena mājas dzīvniekus un krāj visu, kas saistīts ar tiem - pastmarkas, kartiņas un t. t. Viņa vēlas atrast labus sarakstes draugus. Rakstiet viņai tikai latviski.

Vāris Uzuliņš, Rubenču Ceļš 14, Jelgavā 229600. 27 gadus vecs skolotājs. Krāj pastmarkas, skatu kartiņas un naudas zīmes. Vāris ir neprecējies un vēlas sarakstes ceļā atrast savu "sapņu princesi" latvieti.

Jānis Kalniņš, P. O. Box 5, Saldus 299450. 21 gadus vecs. Vēlas atrast sarakstes draugus, kam būtu kāda interese par pastmarkām.

Ivars Kaķis, Pastendes ielā 3-2, Rīgā 4, 226004 22 gadus vecs mākslas students.

Egīls Pelēcis, Strēlnieku ielā 7-5, Rīgā 226010 23 gadus vecs. Krāj miniatūras auto un smago mašīnu modeļus, militāro lidmašīnu modeļus, skaņu plastes un naudas zīmes. Viņš vēlas atrast cilvēkus, kam būtu līdzīgas intereses un ar ko varētu ar šādām lietām apmainīties.

Andis Bērziņš, Sarkanarmijas ielā 68-6, Rīgā 226009. Viņa adrese publicēta jau agrāk un sekmes esot labas. Andis ir priecīgs par tautiešu atsaucību. Tagad viņš raksta, ka viņam esot visi 3 biezie sējumi "Latvju Raksti" ļoti labā stāvoklī. Vēlētos tos pārdot. Tie jau tagad ir bibliotekārs retums. Ja nu Tu vēlies tos iegūt, aizraksti.

Ilona Prieks, Revolūcijas ielā 22-18, Rīgā 226001. Arī viņas vārds jau reiz publicēts. Viņa ir 18 gadus veca tieslietu studente.

Māris Novermanis, Žukova 4-33, Jelgavā 229600. Students, kas saka, ka "ar filatēliju un saraksti nodarbojos sava prieka labā, galvenais, lai iegūtu jaunus draugus..."

Un te ir izraksts no vēstules, ko sūta kāda sko-

lotāja no Jelgavas:

"Runājot par politisko situāciju, beidzot esam tomēr panākuši kaut ko vairāk kā tikai spriedelēšanu runāšanas līmenī. Ar 1990. gada 1. janvāri beidzot būs iegūta ekonomiskā suverenitāte. Lēmums pieņemts tikai ar vienas balss vairākumu. Tagad jau daudz kas mainās. 1989. gada 18. novembrī biju Rīgā uz lielo manifestāciju par neatkarīgu Latviju. To aprakstīt vienkārši nav iespējams. Tas bija kaut kas grandiozs. Pēc avižu ziņām, tur esot piedalījušies ap pusmiljons cilvēku. Vakarā Lielajos kapos pie J. Čakstes pieminekļa notika piemiņas brīdis. Bija ziedu jūra, un visiem degošas svečītes rokā. Piemiņas brīži notika arī pie Meirovica un viņa sievas kapu vietām.

1989. gada novembrī pieņēma lēmumu 18. novembrī turpmāk atzīt par Latvijas Republikas gada dienu. 25. decembrī - Ziemsvētkus, 24. jūnijā - Jāpus un 11. novembrī - Lāčplēša dienu, par godu Bermonta sakāvei. Šo dienu šogad atzīmēja visur. Jelgavā daudzu māju logos dega svečītes. Vakarā, sākot no Sv. Annas baznīcas, pa visu Lielo ielu stāvēja cilvēku ķēde ar degošām svečītēm rokās, līdz pat Lielupes tiltam. Tas ir, gandrīz cauri visai pilsētai. Pēc tam visi devās uz baznīcu, kur notika dievkalpojums par Neatkarīgu Latviju. Ziemsvētkus svinējām ar valdīšanas atļauju, un tā bija brīvdiena. Klusībā jau tos, tāpat kā Jāpus, svinējām visus gadus. Kas gan var noliegt kādas tautas tradīcijas?!

Arī ielas Jelgavā atgūst savus vecos nosaukumus. Mums atkal ir J. Čakstes bulvāris, Lielā iela, Akadēmijas un citas. Esam laimīgi par sasniegto. Cerību pilni raugamies nākotnē."

Protams arī mēs, trimdā, esam laimīgi par katru sasniegumu, kas ved uz labo pusi. Tomēr vēl arvien neatbildēts paliek jautājums, kā dzimtenē, tā trimdā - kur ir tie, kas palīdzēja mūsu tautu iznīcināt; tie, kas spīdzināja, izvaroja un slepkavoja mūsu tautas labākos dēlus un meitas. Kur ir viņi šodien, kāpēc tie netiek atklāti, viņu vārdi publicēti, saukti pie likumīgas atbildības. Kāpēc tas netiek darīts, kāpēc šodienas Latvijas augstākās varas iestādes šos cilvēkus neatklāj? Maz ticams, ka tām tie nebūtu zināmi. Kur paliek LTF un LNNK vadība? Kāpēc Jūs neprasat to darīt? Vai bailes, vai kas cits?

K. STRAZDIŅŠ.

RADU RAKSTI.

Pārcilājot atmiņas par saviem radniekiem, es atklāju, ka latviešiem ir savs vārds gandrīz visiem radniecības veidiem. Tēvs, māte, dēls, meita, vīrs, sieva - šiem vārdiem nekāds paskaidrojums nav vajadzīgs. Tāpat sievas tēvs, sievas māte, vīra tēvs un vīra māte. Bet citi apzīmējumi nav tik tieši:

Znots - meitas vīrs; vedekla - dēla sieva; iegātnis - meitas vīrs, kas pāriet dzīvot sievas mājās; onkulis - tēva vai mātes brālis; tante - tēva vai mātes māsa (abi šie vārdi, liekas, patapināti no svešvalodām); mazdēls - dēla vai meitas dēls; vectēvs - tēva vai mātes tēvs; vecmāte - tēva vai mātes māte; dievers - vīra brālis; mārša - vīra māsa; svainis - sievas māsas vīrs arī sievas brālis; svaine - vīra brāļa sieva arī sievas māsa; padēls - vīra vai sievas dēls no iepriekšējās laulības; pameita - vīra vai sievas meita no iepriekšējās laulības; ietaļa (arī svaine) - vīra brāļa sieva; švāģeris - māsas vīrs; švāģeriene - brāļa sieva (abi patapināti no krievu valodas); brālēns - tēva vai mātes brāļa vai māsas dēls; māsīca - tēva vai mātes brāļa vai māsas meita.

Vai es kādu būtu aizmirsis? Lai piesakās!

A. CAUNE.

Laipni lūdzam līdzstrādniekus nekavēties ar publicējamo materiālu nosūtīšanu. Paldies! Red.

FORUMS: PĀRDOMAS, VĒROJUMI, ATMIŅAS:

PĀRDOMAS PAR KULTŪRAS DIENĀM MELBURNĀ.

Ir ļoti interesanti iepazīties ar tautiešiem, kas dzimuši, auguši un tagad dzīvo Latvijā. Daudz Latvijas latviešu tagad ierodas Austrālijā. Gan apciemot radus, gan piedalīties šejienes Kultūras dienās. Viņus ar sajūsmu saņem šejienes latvieši. Vai tas būs jauns "atmodas laikmets", vai arī tikai tāda īslaicīga aizraušanās, to rādīs nākotne, jo mēs jau neesam cilvēki, kam būtu iedzimta liela kopības un sirsnības izjūta.

Visu laiku, visādās vietās tautas darbinieki savās runās mums atgādina - kopējiem mērķiem, kopēji pasākumi u. t. t.

No materiāla viedokļa skatoties, ir daudz kas panākts - iegūtas latviešu mājas, baznīcas, nometnes, bet garīgi un morāli sevišķa sirsnība nevalda latviešu starpā. Nevienam tas nav jaunums, bet neviens tā gluži atklāti to neuzdrošinās teikt. Tātad - kad Latvijas latviešu viesošanās būs pierasts notikums, kas tad notiks? Protams, to nevar tagad pateikt, kā būs, bet var taisīt teorijas!

Tie, kas tagad vēl visur iet un brauc, drīz vairs nevarēs tā iet un braukt, Vecums un līdz ar to visādas slimības nospiež vecākus cilvēkus. Vai tie, kas varēs vēl iet un braukt, IEVEROS šos bijušos darbiniekus? Vai rūpēsies par tiem morāli? Vai, piemēram, vedīs novecojušos tautiešus uz Kultūras Dienām, uz to sarīkojumiem? Vai arī teiks - viņu laiks ir beidzies, lai sēd mājās, mums viņus vairs nevajaga!...

Ja mūsu tautiešu daba paliks tāda, kāda tā ir šodien (nav sagaidāma pārmaiņa), šodienas tautas darbiniekiem, rītdienas vecajiem latviešiem, nākotne ir drūma - lēna iznīkšana vientulībā (un arī veco ļaužu mītnes nepalīdzēs, jo tur par maz aktivitāšu). Sevišķi bēdīga nākotne ir tiem, kam nav tuvāku radu.

1989. gada 31. decembra LAJAJ sanāksmē kāds tautietis ierosināja dibināt, izveidot THINK TANK - domu un ideju krātuvi, kas ir tik populāra šejienes progresējušos uzņēmumos un iestādēs. Tā ir vērtīga ideja, ierosinājums, jo latviešiem izdoma darbojas labi un ideju netrūkst. Tikai pārāk bieži ir tā, ka darbi neseko vārdiem.

Ja rastos šāda ideju krātuve, varētu cerēt, ka kāds atrastu atrisinājumu, kā likvidēt tautas ŠKELŠANOS Kultūras Dienu noslēguma balles situācijā.

Pienācis laiks, kad bagātie tautieši var izcelties, svinot greznā un dārgā viesnīcā, kamēr nabagie var salasīties latviešu namā, kur ieejas cenu paceļ pusstundu pirms balles sākšanās! Kā tad nu, ja esi atnācis saģērbies, iesi nu mājās?... Latviska nostāja no abām pusēm. Bagātie latvieši tad nu skaidri zin, ka ir vieta, kurā atrodas līdzīgi tautieši un nevis kaut kādi zemākas šķiras cilvēki... Un mūsu jaunā paaudze pavisam nevēlas būt kopā ar bagātiem vai nabagiem - tiem sava balle, kopēja nākotne... Tad ir vēl kāda ceturtā šķira, kas esot pulcējusies Daugavas Vanagu namā...

Visiem jau kopējs mērķis - Kultūras Dienu noslēguma svinēšana. Varbūt nākotnē Latvijas latvieši būs atsevišķi un šejienes atkal atsevišķi! Vecie bagātie un jaunie bagātie. Variācijas ir bez gala. Un varēs dziedāt nevis - Tauta tuvumā, tauta tālumā, tauta šai malā, tauta tai malā, bet - tauta bagātā viesnīcā, tauta nabagā pašceltos latviešu namos, smalkā sabiedrība un prastā sabiedrība - mēs un viņi...

Šādu šķirošanu var izvest arī citās izdarībās. Tā, piemēram, rakstītāju biedrības vadītāja Melburnā pateica, ka tie, kas prot rakstīt un kas ir publicējušies angļu valodā, netiekot uzskatīti par rakstniekiem... Un viņi - tie, kas raksta tikai latviski (un neprot angļiski rakstīt) ir sasnieguši tik augstu standartu, ka viņiem nekas no ārpus neder un neinteresē!... Brīdinājums Latvijas latviešiem - nestāstiet šejieniešiem, ka jūs protiet runāt un rakstīt krieviski. Jūs var nostādīt uz tāda pat līmeņa, kā tos, kas prot runāt un raks-

tīt angļiski...

Jā, ir reize, kad esam līdzīgi novērtēti - kad sapņemam vēstuli, kas prasa ziedojumus kopējiem mērķiem. Ņemot to vērā, nevienam nevajadzētu būt sarūgtinātam. Jāatceras gala mērķis. Vienalga, vai runā un raksta latviski, vāciski, angļiski, krieviski un tā tālāk. Vai ir bagāts, vai nabags, vai pieder pie smalkās sabiedrības, vai pretēji. Vai svin greznā viesnīcā, latviešu namā vai savā mājā. Vai ziedo kopējam mērķim, vai nē - beigās visi nonāk vienā vietā - KAPSĒTĀ...

Kāds tautietis, izlasījis šo rakstu, tomēr tam nepiekrita - visi nenonākot kapsētā. Citi tiekot mazā kastītē, ko varot vadīt no vienas pilsētas uz otru, no vienas pavalsts uz otru, pat no viena kontinenta uz otru, pa zemes ceļiem, ar kuģi un ar lidmašīnu. Tātad, tomēr arī pēc nāves visi nav un nebūs vienādi... Ko nu darīt?

DZ. K.

drausmīgais uzlidojums.

Astoņi simtu smago bumbvežu uzbrukumu Drēzdenes pilsētai atceroties.

Tas notika 1945. gada 13. un 14. februārī. Šogad paiet taisni 45 gadi kopš šī drausmīgā notikuma, kuru pats pārdzīvoju un kā tā aculiecinieks varu par to pastāstīt. Tajā vienu no skaistākām Vācijas pilsētām, kas arī dēvēta par Elbas Florenci, nolīdzināja angļu un amerikāņu gaisa uzbrukumos zemes līdzenumā. Pie tam šī iznīcināšana notika II pasaules kara pašās beigās, jo pēc nepilniem 3 mēnešiem - 1945. gada 8. maijā tas izbeidzās.

Vēl 1944. gada oktobrī rudens saule glāstīdama izpleta savus gaišos starus pār šīs pilsētas skaistajiem celtnu jumtiem. Jau Latvijā, ģimnazistu laikā, mūsu mākslas vēstures skolotāja bija vērsusi uzmanību šai pilsētai, rādīdama attēlus ar tās kultūrvēsturiskām baroka un rokoko stila celtnēm. Visai pārējai pasaulei tā jau sen bija pazīstama kā viena no pasaules kultūrvēsturisko vērtību glabātājām. Pilsētai bija vairāki ievērojami dievnamī. No tiem divi izcilus skaisti - DIEVMĀTES (Frauenkirche) un Galma (Hofkirche). Skaisti izbūvēta bija viena no lepnākām seno laiku karāļu pilīm, ko apjoza milzīgi plašs parks. Bez tam tur bija daiļais Operas nams un interesanti izbūvētais ēku komplekss, t. s. CVINGERS (Zwinger). Tā pagalmā atradās daudz strūklaku, no kurām lielākā saucās Nimfu pelde. Elbu šķērsoja vairāki tilti. Drēzdenē bija viena no lielākām mākslas galerijām pasaulē, ar vairāku slavenu vecmeistaru darbiem. Tur netrūka muzeju. Pilsēta bija pazīstama ar saviem porcelāna izstrādājumiem. Tur gatavoja dažādus optiskos aparātus un medicīniskos instrumentus. Bija arī liels zvēru dārzs.

Cilvēku prāti bija satraukti. Pār visām Vācijas pilsētām toreiz karājās tāda baismu pilna nedrošības sajūta. Katru brīdi varēja atkal un atkal atskanēt trauksmju sirēnu kaucieni, vēstot, ka tuvojas smagie gaisa bumbveži. Tomēr Drēzdenē nemitīgi klaudzēja ielu dzelzceļa riteņi un pa tās ielām plūda raiba lielpilsētas gājēju straume. Starp pēdējiem pamanāma bija viena otra latvieša seja. Bija daudz Holandes un ukraiņu jaunatnes, kas veidoja Vācijas cittautiešu darba spēku.

Katru reizi, gaisa uzbrukuma signāliem atskanot, drēzdenieši disciplinēti un paklausīgi izpildīja piesardzības noteikumus - aši pazuda ielās izbūvētos publiskās gaisa aizsardzības patvertnēs vai savu ēku tumšajos pagrabos. Kādam nopietnākam gaisa uzbrukumam viņi tomēr neticēja. Šī neticība pamatota, jo pasaule taču zināja, ka Drēzdene bija izcilu kultūrvēsturisku vērtību glabātāja. Tā zināja, ka tās patreizējais iedzīvotāju skaits sastāvēja no kareivju sievām, mazgadīgiem bērniem un sirmgalvjēm. Kareivju garnizoni te nebija, vācu vīri bija frontē. Kara materiālu un municijas rūpniecības nebija. Pilsētā bija angļu un amerikāņu kara gūstekņu novietojums.

Tā nu pilsēta pa visiem kara gadiem bija palikusi gaisa uzbrukumu neskārta, un tās galīgās iznīcināšanas laikā tai nebija pat gaisa aizsardzība.

Interesanta bija vecpilsētas daļa. Tur ielas bija šaurākas. Veco namu grezno veikalu skatlogi stāvēja tāpat kā pirms kara sākšanās. Pat kara laikā biezo stiklu skatlogi bija gaumīgi dekorēti ar modes apģērbiem, skulptūrām un mākslinieciskiem izstrādājumiem. Vienā otrā konditorijas logā pat kāda mākslīgā putu krējuma tortīte! Veclaicīgajos un omulīgajos alus pagrabīšos pasniedza putojošo gaišo vai tumšo alu, neprasot pārtikas kuponus, bez kurām vai piešķiruma zīmes (Bezugschein) citur Vācijā itin neko nevarēja dabūt.

Pirmās bumbas uz Drēzdenes Vetinera dzelzceļa staciju nometa 1944. gada oktobrī. Tās tur nodarīja ievērojamus postījumus un satrauca drēzdeniešu prātus. Prātu nomierināšanai izplatīja baumu, ka lidotājiem radusies absolūta nepieciešamība atbrīvoties no bumbām. Sajā nedrošības sajūta nepazuda.

Strādāju pilsētas 7. pasta iestādē. Viegļākos ierēdņu darbus izpildīja vācu sievietes un vidēja vecuma vācieši. Mums vajadzēja kaut ko smagāku. Mēs izkrāvam no vagoniem smagās sūtījuma kastes un pasta maisus. Likām uz trulīšiem un stūmām pasta pieņemšanas telpā. Vieta nebija no drošajām, jo atradās tuvu dzelzceļa slīdēm. Jau pirmajā darba dienā mūs iepazīstināja ar gaisa uzbrukumu patvertni. Kāpjot lejā pa šaurām dzelzs kāpnītēm, zemes iekšienē krūtīs saņāuda gaisa trūkuma sajūta. Patvertne bija diezgan dziļi pazemē. Tā sastāvēja no biezām cilindra veida metāla caurulēm.

Pastā nodarbināja veselu Holandes jauniešu zēnu grupu. Viņu vaigus vēl rotāja jaunības sārtums. Būdami savējo vidū, tie bija mundri un ieturēja spraigumu un jautrāku darba norisi. Pa laikam strādāja citas darba vienības, kas sastāvēja no angļu un amerikāņu kara gūstekņiem. Viņus apsargāja vācu sargi ar šautenēm.

Kādu rītu kāds no gūstekņiem man piedāvāja cigareti un tuvāk pieliecies čukstēja: "Drīz pār Drēzdeni kautkas nāks!" Pārdomājot viņa vārdus, secināju, ka pilsētai draud kāds ļaunums. No Anglijas vai Amerikas kāds ģimenes loceklis būs atrakstījis, zinādams kaut ko vairāk. Par kādu gaidāmu gaisa uzbrukumu. Starp rindīņām būs brīdinājis būt uzmanīgam.

Gūstekņa vārdi drīz piepildījās. 13. februāra naktī un nākamajā dienā Drēzdene piedzīvoja 800 angļu-amerikāņu bumbvežu gaisa uzbrukumu, kas pilsētu iznīcināja.

Nepietiekošās pārtikas dēļ un no darba noguruši uzbrukuma vakarā bijām jau desmitos savās gultās. Pusvienpadsmitos atskanēja trauksmes signāls. Aši lēcām no savām gultām un tvērām pēc apģērba gabaliem, kas bija nolikti pa tvērienam. Pa trepēm uz pagrabu. Pusceļā pa ēkas durvīm pavēros laukā. Skats, ko ieraudzīju, lika nodrebēt - no debesīm uz leju lēni lidoja simtiem apgaismojuma ķermenīšu - eglītes. Lēni slīdēja lejup un apgaismoja pilsētu kā dienas laikā. Mēs bijām ielenkti. Bēgšanai ceļa vairs nebija. Domāju, ka būs kaut kas ļauns. Pār lūpām nāca vārdi: "Tagad palīdzēt var vienīgi vairs Dievs!"

Atskanēja briesmīgi dārdieni. Sprāga bumbas. Krita ēku fasādes un drupa sienas. Zeme dunēja un trīsēja. Liesmu mutuļi šāvās gaisā un sadedzināja visu, kas tikai dega un gadījās ceļā. Zemes virsū vārijās elles katls.

Katram sprādzienam atskanot, cilvēki pagrabā ierāva galvas dziļāki plecos. Katrs nākamais sprādziens varēja būt visu mūsu gals. Mazs atvieglojums iezagās sirdī, kad sprādzienu trokšņi attālinājās.

Pulkstens divpadsmitos iestājās tāds svinīgs klusums un miers. Tad nu cilvēki pagrabā izdarīja kļūdu. Daži vīrieši gribēja uzzināt un papētīt

ārpusi un mazliet atvēra pagrabu durvis. Pa atvērtajām pagrabu durvīm iekšā laužās liesmu un karstu dūmu smacējošā svelme un no pārdzīvotām briesmām prātu zaudējuši cilvēki, meklēdami kaut kur glābību. Iekšā dzīdamies, tie sabradāja telpā esošos vecākos laudis. Gaiss pagrabā nu bija smacējošs. Ar grūtībām durvis izdevās atkal noslēgt. Vēlāk dzirdēju, ka cilvēki, no uguns briesmām glābību meklēdami, pat lekuši Elbā, kur tad noslīkuši. Man blakus stāvēja apdedzis cilvēks. Viņa mati bija apsvīlušī, seja un pleci apdeguši. Miesu vēl sedza kaut kādas kreklu skrandas, un viņš cieta sāpes. Viņš bija no Austrumprūsijas bēgļu vilciena, kas vakarā bija iebraucis Drēzdenē ar tūkstošiem bēgļu un palicis turpat uz sliedēm. Viņš bija zemnieks un klusi teica: "Ja tikai to būtu zinājis, ka šeit kaut kas tāds notiks, būtu varējis palikt, kur biju..."

Domāt bija veltīgi. Pilsētai sekoja otrs gaisa uzbrukums, kas ilga līdz pulkstens diviem rītā. Vēlāk līdz četriem bija trešais uzlidojums. Trijos gaisa uzbrukumos Drēzdene bija pilnīgi iznīcināta.

Kad 14. februāra rītā atstājām savu pagrabu, mums pavērās skumjš skats. Drēzdenes pilsētas atliekas bija pelnu un dūmakas plīvurī tītas. Caur tās sēru plīvuri redzējām pelēkas pelnu, melnas ogļu kaudzes, ēku gruvešu un drupu atliekas. Lūgšanā Dievam pateicamies par mūsu pasargāšanu.

Cilvēki, kas tajā rītā tur parādījās, izskatījās spokiem līdzīgi. Bāli un novārguši, izpurušiem matiem, skrandaini. Bijušai pilsētai vairs nebija ūdens, ne pārtikas, nedz satiksmes vai gaismas.

Palīdzība tomēr nāca. Tās bija apkārtnes mazpilsētas, kas deva pirmo palīdzību. No kareivju ratu virtuvēm cilvēkiem izdalīja siltu zupu. Mazteko vairs varēja palīdzēt ātrās palīdzības sastādītais medicīniskais personāls. Līkus savāca un iekrāva smagās auto mašīnās. Sākuma nodoms bija tos identificēt. Tas tomēr bija par gausu, jo baidījās, ka neizplatās sērga. Laikam dažus apraka masu kapos. Lielo daļu izveda ārpus pilsētas, sakrāva uz krustām šķērsām saliktām dzelzceļa sliedēm, aplēja ar benzīnu un sadedzināja.

Nevaru pateikt, kas notika ar tiem cilvēkiem, kas bija palikuši dzīvi, bet tagad bija pagrabos aprakti zem smago ēku drupām, akmeņiem un cementa plāksnēm. Tie, laikam, tur palika, jo Drēzdenes atliekām strauji tuvojās Padomju Savienības austrumu ofensīva.

Par šo necilvēcīgo civiliedzīvotāju slepkavošanu un Drēzdenes galīgo nopostīšanu sarakstītas dažas grāmatas. Skatoties pēc šo grāmatu autoru tautības, Drēzdenē nogalināto cilvēku skaitu lēš dažādos skaitļos. Caurmērā pieņem, ka tas sasniedza 135.000.

Vai Drēzdenes nopostīšanai bija kāda vajadzība vai nepieciešamība, paliek kontraversiāls jautājums. Pilsētas iznīcināšanai nebija nekāda lielā nozīme. Tas bija milzīgs terora akts pret civiliedzīvotājiem. Interesanti, ka vēlāk neviens vairs negribēja būt atbildīgs par šo masu slepkavību. Toreizējais Anglijas ministru prezidents Čerčils gan it kā esot domājis: "Ko darīsim ar iepemto un galīgi nopostīto Vāciju?" Uzbrukumu tomēr neesot aizkavējis.

Uz jautājumu, vai šī masu slepkavība maz būtu jāpiemin un vai nebūtu labāk to pavisam aizmirst, atbilde ir nē. Manisprāt, tā jādara zināma jaunajām tautu paaudzēm, lai tās zinātu, cik nežēlīgas ir kara briesmas, kad zūd cilvēcība un neievērota paliek jebkāda kara ētika. Jaunajām audzēm ir jāzina cilvēcespaģātnes kļūdas, lai tās censtos atrast jaunus veidus karu novēršanai un starptautisko konfliktu un strīdus jautājumu nokārtošanai taisnības un likumības forumā. Noplicinātā pasaule uz priekšu karus nevarēs vairs atļauties.

Cilvēcei atkal jāpadodas dabas likumiem un cilvēku starptautiskai sadzīves likumībai.

FREDIS LINDE.

• Nākamajā slejā skatiet pāris vecus Drēzdenes foto uzņēmumus, kurus atsūtījis raksta autors.

Dresden

Kath. Hofkirche

PA KURU CEĻU?

Gadu desmitiem stiprinājamies atziņā, ka nekas zem saules nestāv uz vietas un ka tādēļ Padomju Savienības impērija sabruks un Latvija atkal būs brīva. Vai pagājušais gads ar lielajām politiskām pārmaiņām Austrumeiropā un Padomju Savienībā būtu to iezvanījis? Palūkosimies uz šām pārmaiņām, kas ievadījušas jauna laikmeta sākšanos pasaules vēsturē, lai iegūtu labāku perspektīvu un redzētu, kā tās varētu ietekmēt mūsu tautas cerību piepildīšanos.

Polijas komunistu partija, nevarēdama tikt galā ar saimnieciskām grūtībām un strādnieku nemieriem, aicināja nelegālo Solidaritātes arodbiedrību un citas grupas piedalīties valdībā. Sarunu ceļā vienojās par Solidaritātes legalizēšanu un

tās piedalīšanos parlamenta vēlēšanās ar ierobežotām tiesībām, kas beidzās ar Solidaritātes iespaidīgu uzvaru un valdības sastādīšanu viņas vadībā, pirmo šāda veida valdību Padomju Savienības satelītu valstīs. Kaut gan bijušais komunistu partijas vadītājs un tagadējais valsts prezidents ģen. V. Jaruzelskis vēl nesen kādā intervijā aizstāvēja komunistu partijas nepieciešamību, Polijas komunistu partija nolēmusi 1990. gada janvārī sasaukt partijas kongresu, kurā lems par partijas likvidēšanu, to pārveidojot par Sociāldemokrātu partiju (Kongress un partijas likvidācija šobrīd ir jau notikusi. Red.). Neraugoties uz visām pārmaiņām, Varšavas valdība paziņojusi, ka Polija paliek Varšavas pakta aizsardzības sistēmā.

Vēl pirms nepilna gada neviens domājošs cilvēks nevarēja paredzēt, ka Ungārija, kas pēc 1956. gada neveiksmīgās revolūcijas savu iekšējo un ārējo politiku vienmēr pieskaņoja Maskavai, tagad, kad 65.000 vīru liels krievu bruņotais spēks vēl atrodas valstī, varētu uzdrošināties pārveidot komunistisko sistēmu, piemērojot rietumu pasaules demokratiem ar uz brīvā tirgus bāzētu ekonomiju. Tāpat neviens nevarēja iedomāties, ka tā pati komunistu partija, kas 1956. gada revolūciju bija dēvējusi par "kontra revolūciju", šodien to nosauks par "tautas sacelšanos" un šīs sacelšanās vadītāju, toreizējo ministru prezidentu Imre Nagi (Nagy), ko 1958. gadā notiesāja un nošāva, tagad apglabās kā nacionālu varoni un sacelšanās dienu izsludinās par tautas svētku dienu. Izklaušās neticami, bet komunistu partija legalizējusi opozīcijas partijas un nākošā pavasarī paredzējusi parlamenta vēlēšanas ar vairāk nekā vienas partijas piedalīšanos. Kāds ungāru zinātnieks saskaitījis jau 47 partijas, kas domā sacensties 10,6 miljonu pilsoņu pārstāvēšanai parlamentā. Interesantākais ir tas, ka pati komunistu partija, būdama noraizējusies, ka tā tautā varētu būt nepopulāra, 1989. g. 7. oktobrī pārveidojās par Sociālistu partiju. Tā aicināja biedrus pārreģistrēties un izņemt jaunas biedru kartes. No 720.000 to izdarīja tikai 30.000!

Polijā reformas panāca opozīcijas partija Solidaritāte, kā ieroci lietojot strādnieku streikus, turpretim Ungārijā šo nepieciešamību atzinusi komunistu partija, kas pārkārtojumus arī izdara. Jau 1989. gada maijā tā nojauc dzelozodražu žogu uz Austrijas robežas, tā sākot 40 gadus vecā "dzelzs aizkara" noārdīšanu. Ungārija, tāpat kā Polija, paliek Varšavas pakta aizsardzības sistēmā.

Neviens nevarēja paredzēt, ka lielākās pārmaiņas varētu notikt Austrumvācijā, kas saimnieciski bija vislabākā stāvoklī un kas par Gorbačeva reformām negribēja nekā zināt. Negaidītais sākās 10. septembrī, Budapeštā. Tur tūkstošiem austrumvāciešu, ieradusies kā tūristi, negribēja atgriezties mājās. Ungārija, vadoties no starptautiskiem humānitāriem apsvērumiem, suspendēja līgumu ar Austrumvācijas valdību par tās pilsoņu atgriešanu. Atļāva Bonnas sūtniecībā sapulcējušiem austrumvāciešiem doties uz Rietumvāciju, kur tie automātiski ieguva Vācijas pavalstniecību un tūdaļ saņēma Rietumvācijas valdības palīdzību.

Austrumvācijas komunistu partijas vadītājs un valdības galva Eriks Honekers nu atļāva Austrumvācijas tūristiem, kas bija ieradusies Rietumvācijas sūtniecībās Prāgā un Varšavā, izceļot uz Rietumvāciju, cerībā, ka tādā veidā varēs apturēt bēgļu plūdus. Tas tomēr neizdevās. Drēzdenē un Leipcigā sākās demonstrācijas, kas prasīja izceļošanas ierobežojumu atcelšanu, kas nenotiek. Austrumvācijas 40 gadu pastāvēšanas svētkos kā goda viesis ierodas M. Gorbačevs, bet valdība par viņa reformām nerunā. Svētku laikā notiek demonstrācijas vairākās pilsētās, sadursmes ar policiju un apcietināšanas. Demonstrāciju skaits un lielums pieaug. Tās notiek vairākās pilsētās, it sevišķi Leipcigā un Austrumberlīnē. Pretēji Polijai un Ungārijai, kur demonstranti prasīja, galvenām kārtām, saimnieciskus uz-

labojumus, šeit tie prasa politiskās sistēmas demokrātizēšanu. Honekers, aizbildinādamies ar vāju veselību, atsakās no visiem partijas un valdības amatiem. Partija viņa vietā izrauga Egonu Krencu, Politiskā biroja jaunāko locekli. Jaunā komunistu valdība solās atcelt izceļošanas ierobežojumus un lūdz pilsoņus neatstāt Austrumvāciju. Izceļotāju skaits tomēr aug un tuvojas 175.000. Kaut gan tas ir tikai 1 % no kopējā iedzīvotāju skaita (16.5 miljoniem), rodas darba roku trūkums, jo izceļojuši jauni un labi apmācīti cilvēki, kas ir ļoti nepieciešami valsts attīstībai. Krencs apmeklē Gorbačevu Maskavā un var pieņemt, ka saņem tā piekrišanu lielāku pārmaiņu izdarīšanai kā partijas, tā valdības vadībā, tā arī reformu ievadīšanai. Pilsoņu bēgšanaturpinās. Demonstrācijas notiek gandrīz katru dienu. Rodas eksplozīva situācija ar nepārredzamām sekām, it sevišķi, Leipcigā, kur 9. oktobrī ambulances bija novietotas vienā vietā un atradās trauksmes stāvoklī. Tā kā Gorbačevs nesolas Krencam palīdzēt ar Austrumvācijā novietotiem bruņotiem spēkiem (16 divīzijas ar 380.000 vīriem), komunistu partija izšķiras lietot citu līdzekli - riskēt ar Austrumvācijas robežas, ieskaitot 28 gadus vecā, bēdīgi slavenā Berlīnes mūru, atvēršanu. Tā solās izdarīt demokratiskas vēlēšanas cerībā, ka šādi soļi apturēs iedzīvotāju aizplūšanu un nomierinās satrauktos ļaužu prātus.

Iepriekšējie notikumi bija norisinājušies 17 dienu laikā, tādēļ šāds negaidīts valdības paziņojums, kas izskatījās drīzāk kā izmisuma solis nekā apsvērts politisks akts, satricināja ne tikai Eiropu, bet visu pasauli. 28 jūdzes garais Berlīnes mūris ko rietumvācieši sauca par "kauna mūri" un pie kura vairāk kā 100 austrumvāciešu zaudēja dzīvības, kad tie mēģināja tikt tam pāri, bija simbolizējis auksto kara un Eiropas sadalīšanu divi daļās. Tā nojaukšanu, kas drīz sākās, uzskatīja kā aukstā kara beigas, ar Eiropas lielproblemu pārvērtēšanu.

Mums, latviešiem gan jāpiekrīt agrākai ASV sūtnei pie Apvienotām Nācijām Džīnai Kirkpatrickai (Jean Kirkpatrick), kura 1989. gada 1. jūnijā, nododot liecību ASV Senāta Ārlietu komisijā, pateica, ka "mēs zināsim, ka aukstais karš ir beidzies", kad Padomju Savienība garantēs "īstu, patiesu, demokrātisku pašnoteikšanos Austrumeiropas tautām un Baltijas valstīm."

Nav gan šaubu, ka ar militāru varu un žogiem kopā saturētās Padomju Savienības impērijas sairšana bija ar šo monētu uzskatāmi sākusies. Ir tikai laika jautājums, kad Polijai, Ungārijai un Austrumvācijai sekos Čehoslovākija un Bulgārijā, kas tagad, uz Maskavas norādījumu un tautas spiedienu, nomaina gados vecos partijas un valdības vadītājus ar jauniem, kuri gatavi rīkoties Gorbačeva reformu garā.

Austrumu un rietumu vācieši, pēc Berlīnes mūra atvēršanas, gāvilēdami svin uz tā svētkus un simtiem tūkstošiem no Austrumberlīnes - pirmā dienā pat vairāk kā miljons - dodas uz līdž šim aizliegto Rietumberlīni, no kurienes kādi 98 % tomēr atgriežas mājās.

Valstvēri un komentātori raksturo Austrumeiropā notiekošās pārmaiņas kā kaut ko "ārkārtēju", "vienreizēju", "vēsturiski nozīmīgu", "dramatisku", "dināmisku", "elpu aizraujošu" un t. t. Daži pat saka, ka Eiropu pārstaigājot "demokrātizēšanās drudzis" vai pat "viesuļvētra" un ka Eiropā tagad varot visu sagaidīt. "Pasaule mainās ļoti nozīmīgos veidos, no stundas stundā," saka Denis Ross, ASV Valsts departamenta Politiskās plānošanas biroja direktors. Kāds universitātes mācības spēks, speciālists Austrumeiropas jautājumos, runājot par ātrumu, ar kādu notikumi risinās, teicis, ka divi nedēļu veci notikumi Eiropā tagad izskatoties kā seno laiku vēsture. Apziņoties, ka šī analīze, kad tā nonāks lasītāju rokās, varētu piedzīvot līdzīgu likteni, mēģināsim notikumus analizēt lielos vilcienos un runāsim

par jautājumiem, kuŗu atrisināšana prasīs vismaz vairākus gadus.

Anglijas valdības galva Margreta Tačere (Thatcher) apsveic Berlīnes mūra atvēršanu kā lielu "atbrīvošanas un brīvības dienu, kas nebūtu varējusi atnākt bez Gorbačeva vizijas un drosmes, kuŗš sācis brīvības paplašināšanu Padomju Savienībā." Pazīstamais krievu politiskais komentātors Stapislavs Kondrašovs valdības laikrakstā "Izvestia" politisko reformu sekmes satelītu valstīs cieši saista ar "demokratiskā procesa attīstību Padomju Savienībā". Perestroikas reformu nesekmības gadījumā, pēc viņa ieskata, varot nonākt atpakaļ pie Austrumu un Rietumu konfrontācijas. Nenoliedzami, pārmaiņu izraisīšanā Austrumeiropā Gorbačevam piekrita svarīga loma, bet pats izšķirošais faktors bija un ir šo tautu griba un sauciens pēc brīvības.

Gorbačevs paziņo ASV prezidentam Dž. Bušam, ka viņš atbalstot Austrumeiropā notikušās pārmaiņas un cerot, ka situācija tur būsot "rāma un mierīga", kāda bija arī Buša vēlēšanās un atbilde. Abas puses darīja viena otrai un pasaulei zināmu, ka tās neiejauksies Austrumeiropas notikumos, t. i., "neviens no viņām nedomā šūpot laivu". Vērotājam no malas gan šķiet, ka Gorbačevs bija iejaucies pārmaiņu procesu virzīšanā uz priekšu. Kaut gan aukstais karš vēl nebija pilnīgi beidzies, tomēr steidzīgi bija jādoma par jaunas kārtības radīšanu Eiropā.

Šinī momentā, dabīgi, rodas jautājums, kādēļ Gorbačevs atļāva Polijā nodibināt valdību, kuŗas priekšgalā nav komūnists. Kādēļ viņš pielaida komunistu partijas izīršanu Ungārijā un kādēļ viņš pamudināja Austrumvācijas komunistu partijas ģenerālsekretāru Krencu izdarīt nepieciešamās reformas un atvērt Austrumvācijas robežas plašāk, nekā tas ir Padomju Savienībā,

Tam atbilde meklējama Padomju Savienības saimniecības katastrofālajā stāvoklī, kuŗa dēļ radīja perestroiku, pie tam uz pilnīgi jauniem pamatiem. Par visu svarīgāk tagad bija steidzami apturēt Padomju Savienības ekonomisko grīmšanu un tās spēka dilšanu, nekā ar varas līdzekļiem kavēt Austrumeiropas pārveidošanos, uzspiežot tai nepopulāru komunistisku iedoloģiju un uzturēt lielus bruņotus spēkus, ar to riskējot atbalsta zaudēšanu paša mājās un ārēmēs, kas viņam bija absolūti nepieciešams reformu sekmīgai izdarīšanai. Redzot pārmaiņu nenovēršamību, Gorbačevs to padara par valsts politiku un ar to iegūst lielu popularitāti kā ārvalstīs, tā paša mājās, kas viņam daudz palīdz reformu izdarīšanā, ko mēs varam viegli novērot.

Šī nolūka dēļ viņš atsauc, t. s., Brežņeva doktrīnu, ar kuŗu Padomju Savienība bija piešķīrusi sev tiesību sniegt "militāru palīdzību brālīgi valstij" katrā gadījumā, kad bija saskatāms "drauds sociālā bloka kopējām interesēm". Gorbačevs savus uzskatus šinī jautājumā deklarēja šādi: "Sociālas un politiskas kārtības atsevišķās valstīs ir mainījušās pagātnē un var mainīties nākotnē. Šo pārmaiņu izdarīšanas tiesības pieder vienīgi attiecīgās valsts tautai". (M. Gorbačevs 1989. g. jūlijā). Atrazdamies Somijā, oktobrī viņš deklarē, ka Padomju Savienībai neesot ne morālas, ne politiskas tiesības iejaukties Austrumeiropas kaimiņvalstu lietās.

Rietumu demokrātijas Gorbačeva rīcību Austrumeiropas lielo pārmaiņu laikā uzskatīja kā viņa ticamības pārbaudījumu, kuŗu viņš, pēc to ieskata, bija izturējis. Tas viņam labvēlīgi atsaucās paša mājās. Ko par šo jautājumu lai domā mūsu tauta, kas ir daudz dzirdējusi, ka Gorbačevs, būdams ļoti gudrs un pat ģeniāls cilvēks, tomēr apgalvo, ka Baltijas valstis esot labprātīgi iestājušās Padomju Savienībā. Divi Padomju Savienības Augstākās Padomes locekļi šādus apgalvojumus nosaukuši par meliem publiskā sēdē (AP 1. jūnija telegramma.).

Jaunās pārmaiņas radīja lielas problēmas Eiropā.

Polija, Ungārija un Austrumvācija skatījās un virzījās uz Rietumiem, no kurienes tās vienīgi varēja cerēt saņemt nepieciešamo palīdzību, bet, tanī pašā laikā, tās palika padomju bloka saimnieciskās un aizsardzības sistēmās. Pats galvenais jautājums - ko darīt ar Vācijas apvienošanu? Par to rietumos gandrīz visi vadošie valstsvīri bija atklāti izteikušies pozitīvi, bet, ņemot vērā to, ka apvienota Vācija sava lieluma (80 miljonu iedzīvotāju) un ģeopolitiskā novietojuma dēļ varētu dominēt visu Eiropu un eventuāli izraisīt liela mēroga konfliktus, ko tā jau divreiz bija darījusi, daudzi klusībā cerēja, ka šāda apvienšanās nekad nenotiks, un, ja tā tomēr notiks, tad tikai tālā nākotnē. Šis jautājums nu piepēši kļuva akūts jau tagad un pie tam tādā laikā, kad Rietumeiropas valstis tālu tikušas politisko, saimniecisko un aizsardzības savienību izveidošanā. Nav izveidojies arī vēl skaidrs priekšstats, kāda varētu būt apvienotās Vācijas valsts forma un kā varētu Austrumvāciju iekļaut jau pastāvošās Rietumeiropas politiskās, saimnieciskās un aizsardzības sistēmās (Interesanti atzīmēt, ka puse no Austrumvācijas iedzīvotājiem nedēļas laikā izpēmuši vīzas Rietumvācijas apmeklēšanai / AP, 7. nov. /).

Padomju Savienība paziņojusi, ka tā piekrīt Austrumvācijas demokratizēšanai, ja respektē divi noteikumi: 1) Austrumvācija paliek Varšavas pakta aizsardzības sistēmā un 2) Vācijas apvienošana nevar notikt pirms Varšavas pakta un NATO likvidēšanas un "Kopējas Eiropas mājas" uzcelšanas, kuŗā arī Padomju Savienība grib mitināties. Uz norādījumu, ka Gorbačevs iepriekšējā gada beigās Apvienotās Nācijās bija deklarējis, ka "izvēles brīvība ir universāls princips" un ka tādēļ būtu jāļauj vāciešiem pašiem izšķirties, atbilde ir, ka neviens šādu apvienošanos nevēlētos, kas gan nav tiesa. Katrā ziņā Rietumvācijas valdības galva Helmuts Kohls ir par to ļoti iesaistījies. Viņu atbalsta Francijas valsts prezidents Fr. Miterands (Francouis Mitterand). Tiesa, ka ir arī daudz tādu, kā, piemēram, Polija, kas tā nedomā un pievienojas kāda cita franču valstsvīra teiktajam, ka viņš tik ļoti mīlot Vāciju, ka viņš tādēļ esot laimīgs, ka tādas esot divas.

Amerikāņu ekspertiem šinī jautājumā ir ļoti dažādi uzskati. Pirms Vācijas apvienošanas būtu jānoslēdz vēl miera līgums starp divām Vācijām no vienas puses un Rietumu sabiedrotiem un Padomju Savienību no otras, kas 44 gadus pēc kara beigām nav vēl izdarīts, un līdz ar to Vācijas robežas nav vēl starptautiski noformulētas.

Lai izbēgtu no chaosa rašanās, zināma kārtība Eiropā būs jārada, un tādēļ "galotņu apspriede" 1989. gada decembrī starp ASV prezidentu Dž. Bušu un Padomju Savienības prezidentu M. Gorbačevu kļuvis ļoti nozīmīga. Mums jācenšas panākt, lai prezidents Bušs iestājas par Baltijas valstu neatkarību un lai nekādā ziņā nepiekrīstu Gorbačeva prasībai, ka ASV pārāk neprotestēs, ja Padomju Savienība mēģinās savaldīt savus disidentus, to skaitā arī Baltijas valstis, ar stiprākiem līdzekļiem. Šāda varbūtība ir amerikāņu presē, TV un radio raidījumos vairākkārt minēta. Vietējās vēlēšanas Baltijas republikās nākošajā pavasarī, uz kuŗām Tautas Fronte un citas organizācijas ļoti intensīvi gatavojas, var novest pie neatkarības prasībām un pasīvas pretošanās Kremļa virskundzībai. Ir arī norādījumi, ka Gorbačevs pārejai uz tirgus ekonomiju un paplašinātu demokratizēšanu varētu pielietot dažādus brīvības apspiešanas līdzekļus, kā preses brīvības ierobežošanu, kas nesen jau pavīdēja, kā arī biežu demonstrāciju aizliegšanu. Gorbačevs varētu no ASV prasīt labvēlīgu nostāju kā kompensāciju par viņa rīcību lielo pārmaiņu izdarīšanā Austrumeiropā. No minētā redzam, cik Baltijas valstu liktenis var būt atkarīgs ne tikai no notikumiem Padomju Savienībā, bet arī Eiropā.

ASV, vadoties no sava filozofiskā uzskata par valsti un individa tiesībām, mēģinājusi sevi nostādīt kā cīnītāju par tautu pašnoteikšanās tiesi-

bām un individa brīvībām. Tās nav atzinušas Baltijas valstu inkorporāciju Padomju Savienībā un principā atbalstījušas šo triju valstu centienus pēc neatkarības atgūšanas.

Par Gorbačevu un viņa reformām prezidents Dž. Bušs sava amata pildīšanas sākumā šaubījās un teica, lai Gorbačevs pa priekšu ar darbiem pierādītu, ka viņam varot ticēt un ka viņa reformām gūšot kādi panākumi. Pēc dažiem mēnešiem viņš deklarēja, ka Gorbačeva reformu izdošanās esot mūsu interesēs un ka mēs nedrīkstot darīt nekā tāda, kas Gorbačevam varētu sagādāt grūtības viņa reformu īstenošanā. Pie tāda paša ieskata 1989. gada jūlija vidū Parīzē bija nonācis "Ekonomiskais samits", kurā piedalījās 7 lielākās industriālās valstis un kas nolēma nedarīt nekā tāda, kas "varētu izprovocēt krīzi", kurā Gorbačevam būtu jāizšķiras, ko darīt ar atsaukto Brežņeva doktrīnu. Jau pirms šīs deklarācijas pieņemšanas Anglijas ministru prezidente M. Tačera izteica cerību, ka Baltijas valstis nesagādāšot Padomju Savienībai nekādas grūtības. Pēdējā laikā mēs vēl gan dzirdam, bet arvien retāk un klusāk, ka ASV atbalsta Baltijas valstu centienus pēc neatkarības, bet ka tam jānotiek "mierīga un evolūcionāra" procesa veidā. Turpretim atkārtoti un arvien stiprāk mēs dzirdam deklarācijas, ka Austrumeiropai un Padomju Savienībai vajagot "stabilitāti". Apspiesto tautu brīvības atgūšana un apspiedēja stabilitātes uzturēšana ir diezgan grūti savienojamas lietas. Mums jāgādā par to, lai priekšā stāvošā un tai pēc 6 mēnešiem sekojošā formālā galotņu konferencē, kā arī citās apspriedēs neupurētu Baltijas valstis citu, ieskaitot Padomju Savienības, stabilitātes dēļ, kas jau kādreiz pagātnē dažādu iemeslu dēļ ticis darīts un ko var izdarīt arī šoreiz, jo Baltijas valstis ir mazs lielums lielvalstu lielo problēmu risināšanā, kāda ir jaunas kārtības radīšana Eiropā.

Ja tādai lielvalstij kā ASV ir nepieciešams un tā var atļauties piekopt divi diezgan pretrunīgas politikas, kādēļ mēs nevarētu darīt kaut ko tamlīdzīgu? Tā viena būtu tā, ko apraksta ar vārdiem "solī pa solim" un ko reprezentē Latvijas Tautas Fronte (LTF), un tā otra - prasība pēc tūlītējas neatkarības, ko reprezentē Latvijas Neatkarības Kustība (LNNK). Abām politiskajām ievirzēm ir viens un tas pats gala mērķis, bet tām ir nepieciešamas divi dažādas taktikas, divi dažādi ceļi, pa kuriem doties uz vienu un to pašu mērķi. Atbalsta saņemšana trimdā no Rietumu demokrātijām, it sevišķi no ASV, lielā mērā noteiktu, cik radikāli cīnītāji dzimtenē drīkstētu rīkoties. Šeit mēs varētu būt palīdzīgi.

Manuprāt, būtu izstrādājami divi dažādi plāni. Vienam no tiem būtu jāparāda, kādēļ neatkarīgas Baltijas valstis varētu būt noderīgas Austrumeiropai un Padomju Savienībai viņu pārkārtošanās plānos, norādot uz Somiju kā labu piemēru. Otrs, kas parādītu, ka mēs varētu nostāties un pastāvēt paši uz savām kājām. Tas būtu kaut kas līdzīgs Maršala plānam, kas izrādījās ļoti sekmīgs Vakarēiropas glābšanai no sabrukuma pēc II pasaules kara un ko Rietumu valstis tagad prasa no Polijas un Ungārijas pirms lielāku aizdevumu došanas. Varētu cerēt, ka ar šādu plānu palīdzību mēs varētu pārliecināt M. Tačeri, Dž. Bušu, Eiropas parlamentu, M. Gorbačevu un citus, ka Baltijas valstis, būdamas neatkarīgas, varētu būt noderīgākas stabilitātes uzturēšanai nekā tad, ja tās paliek par pastāvīgām nemiera cēlējām cīņā par savu neatkarību, uz ko tām ir visas tiesības to darīt. Šāda viņu rīcība varētu vīt ierosinoša citām republikām cīnīties par savām neatkarības tiesībām, kas jau pa daļai notiek.

Nenoliedzami, ASV būs vadoša loma pie jaunās kārtības radīšanas. Daudzi, it īpaši demokrāti, pārmet prezidentam Dž. Bušam iniciatīvas un drošas rīcības trūkumu pašreizējā vēsturiskajā situācijā, kas var arī neatkārtoties. Vai tautiešiem dzimtenē būtu jārīkojas radikālāk kā līdz šim, to viņi zinās vislabāk.

Šinī sakarībā interesanti atzīmēt nesenus notikumus Azerbaidžānas republikā, kurā 1920. gadu sākumā Padomju Savienība ietilpināja kā autonomu apgabalu Nagorno-Karabakh, kur, galvenām kārtām, apdzīvo armēņi. Viņu dēļ izcēlās lieli strīdi un pat asiņainas sadursmes starp Azerbaidžānu un kaimiņu zemi Armēniju. Kremlis izmēģināja visādus līdzekļus, bet, kad arī tie nelīdzēja, pakļāva šo apgabalu Maskavas tiešai pārvaldīšanai. Ar to Azerbaidžāna bija ļoti neapmierināta, un nemieri turpinājās. Tā, kā vienu no cīņas līdzekļiem, lietoja dzelzceļa streikus, radot lielus sarežģījumus un zaudējumus prāvam apgabalam, it sevišķi Armēnijai. Tad notika kaut kas negaidīts, kaut kas paradoksāls. Pirms dažiem mēnešiem laikrakstos parādījās ziņa, ka Azerbaidžānas komunistu partijas ģenerālsekretārs panācis vienošanos ar šīs republikas neoficiālu organizāciju, Tautas Fronti, par streika izbeigšanu, strīdīgā apgabala nodošanu atpakaļ Azerbaidžānas pārvaldīšanā un citiem jautājumiem, nobeidzot ar Azerbaidžānas tiesību izstāties no Padomju Savienības, ja tā līgumu nepildītu. Pēc pēdējām ziņām, Padomju Savienības Augstākā Padome atjaunojusi Azerbaidžānas autoritāti par strīdīgo apgabalu (Starp laikā Azerbaidžānā notikuši nemieri, iesojojusi Sarkanā armija un miera sarunas notiek Rīgā, Latvijā! - Red.)

Šinī epizodē mūs var interesēt divi momenti: 1) kaut gan līgums bija noslēgts starp vietējo komunistu partijas vadītāju, ne centrālo valdību, no vienas puses un nelegālu organizāciju - Tautas Fronti no otras puses, augstākā likumdošanas iestāde to tomēr bija atzinusi par spēkā esošu un 2) Azerbaidžāna bija uzvarējusi ar streiku palīdzību, demokratiskā iekārtā atļautu līdzekli. Baltijā arī ir svarīgas dzelzceļu līnijas un lielas ostas. Kādi 25 % no visas Padomju Savienības tirdzniecības notiek caur Baltijas valstīm.

Streiki bijuši iespaidīgs līdzeklis ogļračiem sava stāvokļa uzlabošanai tālajos ziemeļos un Ukrainā. Vai Latvija varētu pašreizējā situācijā lietot streikus, to mūsu tautieši dzimtenē zinās labāk nekā mēs. Jāņem gan vērā, ka Latvijā ir liels procents citu tautību iedzīvotāju un ka Padomju Savienība var lietot dažādas ekonomiskus spaidus, boikotus, ko tā jau mazā mērogā ir nodemonstrējusi. Nav domājams, ka tā lietotu Staļina metodes, jo tās varētu sagraut visu perestroikas politiku kā ārzemēs, tā pašu mājās.

Minētie ogļraču streiki bez to radītiem lielajiem zaudējumiem radīja arī lielu politisku krīzi, apdraudot paša Gorbačeva stāvokli, ko visi vēroja ar lielu interesi. Notika atkal kaut kas paradoksāls. Pēc komunistu mācības, strādnieks komunistiskā iekārtā pret valdību nestreiko, jo tā ir viņa valdība un tādēļ streikot pret to būtu tas pats, kā streikot pret sevi. Bet šoreiz strādnieki streikoja pret valdību, kuras priekšgalā bija Gorbačevs un kuram tādēļ pēc sava amata vajadzēja aizstāvēt valdības intereses. Notika pretējais, Gorbačevs deklarēja, ka strādnieki, streikodami, rīkojas pareizi un ka vainīgie ir vietējie funkcionāri.

Varētu uzskaitīt veselu virkni šādu paradoksu, bet mums pietiks ar šīm pāris ilustrācijām, lai redzētu, cik vispārējā situācija, kurā mūsu tauta meklē ceļu uz brīvību, var būt sajukusi.

Laiks un telpa mums neatļauj nodoties tālākām analizēm, lai redzētu, kādu ietekmi pārmaiņas Austrumeiropā atstājušas uz Padomju Savienības iekšējo dzīvi un viņas attiecībām ar tās republikām. Par šīm lietām daudz rakstījis latviešu laikrakstos un žurnālos šeit, trimdā, un tur, dzimtenē. Vispārējos vilcienos Padomju Savienības nostāju pret Baltijas valstīm var raksturot šādi: Maskava ir gatava piešķirt Baltijas valstīm lielāku autonomiju un ļaut tām attīstīt saimnieciskus sakarus ar Rietumiem, bet tā ir kategoriski pret to neatkarības atzīšanu.

Gorbačevs saka, ka nevajagot karot, bet runāt. Runāsim un darīsim, ar runāšanu vien nepie-

tiem. Līdz šim oficiālie runātāji ar Gorbačevu bijuši Latvijas komunistu partija un valdība, kas nekādā ziņā nereprezentē tautas vairākuma domu. Latvijas Tautas Fronte un citas nacionālās organizācijas ļoti intensīvi gatavojas priekšā stāvošajam Latvijas Augstākās Padomes vēlēšanām šā gada pavasarī. Ja viņām izdosies iegūt 60 - 70 % vairākumu, uz ko tās cer, mums būs runātāji un likumdevēji, un mēs varēsim sākt "paši sev likumus lemt".

Manuprāt, mēs varam mūsu tautai palīdzēt ceļā uz brīvības un neatkarības atgūšanu, ja mēs:

1) uzturēsim ciešus sakarus ar mūsu tautu dzimtenē;

2) viņus morāli un materiāli atbalstīsim dažādās darbības nozarēs;

3) palīdzēsim sagādāt informāciju un izstrādāt dažādus plānus;

4) apellēsim pie Rietumu demokratijām un citām valstīm, bet it sevišķi pie ASV pēc viņu atbalsta mūsu tautas centienos pēc neatkarības, kāds viņu atbalsts sagādātu tai iespēju drošāk rīkoties;

5) palīdzēsim sagādāt no ASV, Rietumu demokratijām un starptautiskām organizācijām finansiālu palīdzību valsts saimnieciskās dzīves atjaunošanai, it sevišķi piepešas neatkarības atgūšanas gadījumā.

Par visām lietām, būsīm vienoti visos svarīgos jautājumos. Šinī ziņā negatīvs ir Afganistānas piemērs. Pēc Padomju Savienības kaņaspēka izvēlēšanās 1989. gada 15. februārī, vispārējs ieskaits bija, ka tas ir tikai laika jautājums, kad brīvības cīnītāji, kas bija gadiem ilgi sekmīgi cīnījušies pret Najbulla valdības un krievu armijām, drīz būs galvas pilsētā Kabulā, kur viņi nodibinās jaunu valdību. Tagad, pēc daudziem mēnešiem, tas vēl nav noticis, un ir liels jautājums, vai tas vispār varēs notikt, galvenām kārtām, tikai tādēļ, ka 7 brīvības cīnītāju grupas nevar vienoties par kopēju vadību un vienotu fronti.

Nepalaidīsim garām reto vēsturisko izdevību.

Strādāsim vienoti Latvijai, tad tā būs atkal brīva!

JĀNIS A. APERĀNS.

• Runa 1989. gada 18. novembra sarīkojumā, Sīrakūzās, Ņujorkas štatā, ASV. Runa publicēta arī SIRAKŪZU VESTIS, Nr. 77., no 3. - 12. lpp.

KAS ATDEVA BALTIJU STAĻINAM?

/ Turpinājums. /

1943. GADA 1. DECEMBRIS: TEHERĀNĀ APSTIPRINA NĀVES SODU BALTIJAI.

1943. gada beigās okupētās Irānas galvaspilsētā notika vēsturiska konference, kur skaidri pierādījās, ka angļiem bija tikai sekundāra nozīme. Rūzvelts visu konferences laiku dzīvoja padomju sūtniecībā kopā ar Staļinu. Čerčilam atlika tikai pukoties. Maza epizode raksturo konferences gaisotni un Trīs Lielo politisko un morālo nostāju. Kādā kopsēdē Staļins ierosināja kara beigās fiziski likvidēt vismaz 50.000 vācu virsniekus.

Čerčilu šis priekšlikums šausmināja: "Britu parlaments un tauta nekad necietīs masu eksekūcijas," viņš skaļi protestēja. "Pat ja kara kaizlību iespaidā tās varētu sākt, tie asi vērstos pret atbildīgajiem pēc tam, kad būtu notikušas pirmās slepkavošanas..." Tajā brīdī Rūzvelts iejaucās, sakot, ka viņš neatbalstot 50.000, bet tikai 45.000 vāciešu nošaušanu. (Čerčilu) tas neuzjautrināja. 20.

ASV Ārlietu ministrijas publicētie materiāli par Teherānas konferenci skaidri pierāda, ka nāves spriedumu Igaunijai, Latvijai un Lietuvai savā starpā tur apstiprināja Rūzvelts ar Staļinu. Abu starpā valdīja uzskatu saskaņa, jo prezidents jau pirms pieciem mēnešiem Zabrouska vēstulē bija attiecīgi informējis savu draugu un sabiedroto Kremli.

Baltijas tautām liktenīgā Rūzvelta-Staļina apspriede padomju sūtniecībā Teherānā sākās 1943. g.

1. decembrī, plkst. 15:20 pēc vietējā laika. Seko mazliet saīsināts tiešs citāts no ASV valdības Valsts Departamenta (Ārlietu ministrijas) oficiālās publikācijas Foreign Relations of the United States. The Conferences of Cairo and Teheran, 1943, 594-96. 1. p.:

Prezidents teica (Staļinam), ka viņš gribot pārrunāt kādu lietu īsi un atklāti - - -

Viņš teica, ka (ASV) ir vēlēšanas 1944. gadā... Viņš piemetināja, ka Savienotajās Valstīs esot no 6 līdz 7 miljoni poļu izcelsmes amerikāņi un ka viņš kā praktisks cilvēks negribot pazaudēt to balsis. Viņš teica, ka viņš pats personīgi piekritot Staļina uzskatiem par Poliju.--- Viņš tomēr cerot, ka Maršals sapratīšot, ka - augstāk minēto politisko apsvērumu dēļ - viņš nevarot (oficiāli) piedalīties nekādā šī jautājuma izšķiršanā ne šeit, Teherānā, ne arī nākošajā ziemā un ka viņš patreiz (at the present time) nevarētu publiski piedalīties nekādā sadalīšanā (arrangement). Maršals Staļins atbildēja, ka tagad, pēc prezidenta paskaidrojumiem, viņš stāvokli saprotot.

Prezidents tālāk teica, ka Savienotajās Valstīs esot arī zināms skaits lietuviešu, latviešu un igauņu izcelsmes ļaužu... Viņš teica, ka viņš pilnīgi saprotot (fully realized), ka trīs Baltijas Republikas esot pagātnē un atkal pēdējā laikā bijušas Krievijas sastāvdaļa (part of Russia) un - jokojot piemetināja - kad padomju armijas atkal okupēs šos apgabalus (areas), viņš nedomājot par to (on this point) karot ar Padomju Savienību.

Viņš personīgi esot pārliecināts, ka nobalsošanas gadījumā (minēto zemju) ļaudis nobalsotu pievienoties Padomju Savienībai. Prezidents (piebilda), ka taisnību sakot sabiedrība (Savienotajās Valstīs) to nezinot un nesaprotot.---

Tā Rūzvelts un Staļins vienprātīgi izšķīra trīs Baltijas valstu likteni, to otrreizējo okupāciju un inkorporāciju PSRS. Konferences oficiālajā paziņojumā teikts, ka viņi atstāja Teherānu būdami "draugi kā faktiski, tā savā garā un nolūkos (in fact, in spirit and purpose)". 21.

Slepenā Teherānas vienošanās nepārprotami apstiprināja nāves sodu Lietuvai, Latvijai un Igaunijai (arī Polijas likteni uz gadu desmitiem). Rūzvelts ļoti labi saprata tās neželību. Gandrīz, gadu vēlāk, vēl īsi pirms 1944. gada novembra vēlēšanām, slepenajā sarakstē ar Čerčilu viņš atkārtoti izteica bažas par to, vai viņa darījumu ar Staļinu varēs pilnīgi noklusēt. 22. Bet lielais cīnītājs par demokrātiju, tautu brīvību un cilvēku tiesībām savus uzskatus un mērķus nemainīja ne par matu. 1944. gada sākumā Otto von Hapsburgs runāja ar Rūzveltu par Eiropai nolemto pēc-kara likteni. Viņš, starp citu, ziņoja:

Prezidents norādīja, ka viņš esot teicis krieviem, ka ir valstis, ko tie var pilnīgi pārņemt un kontrolēt - tik pilnīgi, ka Savienotajām Valstīm no šī brīža vairs nevarot būt nekādas politiskas iniciatīves (policies) attiecībā uz Rumāniju, Bulgāriju, Bukovīnu, Austrumpoliju, Lietuvu, Igauniju, Latviju un Somiju. 23.

Lietā bija nodarīta. Baltijas valstu - un ne tikai to-liktenis bija galīgi izlemts. Pēdējais vārds bija teikts. Bet arī tas mums īstenībā nebūtu jāzina vai jāatceras...

UN KAS NOTIKA JALTĀ?

Jaltas konferencē (1945. g. no 4. - 11. februārim) Trīs Lielie Sabiedrotie turpināja sadalīt pasauli. Rūzvelts un Čerčils apstiprināja, ka Staļinam ir nodota lielākā daļa Eiropas (ieskaitot tiesības anektēt Vācijas, Polijas un Rumānijas apgabalus), un Rūzvelts jaunā slepenā līgumā atdeva krieviem Ķīnas un Japānas daļas.

Par Baltiju tur vispār vairs nerunāja - tā vēlreiz apstiprinot Teherānas spriedumu. Staļins bija uzmanīgs kā vienmēr un gribēja būt pavisam drošs. Viņš veikli lika priekšā Lietuvu kā vienu no padomju "republikām", kurai pienāktos balsis

tiesības Apvienotajās Nacijās. Ne Rūzvelts, ne Čerčils pret to neiebilda ne vārda. Sita taisnības, brīvības un cilvēktiesības uzvaras stunda: Staļinam bija brīvas rokas - ar savu sabiedroto svētību viņš varēja izrīkoties, kā vēlējās, savā "atbrīvotajā" Baltijā, kur - kā to publiski apstiprināja Rūzvelts - konstitūcija garantēja reliģijas brīvību...

PĒC KAĶA NEKAS NEUZLABOJĀS.

Prezidents F. D. Rūzvelts nomira 1945. gada aprīlī. Īsi pirms II pasaules kara beigām. Labi, ka tā. Būtu viņš nodzīvojis kaut vai vēl pusgadu, kas zin, vai kāds no mums vēl būtu dzīvs, un neviens gan nebūtu Rietumos. Rūzvelts būtu palicis uzticīgs saviem "labajam tēvocim Džoz" Staļinam dotajiem solījumiem. Viņš, droši vien, būtu izdevis baltiešus Maskavas bēdēm 1945. gadā, tāpat kā amerikāņi un angļi toreiz ar varu - ar rungām, durkļiem un lodēm - nežēlīgi izdeva miljoniem ukraiņu, baltkrievu, kazāku, krievu, tatāru un daudzu citu austrumtautu bēgļus un kara gūstekņus. Jā, miljoniem. Un šausmīgie izdošanu apraksti ar visām fotogrāfijām ir saglabājušies. Bet arī to mums nebūtu jāatceras... 24.

Rūzvelts bija beigts, bet vēl šodien pasaule un Eiropa izskatās tā, kā viņš ar Staļinu to sadalīja.

Lielvaru pēckara līgumi un vienošanās arvien no jauna atklāti vai klusējot, bet nepārprotami apstiprināja Eiropas sadalīšanu starp Sabiedrotajiem un Baltijas nodošanu Maskavai:

--- Potsdamas konferencē, 1945. gadā, akceptēja Teherānas un Jaltas darījumus un robežas. Baltijas valstis tur vienkārši ignorēja - tās jau bija pazudušas. 25.

--- Kara laika Sabiedroto draudzībai atvēsinoties, ASV attiecībās ar PSRS īstenoja, tā saukto, containment politiku. Tās nolūks bija apturēt, ierobežot (to contain) krievu ekspansiju; padarīt pēckara robežas negrozamas, ne tās mainīt.

--- NATO (North Atlantic Treaty Organization) izveidošana politiski nozīmēja iespaidu sfēru sadalīšanu gar alianses dalībnieču valstu austrumu robežām Eiropā.

--- 1975. gada Helsinku Vienošanās svinīgi garantēja pastāvošo robežu negrozamību, apstiprinot krievu varu Baltijas valstīs. Tā nodrošināja padomju virskundzību, sapemot pretim tikai Maskavas solījumus kaut cik ievērot apspiesto tautu cilvēku tiesības. Vēl arvienu vienīgā cerība bija, ka krievu vara kļūs "mazāk barbariska", ne, ka tā beigsies.

--- Bēdīgi slavenā Zonnefelda (Sonnenfeld) doktrīna, ko 1975./6. g. izplatīja ASV ārlietu ministrs H. Kissingers, noteica striktu Amerikas neiejaukšanos padomju sfērā un stingri norādīja Austrumeiropas valstīm bez ierunām klausīt stagnācijas laika Kremla diktātiem.

Ir daudzi, kas negrib, ka mēs to saprastu.

Vieglākais nu mums ir izdevies: vasarā sekmīgi demonstrējām pret 23. augustu (Molotova-Ribentropa 1939. g. paktu), ko galīgi likvidēja jau pirms gadu desmitiem (1941. 22. 6.).

Tagad atliek grūtākie uzdevumi: pārvarēt 26. maiju (Britu-Padomju Aliansi, 1942. g.); 20. februāri (Rūzvelta solījumus Staļinam, 1943. g.) un 1. decembri (Teherānas vienošanos, 1943. g.) - tie darījumi nodeva mūsu tautu kalpībā un nacionālās iznīcības draudos, kas turpinās vēl tagad. Vai kādam būtu pietiekami drosmes demonstrēt arī pret tiem? - Redzēsim.

Katrā ziņā ir labi, ka mēs atkal atceramies un saprotam, kas, kad un kā nolēma nodot mūsu zemi un tautu "barbariskai" padomju impērijai. Un kur atrodas šo baigo darījumu pierādījumi?

Kā lai tagad saprotam Vašingtonas paskaidrojumus, ka "ASV nekad nav atzinušas Baltijas valstu iekļaušanu Padomju Savienībā, un to arī tagad neatzīst"?

(a) Pārprotamā fraze, ka "ASV nekad nav atzinušas Baltijas inkorporāciju PSRS" balstās uz apstāk-

li, ka Rūzvelts gan vairākkārt atzina Baltijas inkorporāciju Staļina impērijā, bet ka šos darījumus paturēja slepenībā. Citiem vārdiem: prezidents ir atzinis, bet Savienotās Valstis nav atzinušas. Bet kā tas iespējams, ja prezidents Amerikas vārdā likumīgi nosaka, ko Amerika atzīst, ko neatzīst? Lieta tā, ka nepārprotamā atzīšana nekad nav oficiāli paziņota un tādēļ, pēc ASV satversmes noteikumiem, nekad nav guvusi likumīgu spēku. Tas ir visai veikls (bet mums tagad ļoti patīkams) juridisks arguments. Vašingtona saka tā: "Mēs zinām, ka ASV vispirms vienreiz neatzina Baltijas valstu inkorporāciju PSRS, bet - formāli juridiski runājot - nezinām, ka pēc tam to atkārtoti atzina." Inkorporācija nav nekad atzīta, bet kopš 1941. gada tā ir vienmēr akceptēta.

(b) Arī fraze, ka "ASV tagad neatzīst Lietuvas, Latvijas un Igaunijas inkorporāciju PSRS", nav nepārprotama. Helsinku protokolā (1975. g.) Savienotās Valstis svinīgi deklarēja, ka atzīst par negrozamām Padomju Savienības robežas, kas ietver inkorporētās Baltijas valstis. Bet Vašingtona izsūta paskaidrojumus, ka Amerika neatzīst Baltijas valstu inkorporāciju Maskavas impērijā. Tās ir divejādas, tieši pretrunīgas deklarācijas. Tikai starptautiskās politikas turpmākā attīstība rādīs, kuŗa no tām gūs virsroku. Pagaidām ASV-PSRS attiecībās noteicošā ir praktiskā impērijas robežu garantija, nevis iekšzemes publikai domātā teorija par inkorporācijas neatzīšanu. Tāda divkosība neparādās pirmo reizi.

Baltijas valstis, kā redzējam, krieviem norakstīja jau vairākkārt. Un slavenais stratēģis C. von Klauzevics (Clausewitz) uzsvēra: Kas jau reiz ir noticis, to vairs nevar uzskatīt par neiespējamu! Tas rada nopietnas raizes par Latvijas nākotni.

Jaunā pagātne vēl nebūt nav beigusies. Tāpēc mums tā ir jāsaprot.

KĀPĒC TO NEVAJADZĒTU ZINĀT?

Kāpēc gan vēl vienmēr II pasaules kara Lielo Sabiedroto darījumi ir tik sīksti, neatlaidīgi slēpjami? Kāpēc gan sabiedrībai Amerikā un Rietum Eiropā par tiem nebūtu jāzin?

Kāpēc vēl vienmēr tik mērķtiecīgi klusē par padomju noziegumiem Ukrainā, Baltijas valstīs un citur, par ko Toronto Star rakstā sūdzas austrumeiropiešu izcelsmes akadēmiķi? Kāpēc tikpat kā nepiemin kolektivizācijas badu, Katīnu, Kuropātus, jo tos atklāti atzīst pat padomijā? Kāpēc izliekas nezinām, ka Maskavā kā valsts pensionārs vēl labi dzīvo Lazars Kaganovičs, kas personīgi vadīja 10 - 20 miljonu cilvēku iznīcināšanas kampaņas? 26. Kāpēc ir lietas, par ko tagad Padomju Savienībā var rakstīt un raksta, brīvāk kā šeit?

Jau augstāk minētie fakti norāda uz saskaņotās klusēšanas iemesliem: sākot ar Čerčila slepeno ieteikumu neattiecināt kara laika propagandas stūrakmeni Atlantijas Chartu uz valstīm, ko grib sagrābt Staļins; ar Rūzvelta intrīgām sarakstē ar "draugu Staļinu" (to slēpa ne tikai publikai, bet arī ASV Ārlietu ministrijai); beidzot ar rūpīgi slēpto "gentlemen's" (lasi: scoundrels') agreement" Teherānā.

Klusēšanas konspirācijas iemesli kļūst skaidrāki, ja minam vēl dažus jautājumus:

Pirmkārt to, ko Čerčils Maskavā jautāja Staļinam: "Vai to nevarētu uzskatīt par cinisku rīcību, ja izrādītos, ka mēs esam nokārtojuši tik paviršā veidā jautājumus, kas tik liktenīgi miljoniem cilvēku?"

Otrkārt tos, ko Kanadas presē atļāvās jautāt politiskais komentātors E. Margolis:

Vai nebūtu pienācis glasnosks (atklātības) laiks arī šeit, rietumos? Vai sabiedrojoties ar Staļinu mūsu kara varoņi... nav kļuvuši par sazvērniekiem un līdzvainīgiem viņa milzīgajos noziegumos?

Vai Rūzvelts nebija kara noziedznieks tāpēc, ka viņš deva palīdzības kalnus Staļinam, miljonu

slepkavam? Čerčils zināja par Staļina noziegumiem. Vai viņš nekļuva atbildīgs, atbalstot modernās vēstures ļaunāko slepkavu?

Tādi un tamlīdzīgi jautājumi ir visai nevēlami ne tikai pašiem vainīgajiem, bet arī tiem, kas iedzīvojās uz ļaundarību rēķina. Nav nekāds pārsteigums, ka visi līdzvainīgie dara, ko vien var, lai noklusētu nevēlamos jautājumus un noslēptu vēstures faktus un avotus, no kā varētu gūt patiesas atbildes.

Un nav nekāds pārsteigums, ka mēs cenšamies uzzināt patiesību par cik tā attiecas uz mūsu valsti un tautas likteni.

PROF. VILNIS V. ŠVEICIS.

AVOTI UN PIEZĪMES:

20. Harriman, 227. lpp.
21. Turpat, 283. lpp.
22. Roosevelt and Churchill, 592. lpp.
23. Bullit, Orville H. (Sak.), For the President: Personal and Secret (Boston: Houghton Mifflin, 1972), 601. lpp.
24. Starp daudzo deportāciju aprakstiem var minēt: Julius Epstein, Operation Present (Old Greenwich, Co, 1973); Mark R. Elliot, "The United States and Forced Repatriation of Soviet Citizens, 1944-47", Political Science Quarterly, 1973, lxxxviii, 253. lpp.; un jo sevišķi Nikolai Tolstoy, The Victims of Yalta (1977), vāciski Die Verratenen von Jalta (Berlin; Ullstein, 1987) ar plašāko dokumentāciju.
25. Kas tad izglāba baltiešus no izdošanas un mcekļu likteņa? Prezidentu maiņa ASV kara beigās. Rūzvelts pasaules sadalīšanu ar Staļinu, kā jau minēts, rūpīgi slēpa un veiksmīgi noslēpa līdz pat savai nāvei. Kad amatā nāca prezidents H. Trumens (Truman), ASV ārlietu ministrijas rīcība par Baltiju bija tikai viens likumīgs dokuments - jau sen atmetā neatzīšanas deklarācija no 1941. gada vasaras. Būdamā vienīgā, šī deklarācija kļuva par oficiālo vadlīniju ASV nostājai pret Latvijas, Igaunijas un Lietuvas pavalstniekiem rietumos. Bet pašas Baltijas valstis jau bija nodotas krieviem, to stāvokli grozīt neviens pat nedomāja. Bēgli izglābās, tēvzeme palika nāves ēnā.
26. Kahan, Stuart, The Wolf of the Kremlin. The Soviet Union's Architect of Fear (N. Y.: William Morrow and Co., 1987), par Staļina tuvāko līdzstrādnieku un sievasbrāli. "Maigi izsakoties, viņš bija velns... kas izstaroja ļaunumu, nonāvēja miljoniem cilvēku," raksta grāmatas autors, Kaganoviča brāļa dēls.
27. Eric Margolis, "Accessories to murder?" The Toronto Star, 1988. gada 1. decembrī.

DIVI SKATES MELBURNĀ.

Daiļamatnieku globālā izstādē 39. kultūras dienās Melburnā bija daudz un dažādi darbi, cits par citu skaistāks. Darbi, ar kuriem mūsu tauta var lepoties. Šāda izstāde ir labākā reklāma, kāda mums var būt. Jābrīnās, kāpēc televīzijas stacijas neuzņēma visu izstādes saturu video lentās. Vai nebūtu Kultūras Fonda pienākums parūpēties, lai šādas mūsu izdarības rāda etniskā stacijā SBS?

Šoreiz labi pārstāvēti bija Latvijas latvieši. Viņu klāstā bija adīti cimdi (latviskos rakstos), zeķes, audumi, ādas (arī mākslīgās) izstrādājumi, keramika sudraba un citu metālu rotas lietas, dzintardarbi un c. Piedalījās daiļamatnieki no Kanadas un Amerikas, kā arī rokdarbu darinātāji no visādām Austrālijas malām un vietām.

Reti redzam stikla lodējumus. Šoreiz bija pusdurvis ar sāpu nodaļu stiklā - meitene tautas tērpā. Žēl, ka mūsu baznīcās visi logi nav ar latvisku tematu. Ļoti reti redzam latviskus ornamentus uz koka virsmas, kas sastādīti no sazāģētiem koka gabaliņiem. Izstādē bija skapīša durvis un

divi kafijas galdiņi.

Latvijas daiļamatnieki bija atveduši salmu audumus, tāšu un sloknīšu pinumus, vācelītes, kārbas un citus veidojumus. Lielas austas segas latviskā kompozīcijā un krāsās. Bija neredzēti, gandrīz balti dzintardarbi, kam iekšā melnumi, Baltijas jūras simtgadu darbs ieaudzēt tādus melnumus egļu "asarās" (sveķos, no kā dzintars esot cēlies, jo tur, kur tagad ir Baltijas jūra, senākos laikos esot bijuši egļu meži. Kad ūdens gremdējis egles, tās raudājušas, un viņu asaras esot tagadējais dzintars. Tā vēsta teikas...).

Lai katru darbu aprakstītu, piepildītos grāmata ar daudz lappusēm. Atzinība Lidijai un Sergejam Beklešoviem par vērtīgā kataloga VADONIS sagatavošanu un publicēšanu. Tur arī paskaidrojumi un informācija par daiļamatniekiem no Latvijas un citām dzīves vietām. Ir foto attēli, dzimšanas dati un adreses.

Tikai žēl, ka publikācijai, kas informatīva un grezna, lietots smags krīts papīrs, kuŗa mūžs ir pavisam īss, sevišķi mūsu klimatiskos apstākļos, kur tas vienkārši sadrūp. Jācer, ka ķīmiķi atradīs kādu ķīmikāliju ar ko mūžu pagarināt. Šādi izdevumi ir kultūrvēsturiska dokumentācija.

Divi atsevišķās novietnēs bija izstādīti mūžībā aizgājušo Austrālijas latviešu daiļamatnieku darbi - Annas Ancānes, Adalaides keramiķes un rokdarbnieces, un Meikula Jemeljanova, Melburnas kokgriezēja. Abi atstājuši Austrālijā daudz darbu.

Vai kādas izdarības ir bez negatīvas kritikas? - Nav! Tā nu - viņi izstādē daudziem darbiem nebija cenu. Nevarēja zināt, vai tie ir pārdošanā, vai ir pārdoti, vai nē. Dažiem eksponātiem trūka vārdu. Tālīniem iebraucējiem izstādi bija grūti atrast: oficiālā adrese vēstīja vienu ielas nosaukumu, ieeja bija pavisam citā ielā.

Šī izstāde ar visiem tās notikumiem paliek atmiņā, tādēļ sirsnīgs paldies tās organizētājiem un darbiniekiem.

FOTO IZSTĀDĒ fotogrāfijas bija ļoti labas kvalitātes. Maksimāli izdoma gan varētu būt zem jautājuma zīmes. Fotogrāfētie priekšmeti, vietas un cilvēki, dzīvnieki bija tas pats, ko parasti redzam vietējās austrāliešu un cittautu foto izstādēs. Pilnīgi nevietā latviešu Kultūras dienu izstādē (ne privātā izstādē, ko rīkotu kāds latvietis) bija āziātu portreti, kādus izstādīja R. Zunde un A. Nebois.

Jāpabrīnās bija par 4 latviešu tautas tērpos ģērbtām latvietēm, kas lec gaisā pie japāņu ražotās auto mašīnas.

Visskaistākais uzņēmums - I. Dimita Zilais Opals, kā abstrakta glezna, un Bilabong ar ļoti pievilcīgu kompozīciju.

Speciāls panelis stāstīja par notikumiem Latvijā 1988. un 89. gadā. Fotogrāfi - A. Krieviņš un G. Janaitis.

E. Voitkūnā bija panelis ar krāsu uzņēmumiem, kuŗi nebija katalogā atzīmēti. Uzņēmumos dabas skati no Latvijas, skati no latviešu sadzīves Melburnā un Sidnejā.

Kāda Latvijas fotogrāfa uzņēmums - Sieviete dažas dienas pirms dzemdībām būtu piemērota bilde kādas slimnīcas dzemdību nodaļā.

Fotogrāfi sevi vērtējuši augstu - bildēm cenas augstākas kā gleznām! Sevišķi āziātu portretiem.

Vēlami būtu, ka nākamās izstādes notiktu bez svešautiešu reklamēšanas.

Foto izstādē piedalījās: A. Apinis - Herman, L. Baumanis, A. Bendrups, B. Bergmanis, I. Celms, I. Dimits, O. Grete, K. Hermanovskis, J. Kariķis, Dz. Knoch, A. Neboiss, B. Štīpols, E. Smalkais, J. Vējiņš, R. Zunde, A. Žubeckis. No Latvijas: I. Apinis, J. Blumbergs, I. Cablis, Z. Girnis, J. Gleizds, P. Jaunzems, A. Kaugers, V. Kudlāne un I. Puriņš, kā katalogā bija iedrukāts.

Galvenais izstādes organizētājs bija I. Dimits.

Šī bija līdz šim vislabāk iekārtotā foto izstāde Austrālijā.

DZIDRA KNOCHS.

LATVIEŠU SPORTA APVIENĪBAS KANADĀ 40. KONGRESS.

Latviešu sporta dzīvi Kanadā arī turpmāk vadīs Juris Zivtiņa. Iesākusies sadarbība ar latviešu sporta saimi Latvijā.

Kongress notika 1990. gada 28. janvārī, DV telpās, Toronto, piedaloties 28 sporta darbiniekiem un organizāciju pārstāvjiem. To vadīja R. Bulte, sekretāra pienākumus veica Ž. Zentiņš. Kongresu apsveica LNAK valdes priekšsēdis Dr. G. Silīņš un DV KV pārstāvis J. Treijs.

LSAK valdes priekšsēža J. Zivtiņas pārskats par aizvadīto posmu liecināja, ka aizvadīts ļoti rosisgs darbības gads. Bija sporta kopu un nozaļu ziņojumi. Labi izdevusies sporta nometne Sidrabēnē, ko organizēja Ž. Zentiņš, bet ar profesionālu vērību vadīja Pēteris Pētersons. Nometnes laikā notikušas jaunatnes vieglatlētikas un peldēšanas sacīkstes. Pēc daudziem gadiem lieliski izdevušās Ziemeļamerikas vieglatlētikas sacīkstes, piedaloties loo jauniešiem.

Baltiešu peldēšanas sacīkstēs piedalījās 45 peldētāji. No pārējām nozarēm rosigākās bijušas golfa, šaušanas un novusa. Toronto DV futbola vienība piedalījās "North York" futbola līgā un ieguva II vietu. Basketbolā meistarsacīkstēs piedalās tikai Toronto JKS un DV, tiekoties atsevišķā turnīrā. Aktīvie spēlētāji, nepastāvēt latviešu līgai, spēlē izkaisīti dažādās kanadiešu vienībās. Volejbolā iestājusies krīze, jo spēcīgas volejbola vienības ir tikai JKS. 1989. gadā vienību trūkuma dēļ nenotika sacīkstes volejbolā. JKS vīriešu un sieviešu vienības piedalās kanadiešu līgā, papildinātas ar kanadiešu spēlētājiem. Daļa labu latviešu volejbolistu spēlē savu koledžu vienībās un pie latviešiem varēs spēlēt tikai pēc skolu beigšanas. M. Lorberga Draudzības kausa izcīņā, ko vada M. Lorbergs, piedalās vienības no ASV, un šim turnīram neaktīvie volejbolisti sastāda vairākas vienības un tā sekmē turnīra labo izdošanos.

Nīkulo slēpošanas, tenisa un galda tenisa nozares. Nebija pārstāvēts arī ledus hokejs.

Sadarbība ar Latviju sportā veidojas saskaņā ar Latviešu sporta padomes brīvajā pasaulē un latviešu vadošo nacionālo organizāciju viedokļiem.

Latvijas sporta vadība aicina latviešu sportistus no visas pasaules šogad piedalīties no 25. jūnija līdz 1. jūlijam Olimpiskās nedēļas sacīkstēs visdažādākos veidos. Tātāt laikā Rīgā būs Dziesmu svētki. Rīkotāji cenšas respektēt LSPBP ieteikumus un vēlmēs, tā sekmējot sadarbības centienus. Daļībniekus, kurus pieteiks LSPBP uzņems Latvijas Olimpiskā komiteja, dodot naktsmājas un uzturu bez atlīdzības. Rīkotāji vēlas saņemt pieteikumus līdz 1. martam.

G. Silīņš iepazīstināja kongresu ar "Go Cart" (mazas sacīkšu mašīnas) Ontario savienības vadītāju B. Soul, kas palīdz organizēt profesionāliem sacīkšu braucējiem piedalīšanos citu zemju sacīkstēs. Šīs organizācijas vadītājs, kas simpatizē Baltijas valstu neatkarības centieniem, bija lūdzis informāciju no federālās valdības. Baltiešu drauga Vilsona birojs bija viņam ieteicis sazināties ar LNAK. Visi 4 sacīkšu braucēji, kas devās uz Latviju, bija labi informēti par notikumiem tur. Ar pašu līdzekļiem tie iegādājās sporta krekļus ar Latvijas un Kanadas karogiem. Lietoja tos paši un dāvināja citiem. Aizveda arī DV izgatavotos žetonus un iemācījās savu oficiālo runu nobeigt latviski ar Dievs, svētī Latviju. Šīs sacīkstes, kuras noskatās vairāki tūkstoši, plaši aprakstītas laikrakstos. Tās pārraidīja TV. Latvieši uzvarēja kanadiešus, bet pēdējie sadusmoja Padomju Savienības braucējus. Savu honorāru kanadieši atdeva atpakaļ kā ziedojumu. Kanadiešu "Go Cart" savienība vēlas, lai LNAK un LSAC palīdzētu noorganizēt iespaidīgu Latvijas braucēju ciemošanos Kanadā.

J. Zivtiņa atzīmēja, ka DV organizācija ļoti sek-

jusi LSAC darbu dažādos veidos un nopelnījusi sevišķu pateicību no Kanadas latviešu sporta saimes.

J. Zivtiņa bija aizdevis LSAC Austrālijas brauciena izdevumu segšanai \$ 11.300.-. Vēl atlikuši neatmaksāti \$ 6.000.-. Austrālijas brauciena kopējie izdevumi sasnieguši \$ 151.933.46. Šī gada budžetu apstiprināja \$ 9.500.- apmērā. Reģistrācijas maksas līdzšinējās - \$ 5 pieaugušiem, \$ 1 jaunatnei.

Par valdes priekšsēdi ar aklamāciju ievēlēja Juri Zivtiņu, bet valdē - Olģertu Kurcigu, Aleksandru Kudrašovu, Modri Lorbergu, Rasmu McNeil, Juri Tēraudu, Arturu Siksnu un Žani Zentiņu. Asototo valdes locekli pieaicinās valde. Revīzijas komisijā ievēlēja - Arnoldu Dzilnu, Artūru Antmani un Ivaru Leju.

Somijā notiks vecvieglatlētu pasaules meistarsacīkstes, un ir zināms, ka visas pasaules igauņi (arī Igaunijas sportisti) soļos kopā zem neatkarīgās Igaunijas karoga. Kongress vienojās, ka līdzīgi būtu jārīkojas latviešiem.

Arvīda Zaķa ierosinājumu ar viņa paša ziedojumu \$ 200.- Jāņa Dimzas balvas iegādei kongress akceptēja. Šī nodoma īstenošanai noorganizēs komiteju, kas izstrādās balvas izcīņas noteikumus.

Līdzekļu un sportistu laika trūkuma dēļ, šogad no Kanadas uz Olimpiskās nedēļas sacīkstēm varēs doties tikai atsevišķi sportisti, paši sedzot izdevumus.

Ja mūsu sportisti 1992. gadā piedalīsies "Trīs zvaigžņu" sacīkstēs Valmierā, būs pagrūti tikai gadu vēlāk noorganizēt Globālas sacīkstes Kanadā.

Apstākļi un notikumi pašreiz mainas tik strauji, ka pašreiz nav nemaz iespējams paredzēt, kādi tie būs vēlāk. Tāpēc valdei ir sava darbība attiecīgi jāpieskaņo mainīgajām situācijām.

Kongress ritēja labā saskaņā. Pēc tā dalībnieki pulcējās kopējās pārrunās pie DV saimnieču klātiem galdiem.

Ž. ZENTIŅŠ.

STUDENTU PASAULES MEISTARSACĪKSTES.

1989. gada vasarā notika studentu pasaules meistarsacīkstes Duisburgā, Rietumvācijā. To ietvaros bija arī basketbols. Tajās piedalījās ap 3.000 studentu no 93 valstīm. Rīkotājiem tās izmaksāja tuvu pie 5 miljonu dolāru.

Padomju Savienības basketbola vienības pamatsastāvu veidoja 3 Lietuvas Zalgiris spēlētāji un latvieši - Vētra un Miglinieks. Prese bija informēta, ka vienībā spēlē baltieši, bet tā dēvēja viņus arvien par krieviem.

Basketbolā uzvarēja ASV, pieveicot Padomju Savienību ar 88:80. Pārsteigums - Rietumvācijas uzvara par Kanadu - 86:83. Daudzās Rietumvācijas vienībās spēlē amerikāņi, tas ļoti sekmējais interesi par šo sporta veidu.

Studentu pasaules meistarsacīkstes pakļautas Starptautiskai studentu konfederācijai (Confederation Internationale des Etudiants). Jāatzīmē, ka pazīstamais latviešu sporta darbinieks Roberts Plūme darbojās konfederācijā kopš 1932. gada. 1935. gadā viņu ievēlēja Prāgas kongresā par visu studentu lietu kārtotāju, kas ietvēra studentu pasaules meistarsacīkstes. 1936. gadā R. Plūmi Londonā, Anglijā, ievēl par konfederācijas priekšsēdētāju, bet gadu vēlāk par goda priekšsēdētāju.

II pasaules kara beigšanās, šīs organizācijas prezidijs atradās Prāgā, Čehoslovākijā un nokļuva pilnīgā Padomju Savienības ietekmē. Vēlāk šīs organizācijas vadītājs (uzvārdu neatcecos) aizbēga uz Rietumvāciju. Kanadas lielajā presē parādījās liels raksts, kurā bijušais konfederācijas prezidents informēja, ka viņa rīcībā parasti esot nodotas lielas naudas summas, un tās viņam pašam esot jāsadala. Lielākā daļa sūtīta uz ASV personām un organizācijām, kas rīko "spontānas" studentu un citu organizāciju demons-

trācījas, protestējot pret karu Vietnamā, pret bruņošanu u. t. t. Vēlāk par to vairs nerakstīja.

Ž. ZENTIŅŠ.

Montrealas Latviešu Sporta Klubs, kas bija inkorporēta sporta organizācija Kvebekā un kas savā laikā bija ļoti rosīga un sekmīga vienība, izbeidzis savu darbību 1989. gada beigās. Ar to izbeidzies kāds sevišķi nozīmīgs vēstures posms Kanasdas latviešu sporta dzīvē.

Šķiet, ka svarīgi būtu, ka līdzšinējie kluba biedri raudzītos, lai tiktu uzrakstīta vēsture, kas vēstītu par paveikto un iegūtiem panākumiem. Bez tās viss aizies pāragrai aizmirstībai. Tas būtu zaudējums.

Kas uzņemsies šo svarīgo darbu?

Sobrīd ir skumji, ka šis fakts jāreģistrē. Tomēr ar gandarījumu jāatzīmē, ka mūsu sportistu devums, kamēr tas bija iespējams, bija nozīmīgs un bieži izpelnījās šejieniešu nedalītu atzinību.

I.

PĒDĒJIE NOTIKUMI LATVIJĀ:

PSRS AUGSTĀKĀS PADOMES PREZIDIJIS DUSMOJAS.

Atklājies, cik ļoti Latvijas Augstākās Padomes "liberālākie" lēmumi kaitinājuši PSRS Augstākās Padomes prezidiju. Par to radio raidītājam BRIVĀ EIROPA ziņojis LATVIJAS NACIONĀLĀS NEATKARĪBAS KUSTĪBAS pārstāvis Eduards Berklavs, kas pēc pakrišanas uz ledus salauzis vairākas ribas un patlaban atrodas slimnīcā. Viņa komentārus par šo jautājumu 30. janvārī nodevusi viņa dzīves biedre. Tālāk Berklavs:

"Latvijas iedzīvotāji ir sašutuši par PSRS AP prezidiju 1989. g. 1. novembra lēmumu par savienoto republiku dažu likumdošanas aktu neatbilstību PSRS konstitūcijai. Tauta par šo lēmumu uzskatīja tikai tagad, jo tas ir tik nepamatots un pretrunīgs visām skaistajām deklarācijām un lēmumiem par republiku suverenitāti, ekonomisko patstāvību, tautu tiesību ievērošanu, ka Latvijas AP prezidijs, LAIKAM, BAIDĪJĀS TO AGRĀK PUBLICĒT.

25. janvārī LPSR AP prezidijs nu ir publicējis CĪNĀ savus atzinumus par Maskavas pretenziju nepamatotību. Šiem atzinumiem ir pievienojušies Latvijas PSR Ministru Padomes lietu pārvalde, Latvijas PSR Tieslietu ministrija, Latvijas PSR Augstākā tiesa un Latvijas Juristu Biedrība.

Par kādiem likumdošanas aktiem Latvijā tad Maskava ir tā sadusmojusies, ka prasa tos nomainīt?

Pirmkārt, Maskava pārskaitusies par to, ka Latvijas PSR konstitūcijas 71. pantā 1989. gada 29. jūlijā ierakstīts, ka PSRS konstitūcija un PSRS likumi stājas spēkā Latvijas PSR teritorijā ar brīdi, kad Latvijas PSR augstākais valsts varas orgāns to ratificējis vai pieņēmis lēmumu par to spēkā stāšanos.

Jā, formāli jau šāds formulējums nesaskapojas ar PSRS konstitūcijas attiecīgiem pantiem, kuŗos paredzēta savienības likuma prioritāte attiecībā pret republikas likumu. Taču jāmaina ir ieraksts ne Latvijas konstitūcijā, bet PSRS! Jo vispār atzīta ir nepieciešamība piešķirt savienotajām republikām visu varu - ja ne tā, tad par kādu suverenitāti var būt runa?

Otrkārt, Maskava pārmet to, ka Latvijas PSR konstitūcijā ir atzīts, ka vienīgi republikas īpašumā ir zeme, tās dzīles, iekšējie ūdeņi un teritoriālās jūras ūdeņi, meži un citi dabas resursi. Šis pārmetums ir klajā pretrunā PSRS AP likumam par Baltijas republiku ekonomisko patstāvību, ar kuŗu ir atzītas republiku prioritārās tiesības uz zemi un citām dabas bagātībām. Iznāk, ka PSRS AP prezidijs grib revidēt pašas PSRS AP likumu.

Trešais "smagais pārkāpums" Latvijā esot tas, ka attiecīgā Latvijas PSR likumā paredzēts, ka

tiesības ievēmt noteiktus amatus ir tikai pilsoņiem, kas pārvalda savienotās republikas valodu. Jā, tas ir tik traks noziegums, ka te nemaz nav ko komentēt. Nu tiešām, kāda tur nelaime, ja tas ierēdnis, pie kuŗa nāk latviešu tantiņa vai onkulītis, nesaprot, ko apmeklētājs viņam saka? Apmeklētājs, latvietis taču pats vainīgs, ka, dzīvodams Latvijā, nav iemācījies vai negrib runāt krieviski. Tāpēc nav brīnums, ka par šo pārmetumu Latvijas PSR AP prezidijs savos atzinumos taisnojas - lūk, pieņemtais likums nemaz nesaturot ierobežojumus amata ieņemšanai. Pareizi! Maskavu nevajag kaitināt!

Ceturtkārt, gribot negribot jāpiemin vēl viens Maskavas pārmetums. Un kā lai nepiemin, ja pat tagadējās Latvijas AP deputāti, kuŗus taču izraudzījuši komunistiskās partijas funkcionāri, iedomājušies sekot (lai arī tikai mazdrusciņ) buržuāzisko valstu kārtībai, kas paredz, ka par deputātu var ievēlēt tikai tādu, kas attiecīgā valstī nodzīvojis vairākus gadus, prot šīs zemes pamattautas valodu, izteicis cieņu pret šīs zemes likumiem, nolīcis pat eksāmenu par šīs zemes valsts uzbūvi? Citur vēl prasa, kāds ir viņu mantas stāvoklis - vai viņš spēs pats sevi apgādāt - jeb vai būs apgrūtinājums valstij? Kādas mums daļas, kā tur ir Vācijā, Kanadā, ASV, Anglijā, Francijā, vai vēl kur citur?

Kā saka, Dievs tas Tēvs vien zin, no kā vadās LPSR AP deputāti - 1989. g. 29. jūlijā nobalsojuši par konstitūcijas 85. pantu, kuŗā ierakstīts, ka par LPSR tautas deputātu var ievēlēt Latvijas PSR pilsoni, kas pēdējos 10 gadus pastāvīgi dzīvo republikas teritorijā. Nu, ko lai saka par tādu rīcību? Ārprāts, vairāk nekā! Kā tad par Latvijas AP deputātu lai ievēl tikai pagājušā gadā uz Rīgu atbraukušo Baltijas apgabala pavēlnieku, ģenerāli Kuzņecovu? Kā lai ievēl vairākus Interfrontes vadītājus, kas tikai pāris gadus nodzīvojuši Latvijā un tikai nesen sapēmuši dzīvokļus? Kā lai par deputātu ievēl kādas vissavienībai pakļautās organizācijas speciālo, no citurienes izrakstīto, ieaidnāto augstas kategorijas speciālistu - teiksim, auto zagļu ķeršanā vai baraviku audzēšanā vai tos vīrsniekus, kuŗi tikai drīzumā pārcelsies uz Latviju, kad no Ungārijas un Čehoslovākijas izvāks padomju armiju?

Ar latviešiem vēl kā nebūt Maskava tiktu galā - bet vai tādi nespeti ir tikai latvieši? Ko dara lietuvieši, igauņi, citi? Piemēram, igauņi. Izrādās, ka Igaunijas PSR AP pieņēmusi lēmumu paaugstināt alkoholisko dzērienu, alus un tabakas izstrādājumu cenas. Atkal jāsaka - ārprāts! Saprotams, ka pēc šī lēmuma PSRS Ministru padomes priekšsēdētāja vietniece jau nākamajā dienā zvanīja uz Igauniju, lai paustu gan savu, gan Krievijas Padomju Republiku Federācijas valdības, Ļeņingradas apgabala un pilsētas izpildkomiteju un partijas komiteju sašutumu. Un kā gan nē? Igaunijā tagad braucot un izpērkot visu vodu visā Ļeņingradas apgabalā un pilsētā!

Tagad igauņu rīcību var pielīdzināt gandrīz diversijai. Gandrīz tā jau pieminētās instances vērtē igauņu rīcību, tā pasliktinot attiecības ar kaimiņiem, kas, acīmredzot, atbildēšot ar to pašu un radīšot nopietnu sociālo saspringumu - ka tik tur neiesāktos karš! Ne velti Igaunijas premjerministrs intervijā izteicies, ka nevarot paredzēt, kā tas viss beigšoties!

Domāju, ka vienīgā cerība ir tāda - ja atastos kāds, kas spētu vissavienības centrālās varas institūtiem palīdzēt saprast, ko nozīmē saimnieciskais aprēķins un republiku patstāvība lēmumu pieņemšanā. Bet, varbūt, vissavienības resori tieši tā - iejaucoties republiku iekšējās lietās - paredz izveidot to jauno federāciju, par kuŗu jau vairākkārt runājis Michails Gorbačevs."

PAR LATVIJAS KOMŪNISTIEM.

Darbs plēnumā un darbs aizkulisēs.

Eduards Berklavs arī vērtējis Latvijas komunistiskās partijas darbu pēdējā plēnumā un izteicies par partijas aktivitātēm aizkulisēs. Vērtējums nav visai pozitīvs. Sniedzam to mazliet saīsinātu:

"Par šā gada 23. janvārī notikušo Latvijas komunistiskās partijas centrālās komitejas plēnumu daudz runāts un rakstīts. Taču sarunas Latvijā par to turpinās - un ne tikai sarunas. Ir sākusies darbība pašā partijā, kas atšķiras no plēnumā nolemtā. Spriedumi un vērtējumi par šo plēnumu ir dažādi. Ko es vēl varu piebilst? Jājauc - ko tad īsti PSKP vadītāji Maskavā un LKP vadītāji Latvijā, sīkojot šo plēnumu, gribēja panākt?"

Pirmkārt, novērst Latvijas komunistiskās partijas atdalīšanos no PSKP un vispār šķelšanos pašā Latvijas komunistiskajā partijā.

Otrkārt, ar skaistiem un vilinošiem solījumiem mēģināt radīt gan komunistos, gan tautā cerību, ka arī partija sāks īstu pārkārtošanos, ka nu partija tautas intereses stādīšot augstāk par partijas interesēm. Tas kompartijai bija vajadzīgs, lai priekšā stāvošajās Latvijas PSR AP vēlēšanās nepiedzi-votu lielāku sakāvi kā nesen aizvadītajās vietējo padomju vēlēšanās.

Plēnuma priekšvakarā situācija bija stipri sakarsēta. Ne jau bez Maskavas un tās pilnvaroto Latvijā - Soboleva, Loskutova un Klaučēna ziņas - pirmdien, 22. janvārī, Rīgā, tika sapulcināti visi reakcinārākā novirziena komunistu pārstāvji uz slepenu apspriedi aiz slēgtām durvīm, lai vienotos par kopēju saskaņotas rīcības plānu, kā padzīt līdzšinējos Latvijas kompartijas vadītājus Jāni Vagri, Anatoliju Gorbunovu, Ivaru Ķezberi, Jāni Oherinu, Vilni Bresi un vispār izteikt neuzticību visam Latvijas komunistiskās partijas CK birojam. Iecerēja šai pat plēnumā ievēlēt jaunu biroju - domājams, ar Klaučēnu priekšgalā. Apspriedē netika pielaista ne prese, ne radio, ne televīzijas pārstāvji.

Tai pašā dienā ārpus Rīgas sapulcējās tie Latvijas komunistiskās partijas rajonu un komiteju vadītāji, kas vēlējās plēnumā panākt Latvijas komunistiskās partijas kā patstāvīgas partijas atdalīšanos no PSKP.

Laikam, zinot par šo situāciju, Maskava uz Rīgu nosūtīja savu pilnvaroto - PSKP CK sekretāru Baklanovu, kas Latvijā vēl nebija sakompromitējies, kopā ar vēl vairākiem palīgiem, lai augšminēto iemeslu dēļ novērstu kaut vai uz laiku šķelšanos partijā. Baklanovs savu uzdevumu paveica. Viņam palīdzēja arī Jānis Vagris un Anatolijs Gorbunovs. Plēnumā kulakus gan pavicināja, galēji reakcionārajiem tvaika nolaišanai atļāva pabārt Ivaru Ķezberi un Jāni Vagri, visu CK biroju. Un viss palika kā bijis.

Baklanovs, laikam jutās apmierināts, lai gan vilks - Maskava - paēdis netika un kaza - Latvijas komunistiskā partija - arī galīgi tāda sašvakojusi - knapi turējās kājās.

Likās, ka Maskava bija ieguvusi kaut nedaudz laika pārdomām un meklējumiem, kas, pēc notikumiem Lietuvā, viņai bija ļoti vajadzīgs. Baklanovs tā arī teica, ka nevajagot strēbt karstu. Politbirojs strādā. Drīz notikšot PSKP CK plēnums. Tanī tikšot izveidotas vairākas komisijas, kas gatavošot nākošo partijas kongresu. Tur tikšot viss izlemts un lielie strīdi beigšoties (PSKP CK plēnums patlaban notiek Maskavā un tajā Gorbačevs nācis ar pasaules acīs pārsteidzošiem ieteikumiem. - Red.).

Plēnums pieņēma aicinājumu visiem vēlētajiem. Tanī paziņoja, ka Latvijas KP CK iestājas par republikas suverenitāti (tā jau sen skaitās suverēna!), par jaunu LPSR konstitūciju (kādu?), par republikas savienības atjaunošanu, par ekonomikas sociālo pārorientāciju, par patēriņa tirgus normalizāciju, par sociālām garantijām, par meklējumiem politikā. Televīzijai, presei, radio un radošajām savienībām tikšot dota patstāvība un brīvība - gan piebilstot, likuma ietvaros. Un viss tas būšot, ja pastāvēšot nevis konkurējošas organizācijas un

partijas, bet ja visi strādāšot vienotā frontē Latvijas atjaunošanas vārdā.

Nezinu, kā citiem, bet, man liekas, ka šis aicinājums var būt par paraugu - kā var izlikties daudz solot, neko neapsolot!

Aicinājumā gan nav aizmirsts pateikt, ka partijas CK vēltījusi savas pūles, lai nepieļautu nekādu darbību, kas būtu saistīta ar nacionālo ķildu kurināšanu, šovinistisku un nacionālistisku ambīciju sludināšanu un centienus radīt nevienlīdzīgu stāvokli dažādu tautību cilvēkiem. Ka saka, mājiens ar bomi!

Lasot šo aicinājumu, liekas, ka autori pavisam jau aizmirsuši, ka konstitūcijā vairs nav paredzētas Latvijas komunistiskās partijas tiesības visus komandēt, visu noteikt un rīkot.

Tā beidzās Latvijas KP CK plēnums. Un iedomāties - nākošajā dienā pēc plēnuma - Baklanovs kopā ar Vagri, Oherinu un atbildīgajiem PSKP CK darbiniekiem, kuŗi kopā ar Baklanovu bija ieradušies Rīgā, ceļā uz Meža parku apstājušies pie Brīvības pieminekļa un pabija arī Brāļu kapos. Nu latviešiem jābūt pagodinātiem un laimīgiem!

Kad korespondents Baklanovam jautāja par iespaidiem, kādus viņš ieguvis Rīgā, viņš atbildēja, ka tie esot lieliski! Iepazīšanās ar tādām nacionālām svētvietām, kādas mēs šodien apmeklējām, vienmēr iedvesmo un rada noteiktu garīgu noskaņojumu. Jā, Baklanovs, Vagris un Gorbunovs darīja, ko varēja.

Uz jautājumu - vai mums jābūt gandarītiem par notikumiem Lietuvā? - Vagris skaidri pateica: "Mums jārikojas citādi!" Latvijai jāiet nosvērti un pakāpeniski, neizraujoties no PSRS ietvariem.

Tā nu bija nodomāts čāpot PSKP ietvaros. Taču - ak vai! - noslēgtais pamiers pastāvēja knapi divi dienas. Jau 25. janvārī Latvijas Universitātes partijas organizācija nāca atklātībā ar paziņojumu, ka tā uzņemās iniciatīvu kopā ar vairāku rajonu partijas organizāciju vadītājiem, izstrādāt visu vajadzīgo dokumentu projektus un visdrīzākā laikā sasaukt Latvijas komunistu konferenci ar mērķi dibināt patstāvīgu Latvijas komunistisko partiju.

Acīmredzot, gaišas galvas saprata, ka kopā ar pēc asinīm smirdošo PSKP uz AP vēlēšanām iet nevar, ja grib cerēt kaut vai uz pavisam pieticīgiem panākumiem. Ar ko nu čāpos Jānis Vagris? Situācija republikā tāda, ka katram komunistiskās partijas biedram jāizšķiras, kur un ar ko palikt kopā.

Minēšu tikai nedaudz faktu, kas raksturo situāciju.

Kompartijas Limbažu rajona komitejas 1. sekretārs Ernests Tauriņš atteicās no šī amata un ir ievēlēts par rajona deputātu padomju priekšsēdētāju. Par Limbažu pilsētas padomes priekšsēdētāju ievēlēts aktīvs Latvijas TF dalībnieks Elmārs Oldbergs. Nākošajā padomes sesijā gatavojas izskatīt jautājumu par kompartijas rajona komitejas pašreizējās mājas lietderīgu izmantošanu.

Par Kuldīgas izpildkomitejas priekšsēdētāju ievēlēts rajona LNNK valdes loceklis Aivars Birziņš, bet par pilsētas padomes priekšsēdētāju - Kuldīgas LTF Domes locekle Anita Kovalenko. Par Kuldīgas rajona deputātu padomes priekšsēdētāju ievēlēja rajona LTF padomes priekšsēdētāju Uldi Amti (Tālāk E. Berklavs min citus, līdzīgus piemērus.).

Jā, darbs rit, bet tas ir tikai sākums. Līdz uzvarai vēl tālu. Taču ticam, ka uzvara būs. Tai jābūt!"

E. V., RADIO BRĪVĀ EIROPA.

VAI KAĶA APMĀCĪBAS LATVIJAS GALVASPILSĒTĀ?

Latvijas televīzija 29. janvārī sniedza informāciju par paredzētajām apmācībām Baltijas kaķa apgabālā Latvijā. Kā ziņots pa telefonu no Rīgas, februārī Latvijā notikšot komandieru un

štābu apmācības. Rīgas iedzīvotājiem norādīts, lai tie neuztraucoties, ja ielās parādās "kaļa tehnika" un kaļaspēka vienības!

Protams, jājauc, no kura laika kādas valsts galvaspilsētā notiek kaļa apmācības? - Iespējams, ka tas viss saistīts ar Baltijas Padomes rīkotajām miera sarunām Aizkaukāza konflikta atrisināšanai. Baltijas Padome 22. janvāra telegrammā bija aicinājusi armēņu un azerbaidžāņu tautu pārstāvjus ierasties uz sarunām Rīgā, "neitrālā teritorijā".

Acīmredzot, Maskava jutās spiesta sūtīt kaļaspēku uz Rīgu, lai pierādītu, ka šī teritorija nav neitrāla.

E. V.

GAIDA KAUCMINDIETES!

Pērnajā gadā Latvijas Lauksaimniecības akadēmija Jelgavā atjaunoja mājturības specialitāti. Tā radīja jauniešos lielu atsaucību. Mājturības māku apgūst meitenes arī Jāpaskolā pie Cēsīm.

Bijušās Kaucmindes audzēknes, mums ļoti nepieciešama jūsu pieredze un padoms! Sogad Vasarsvētkos (no 1. līdz 3. jūnijam) Latvijas Kultūras fonds un Latvijas Lauksaimniecības akadēmija organizē kaucmindiešu salidojumu Jelgavā. Laipni lūdzam tajā piedalīties arī pa vienai jaunai saimniecei no ASV, Kanadas, Zviedrijas, Rietumvācijas, Anglijas un Austrālijas.

Pieteikumus lūdzam līdz 30. martam sūtīt Latvijas Kultūras fondam, uzrādot visas izsaukumam nepieciešamās ziņas (vārdu, uzvārdu, tēva vārdu, pilsonību, dzimšanas gadu un vietu, valsti, kurā dzīvojat, adresi, vai esat jau kādreiz apmeklējuši Latviju pēc ielūguma).

Jūsu atbildes gaidīsim Latvijas Kultūras fondā, Latvijā, Rīgā 226900, Smilšu ielā 1, tel. 228449, 227621.

Z.

MELANIJA VANAGA.

1927. gadā Araišu draudzes mācītājs, baltvācietis P. Baerents laida klajā, ilgu gadu pētījumu rezultātā, 133 lpp. vecā ortogrāfijā drukātu grāmatu "ARAIŠU BAZNĪCA UN DRAUDZE 700 GADU GAITĀ", kur tas sīki jo sīki apskata Araišu baznīcas un draudzes vēsturi, sākot ar tās celšanu, apmēram, 1225. gadā līdz pat mūsu dienām.

30 gadus vēlāk plašākus pētījumus par Araišiem uzsāk Melanija Vanaga. Par viņu LAUKU DZĪVES 1988. gada septembra numurā raksta Guntis Eniņš: "Pagājušā gadā es atradu Cilvēku! Kādu cilvēku? Lielu cilvēku visu ļaužu un cilvēku vidū. Aiz Krišjāņa Barona iet šodien vēl viens līdzīgs darba rūķis."

Melanija Vanaga dzimusi 1905. gadā, Drabešu pagastā, Sermuļos. Pēc atgriešanās no Sibīrijas varējusi izvēlēties: strādāt kā juriskonsulte vai ganīt kolchoza govīs. Izšķīrusies par ganes gaitām. Tai laikā arī sācies viņas mūža darbs, kura iznākums: 107 sējumi visdažādāko tautas gara mantu un kultūrvēsturisku rakstu krājums; teikas par Amatas Zvārtes iezi, Kumadiņas Velna kambariem, simtiem stāstu, leģendu, aprakstu, liecību, foto attēlu, karšu.

Vairākkārt tā izstaigājusi abus Amatas krastus visā garumā, pietekas un pieteku pietekas ieskaitot. Apmeklējusi katru māju Amatas baseinā. Vakaros nav meklējusi naktsmājas pie cilvēkiem, bet pārnakšņojusi siena gubās, šķūnīšos, zem egles.

Viss tas aprakstīts 13 Amatas sējumos. Genealogiskās tabulas 2 milzīgos papīra ruļļos sniedzas atpakaļ līdz 1600. gadam. 80 sējumu plašajā krājumā "Mūži un Mirkļi" katras septiņu pagastu lielās Araišu draudzes dzimtas, katra cilvēka mūžs aprakstīts no šūpuļa līdz kapam. Aprakstīta arī visu Araišu draudzes māju vēsture. Septiņi sējumi saucās "Mana dzimtā puse". Septiņos sējumos materiāli par kori DZIESMU VARA.

Daļa sējumu atrodas Valsts bibliotēkas Retumu fondā, daļa Melanijas dzīvoklī. Lielākā daļa citur.

Nobeigumā Guntis Eniņš: "Sarunāties ar Melaniju, kaut vai pa telefonu, tas ir prieks. Katrs teikums kā dzidras avota lāses paceļas no patiesības dziļumiem un vienlaikus dzirkst tādā jaunības drastiskumā, it kā man pretī sniegtu norašējušu bērzsulu krūzi siena laikā... Domāju, ka viņas darbi turpmāk ienāks mūsu etnografijā, ģeogrāfijā, folklorā, literatūrā un vēsturē, tāpat kā Anša Lercha-Puškaiša, profesora Pēterja Smita, Krišjāņa Barona, Krūmiņtēva un Kučertēva darbi."

Labi pazīstu Baerenta grāmatu. Atradu tur mirušā kolēģas Jāņa Paukšēna dzimtsmājas Veismaņu pagastā un mana vectēva brāļa iepirktās mājas Drabešu pagastā. Melanijas Vanagas mūža darbu pazīstu tikai no raksta LAUKU DZĪVĒ. Ceru ar to tuvāk iepazīties nākamās vasaras dzimtenes apciemojumā.

E. RUPNERS.

VĒSTULES:

CILVĒKA GUDRAIS PRĀTS.

MLB Zīpotāja novembra mēnesī A. Memenis rakstā "Mūžības vērtos" apskata dažādas reliģijas, bet šēl, ka viņš nav zinājis, ka, lai spriestu par kristiānismu, ir jāiepazīst Bībele, it sevišķi Jaunā Derība.

Tad atklātos, ka Bībelē nav senu leģendu, bet autors būtu varbūt sadzirdējis, ko Dievs saka arī viņam. Jo ja Bībeli lasa ar atvērtu, ne paštaisnībā un pārgudrībā nocietinātu sirdi, tad Dieva vārds runā uz lasītāju.

Jaunajā Derībā A. Memenis atrastu, ka kristietības sākums un pamats ir Jēzus Kristus - Dieva Dēls, bet ne kāds cilvēks. Tur atrastu īsto patiesību, Dieva vārda nemainīgo un neizzudošo patiesību: "Debess un zeme zudīs, bet Mani vārdi nezudīs! (Mr. 13:31)"

Cilvēks, pat visgudrākais, savos spriedumos var maldīties, bet Dieva vārda patiesība nemainās.

Par cilvēka prāta gudrību kāda Latvijas mācītāja saka, ka cilvēka gudrais prāts būs par svētību tikai tad, ja cilvēks sava prāta gudrību pakļauj Dieva absolūtai gudrībai.

Bet augstprātīgajiem, kuri lepojas tikai ar savu prātu un negrib atzīt Dieva absolūto gudrību, Dieva vārds saka: "Es pazemināšu gudro gudrību un likšu kaunā prātnieku prātu!" jo: "Miesīgais cilvēks nesatver to, kas nāk no Dieva Gara, tas viņam ir šķērķis, viņš to nevar saprast (1. Kor. 2:14)."

Un runājot par ticību: "Lai jūsu ticība nebūtu pamatota cilvēku gudrībā, bet Dieva spēkā (1. Kor. 2:5)."

A. Memenis min cilvēkus, kuri dzīvo tumsā un saka: "mucā audzis..."

Tiešām, ir vēl ļaudis, kuri nav ļāvuši Dieva gaismai sevi apspīdēt, tie vēl ir dziļā tumsā. Jēzus saka: "Es Esmu pasaules gaisma, kas seko Man, tas patiesi nestaigās tumsībā, bet tam būs dzīvības gaisma!" (Jāņa 8:12)

Bet Dieva vārds arī saka: "Gaisma spīdēja tumsībā, bet tumsība to neuzņēma (Jāņa 1:5)".

Dieva gaisma var iespīdēt pat vistumsākajos dziļumos, bet cilvēkam pašam ir jāvēlās šo gaismu sevī uzņemt. Kas neuzņem Jēzu Kristu un Viņa nesto gaismu, tas paliek tumsā un to ceļš ved uz pazūšanu.

Par tiem, kuri ir tumsā, ir jālūdz, lai Dievs piedod viņu garīgo aklumu.

Jēzus saka: "Ak jūs neprāšas un sirdī kūtrī, ka jūs negribat ticēt visu to, ko pravieši sludinājuši (Lūk. 24:25)!"

Dieva vārds brīdina, ka mums nav vairs aizbildinājuma, jo viss rakstos ir atklāts, kas ir jāzina par Dievu un Viņa mūžīgo varu. Kristiānisms neatņem nevienam viņa "īpatno" dvēseli (kā A. M. domā), bet grib rādīt ceļu, lai šī cilvēka dvēsele, cilvēka gars, kas ir vienīgais nezū-

došais cilvēkā, nonāktu Dieva valstībā.

Latviešu tauta izdzīvos tikai tad, ja viņa zinās godu dot Visuvarēnajam Dievam, visa universa Radītājam un Viņa Dēlam - Jēzum Kristum.

"Ja Tas Kungs namu neuzceļ, tad darbojas velti, kas pie tā strādā. Ja tas Kungs pilsētu neapsargā, tad sargs velti nomodā (Psalmi 127:1)".

T. VALĒNA, ASV.

SIS UN TAS.

1989. gada valsts svētki jau sen pagājuši. Pašu laikrakstos skaisti aprakstīti, kā tie svinēti. Toronto galvenais akts notika Universitātes aulā. Nu nekas. Viss jau gandrīz kā pirms 20 vai vairāk gadiem. Gandrīz. Bez izņēmuma vienmēr goda viesos runātājos bija arī mūsu likteņbiedri - igauņi un lietuvieši. Bija, bet ne šoreiz. Jā, bija gan lietuvieši un vēl grupiņa viņu jauniešu ar karogiem balkonā. Bet igauņi nebija. Nebija tieši tad, kad mūsu zemēs notikumi ir notikumu galā un kopēja sadarbība un kaimeņu būšana ir visvairāk vajadzīga. Ja nu nebija vaļas un - nenāca, neko darīt. Bet vai tikai 18. novembra svinību rīkotāji nebija aizmirsuši uzaicināt?

Mūsu laikraksti gan šo igauņu iztrūkšanu nebija pamanījuši vai, glītuma pēc, noklusējuši.

Nekur Toronto kanadiešu laikrakstos, ne televīzijas raidījumos neparādījās ziņas, ka tādi mūsu valsts svētki notikuši. Svinējām klusi savā pulkā vien. Jā, diez vai visi maz zināja, ka no Toronto uz Otavu aizbrauca grupa jaunatnes aktīvistu, lai demonstrētu pie padomju sūtniecības, ar galveno nolūku, reklamēt mūsu lietu kanadiešu televīzijā un laikrakstos. Vārdu sakot, "izvest" pasaulē, bet pašā Toronto - nekā!

MLB Ziņotāja novembra numurā vēsturnieks un rakstnieks T. Puisāns atklāj nepatīkamu lietu, proti, ka Latviešu tautas dziesmu sējumos tautas dziesmas, kas nāk no Latgales, neviena neesot uzrakstīta pareizā ortogrāfijā (Lasi - augšzemes dialektā). Tāpat tas esot ar Tautas pasaku 15 sējumiem.

Jātic vien būs.

Bet tad nāk pavisam neparasts un ārkārtīgi pārdrošs konstatējums, ka, (citēju) "Latgaļu tautas gara mantas ir apzināti sakropļotas un padarītas nepētījamās." Apzināti sakropļotas?!

Te kaut kas vairs nav "riktīgi". Izklusās jau pēc vajāšanas mānijas.

MLB Ziņotāja janvāra numurā J. Dimants seniors jautā: "Vai Latvija bez Latgales?" - Kas par niekiem!

Bet esot tā, ka 1989. g. PBLA Kultūras Fonda balvas piešķirtas tikai nelatgaliešiem un nekatoļiem. Tad viņš nosauc veselu rindu Latgales apgabala un katoļu izcelsmes darbiniekus, kam vajadzētu tādas balvas arī piešķirt (Nu A. Lambergis gan varbūt ir katolis, bet nav dzirdēts, ka viņa izcelsmes novads būtu Latgale.). Varbūt, tiešām, viņi pelnījuši balvas. Ka nu balvu piešķirēji būtu ar nolūku "izskrinējuši" latgaliešus - katoļus, ir galīgi neticami.

Vai nu vispār kāds ir vadījies no novadu izcelsmes un konfesiju piederības. Žēl, bet J. Dimanta sen. domāšanā izpaužas jau laiku pārdzīvojis lokālpatriotisms, nekas vairāk. Latgale jā, bet kur tad Latvija?

Dzirdēts 18. novembrī, Toronto Centrā.

Kāds prasa savam galda biedram: "Bet kur tad tagad Dārdedze?" Pēc brītiņa padomāšanas otrs atbild: "Aizgājusi pie LATA".

Visapkārt smiekli.

K. DAUGMALIS.

BALTIJAS VALSTU PATREIZĒJĀ ATKARĪBA.

Ka 1940. gada Hitlera-Staļina līgums attiecībā uz Baltijas valstīm bija un ir nelikumīgs, par to

nevar būt šaubu. Šaubas ir par to, kas būtu darāms, lai radītu "status quo ante".

Ja pierādījumi nelikumībai būtu parādījušies 1941-3 gados, tad stāvoklis būtu skaidrs un vienkāršs. Diemžēl kopš 1940. gada pagājuši 50 gadi, un tas nenāk Baltijas valstīm par labu.

Nav noslēpums, ka 50 gadu laikā Padomju Savienība sagrāba Baltijas Valstis nevien politiski, bet arī saimnieciski un, it sevišķi, militāri. Zināms, ka Padomju Savienība Baltijas valstu krastos izbūvēja svarīgas un spēcīgas militārās bāzes. Saimnieciskā ziņā tā radīja speciālo saimnieciskās izmantošanas aparātu visās iedomājamās nozarēs, ar visādiem materiāliem līdzekļiem.

Ko nu var darīt Baltijas valstis, lai atbrīvotos no patreizējā stāvokļa pēc 50 gadu verdzības?

Ja nu pielaižam domu, ka politiski Baltijas valstis varētu iegūt kādu brīvību, tas nenozīmētu, ka Baltijas valstis būtu brīvas no saimnieciskā un militārā sloga. Zemes kolektivizācijas izbeigšana nenozīmē, ka Padomju Savienības saimnieciskais aparāts attiecīgi sabruks.

Rodas jautājums, ko nu varētu darīt, lai Baltijas valstu stāvokli atvieglotu?

Jāpielaiž doma, ka gan ar laiku viss kaut kā izveidosies. Citādi nāk prātā Baltijas valstu ziemeļu kaimeņa - Somijas stāvoklis. Pakļaujot Somiju savu interešu kalpībai, Padomju Savienība deva tai zināmas tiesības, ar visādu rindu saistībām. Un Somija pastāv un, bez šaubām, pastāvēs.

Jautājums ir, vai, vismaz pārejas laikā, Somijai līdzīgu stāvokli nevarētu attiecināt arī uz Baltijas valstīm?

Tas varētu mazināt Gorbačeva, respektīvi, Padomju Savienības bailes par impērijas sabrukumu.

L.

PALĪDZIET ZIEDĒT ZELTA ĀBELEI!

Jaunā latviešu audze trimdā, palīdziet ziedēt ZELTA ĀBELEI, sūtot grāmatas uz mūsu mīlo dzimteni Latvijā. Daudzi no jums, kas izglītojušies dažādo svešo zemju augstskolās par "Draudzīgo Aicinājumu" esiet dzirdējuši tikai no vecāku nostāstiem - lasījuši latviešu grāmatās vai laikrakstos. Domājot par Draudzīgā Aicinājuma dienu šodien, man paliek skumja sirds. Kur ir mūsu DRAUDZĪGĀ AICINAJUMA autors šodien - prezidents Kārlis Ulmanis? - Mežonīgās vergu zemes vilki, lūši un citi plēsgri zvēri būs izlozājuši, izraukuši viņa mirstīgās atliekas - mūsu mocekļu atdusas vietās tundrās un taigās. Tas ir divdesmitā gadu simteņa kauna traips.

"Dāviniet grāmatas savai skolai, savai pirmajai skolai!" Šie skaistie viņa vārdi lai paliek ar zelta burtiem iekalti katra latvieša sirdī, kamēr kaut kur uz zemes lodes dzīvos latvieši, skanēs latviešu valoda. Nav šodien vietas uz globa, zemes, valsts, kur nebūtu, nedzīvotu kāds latvietis vai latviešu ģimene.

Mēs, kas esam vēl dzīvi, kas esam šo skaisto vārdu liecinieki, zinām, kādi grāmatu, gleznu, mācības līdzekļu devumi un ziedojumi naudā plūda uz mūsu skolām, muzejiem un dažādām mācību iestādēm. Vēlāk radās ļoti jauka tradīcija, ko daži tautieši piekopj vēl šodien. Proti, dāvināt grāmatas ģimenes, mīlu draugu dažādās piemējas dienās ziedu, salduma kārbu vai pat dārgu dzērienu vietā. Cik tas bija skaisti!

Neesmu uz Latviju sūtījis laicīga satura grāmatas, bet reliģiska satura grāmatas tur ir saņemtas. Lūgšim Dievu, lai lielo politisko notikumu un pārvērtību laikā - šis sabangojuma vilnis par brīvību - cilvēka tiesībām arī mūsu dārgajai dzimtenei nepaļiet garām. Tad mūsu dārgā Latvija atkal kļūs brīva.

Cerēsim un lūgšim: Saules mūžu Latvijai!

ELZA ALKA-GAIGALA.

Gaidām lasītāju vēstules!

Redakcija.

360, rue McGill
Montréal (Québec)
H2Y 2E9

Le 15 décembre 1989

Monsieur Martin Stauvers
Président
Société lettone de Montréal
291, Chemin Lorraine
Baie D'Urfe (Québec)
H9X 2R2

Année financière: 1989-1990
N° de dossier: 860 085 001 52 PAMCC 0035
Activité: MLB Zinotajs

Monsieur,

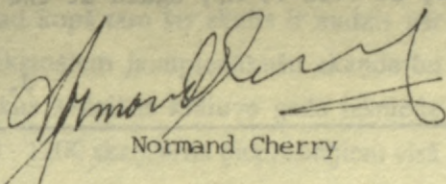
Veillez trouver ci-joint un chèque au montant de deux mille dollars (2 000 \$) comme contribution de notre Ministère à votre organisme dans le cadre de ses programmes de subventions pour l'année financière 1989-1990.

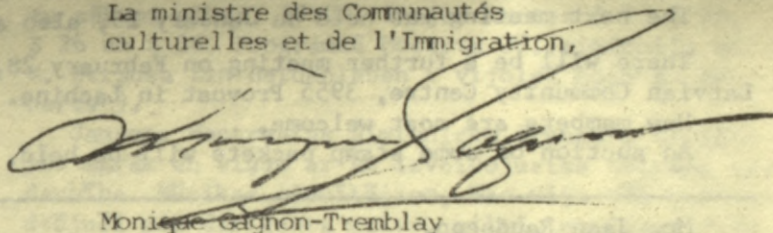
Nous profitons de l'occasion pour vous remercier de la précieuse collaboration que vous apportez au Ministère et souhaitons que cette collaboration sera utile aux Québécois des communautés culturelles et à l'ensemble de la société québécoise.

Veillez agréer, Monsieur, l'expression de nos meilleurs sentiments.

Le ministre délégué aux
Communautés culturelles,

La ministre des Communautés
culturelles et de l'Immigration,

Normand Cherry

Monique Gagnon-Tremblay

November 1988

Fragment from the rock opera Lāčplēsis.

A baby's playing on the crossroad,
Under the wheels of wagons, under the horses'
hoofs,

Under hobnailed boots.
A baby on the crossroad.
And sand, like time,
Runs through its fingers.
That is our freedom.
That is our life.

A baby playing on the crossroad.

MĀRA ZĀLĪTE.

...

Let's go for a stroll in the garden
(there's a garden around the Moon tonight)
and let's go into the moon
for a glass of moonshine.

Let the universe grind its hurdy-gurdy.
You shall buy me celestial asters
from some woman selling flowers.

Let's pretend we don't know
that her name is Death,
and let's give her
as much as she asks.

MĀRA ZĀLĪTE.

© Translations by Ilze Mueller, 1989

You've got no place to live, my friend?
Then build a castle in the air.

The ceilings could be high, so high
and blue as blue.

The hallways would be spacious, long,
paved with cloud tiles.

You'd dine on angle cake.

Wouldn't that be great?

And think of the walks in the garden!

Moon quartz crunching under your feet.

And you'd meet only those you'd want to meet.

If you felt like it, it'd be March,

If not - July.

And you'd meet only those you'd want to meet.

While I go scattering visions,

my friend says - what castle in the air?

Where am I supposed to get air?

I haven't got any air.

There is no air. -

There is no air.

MĀRA ZĀLĪTE.

...

You are a spray of lilac
that showed up in January.

I sink my face into you
as into a white angel's wing.
And it doesn't even enter my mind
to look for happiness here.

MĀRA ZĀLĪTE.

At a general meeting held at the Montreal Latvian Community Centre, on December 15, 1989, THE MONTREAL BALTIC STAMP CLUB was founded.

Above those present were (above photo: from left to right standing - ORESTS KREIŠMANIS, TOOMAS PĀSUKES, Karl-Richard RAUDSEPP, ELMARS BĀRDIŅŠ, OSKARS VĪNEDZIS, HARRY RAMMUS, PEETER RAMMUS; and sitting at the table - Rory-Kalev RAUDSEPP, JAAN RAUDSEPP, elected president for the coming year, and MĀRTIŅŠ STAUVERS, who gave a fascinating introductory lecture on collecting in general. A spirited discussion was held in which all those present participated.

The purpose of the club is to meet in a congenial manner at least once a month, to discuss, observe, study and to exchange information and items related to any collecting field whatsoever, but mainly dealing with the postal history and culture of the Baltic States, Estonia, Latvia, Lithuania.

The next meeting was held on January 25, also at the Latvian Centre.

There will be a further meeting on February 28, 1990, at 7:00 P. M., again at the Montreal Latvian Community Centre, 3955 Provost in Lachine.

New members are most welcome.

An auction of some stamp packets will be held.

J. R.

Mr. Jaan Raudsepp,
President of the Montreal Baltic Stamp Club.

Sir:

The Latvian Philatelic Society appreciates very much the founding of the Montreal Baltic Stamp Club. It is an important step in the cooperation of Baltic philatelists.

We are forwarding our best wishes to the new organization and sincerely hope that the Club will work successfully and obtain worldwide attention.

Club members are invited to contribute articles to our philatelic magazine "KRĀJĒJS".
With best wishes

(Manfreds Zichmanis) for
E. Michelsons, President,
LATVIAN PHILATELIC SOCIETY
P. O. Box 1192, Station "Q"
Toronto, Ontario,
Canada M4T 2P4

UNTITLED.

Spring's breath fills the windows. With one finger
the wind traces the contours of the sky on the panes,
makes a mess of it, gets annoyed, rubs them out. Every
patch of lawn, thawed, its breast stinging, aches for caresses.

There is a woman's tenderness in the city's eyes and gestures,
I hug her shoulders as I would hug a sister. Two women,
we weep and laugh simultaneously. Our tears mingle in one shower of rain.
We walk off through the park together. Each to her own god.

ANNA RANCĀNE.

© Translation by Ilze Mueller, 1989

Contributions and comments are most welcome. Ed.

Vanagu Kārlis, mazgrāmatīņu sērijas ATCERIES LATVIJU pēdējais izdevums - Nr. 12. 128 lpp. Autora izdevums. Iespiests brošēta tehnikā O. Dīķa grāmatnīcā.

Autors grāmatīņām izmantojis agrāk sagatavotu un iespiestu tekstu. Tas lasās viegli un dod labu ieskatu agrākajā, brīvajā Latvijā. Brošūra par Rīgu ir visplašākā. Grāmatīņa noder kā pavadonis ikvienam, kas grib iepazīties ar mūsu galvas pilsētu. It sevišķi mūsu jaunās audzes Rīgas apmeklētājiem, lai varētu salīdzināt šodien ar pagātni. Tā noderīga jauniešiem tēvzemē, jo iepazīstina ar agrāko Rīgu, kas atšķiras no šodienas. Un tā kā tagad ceļotāju uz Rīgu netrūkst, tā iznākusi tieši laikā. Tās formāts gan mazliet par platu, lai to varētu iebāzt svārku kabatā. Mēteļa varbūt.

Grāmatīņa noder arī tiem, kas uz Rīgu nebrauc, bet vēlas atsvaidzināt savas zināšanas par mūsu sirma galvas pilsētu, kas vēstures tecējumā tik daudz piedzīvojusi. To der iegādāties.

I..

JAUNS KATALOGS

LATVIEŠU MŪZIKAS KRĀTUVEI

Kopš 1961. gada latviešu Mūzikas krātuve darbojas Adelaidē, Ērika Biezaiša vadībā pie Latviešu Apvienības Austrālijā un Jaunzēlandē. Ievadot 2. kataloga daļu 1981. g., Biezaitis saka: "Katalogs ir kā tilts pār kuru uz Mūzikas krātuvi devušies gan izpildītāji mākslinieki, gan koru diriģenti, gan koncertu rīkotāji un, pa laikam, arī augstāko mācības iestāžu audzēkņi meklējot noderīgus materiālus zinātniskiem darbiem par latviešu mūziku." Ja jau toreiz savākti bija 14700 skaņdarbu, tad kopš tam šis skaits ir audzis par vairākiem tūkstošiem jaunpienākušu skaņdarbu gadā. Līdztekus Mūzikas krātuve gadā izsniedz caurmērā 800 - 1200 skaņdarbu pieprasītājiem visā pasaulē.

Tiek sastādīts 3. katalogs, pēc kura jau nepacietīgi gaida mūziķi no visas pasaules, it sevišķi no Latvijas. Šis milzīgais darbs tiek pasākts ar datora palīdzību. Iepriekšējie katalogi jāpārraksta no mašīnrakstītām lapām, kā arī no roku rakstītām kartotēkas kartītēm. uz magnētiskām disketēm.

Lūdzu brīvprātīgus palīgus steidzīgi pieteikties un iegūt tuvāku informāciju. Meklēju tādus IBM, Amiga vai Macintosh datoru lietotājus, kas līdz 1990. gada aprīlim spētu pārrakstīt 20 lappuses (vai vairāk). Būtu lietderīgi zināt ar kāda modeļa datoru tiks strādāts, uz kāda lieluma disketēm (3.5" vai 5.25"). Derīgas ir 'TEXT', 'MS Word', 'MacWrite' vai 'EXCEL' paveida failēs. Tiem kam nav Macintosh datora par latviešu burtu rakstību nebūs jauztraucas, jo mīkstinājumiem tiks izmantota asteriska (*). Macintosh datoru līdzstrādniekiem latviešu burtus varu sagādāt.

Mikēlis Svilans, R.R.#1, KANATA, Ont.
K2K 1X7, Canada, tel. (613) 592 1153.

Leikšoras Operešu Sabiedrība (Lakeshore Light Opera), kuŗā jau 12 gadus dzied GUNĀRS ALEKSIS, šai sezonā uzvedīs Gilberta un Sulivāna komisko opereti "PRINCESE IDA". Ar šo opereti iesākās mūsu dziedāja skatuves gaitas pieminētā sabiedrībā, kas iestudē tikai Gilberta un Sulivāna darbus - sākumā kori, bet pēdējos 9 gadus dažādās lomās.

Sogad G. Aleksis uzstāsies Araka lomā.

Izrādes notiks 1., 2., 3., 8., 9. un 10. martā, plkst. 20:00, Jāņa XXIII (Jean XXIII) vidusskolas auditorijā, 1301 Dawson Ave., Dorvalā. Ieejas karšu cena - \$ 12. Pensionāriem un studentiem - \$ 6 1. un 8. marta (ceturtdienās) izrādēs.

Visas vietas ir numurētas un parasti izpārdotas pirms izrādēm. Tādēļ ieteicams ieejas kartes iegādāties laicīgi.

Tuvāka informācija un ieejas kartes dabūjamas no Gunāra Alekša, tel. 636-1995.

G. A.

JAUKTAIS KORIS.

Pēdējā iespēja pieteikties un piedalīties labiem dziedātājiem Montrealas jauktā k o r ī. Tuvotais koncertu laiks un kori ierodas balsu nostādītāja.

Nenokavējiet, dziesmu draugi!

Meģinājumi notiek pirmdienās, no plkst. 20:00 līdz 22:00, Latviešu Centrā.

Tuvāka informācija vakaros. Tel. 684-2522.

KOĶA VALDE.

MĀRIS JANSONS ATKAL MONTREALĀ.

Izcilais orķestru diriģents Māris JANSONS 20. un 21. februārī diriģēs Montrealas Simfonisko orķestri "Les Grands" koncertu sērijā Wilfrid Peltier koncertzālē Place des Arts kompleksā. Koncertu sākumi plkst. 20:00. Ieejas kartes \$ 8, \$ 20, \$ 26 un \$ 36. Programmā Mocarta 39. simfonija un R. Strausa Ein Heldenleben (vijoles solo R. Roberts).

Jansons Montrealas Simfonisko Orķestri diriģējis agrāk un viņam ar to izveidojusies teicama sadarbība. Mūzikas cienītājiem, kas viņu vēl nav redzējuši pie diriģenta pulsts, silti ieteicams reto izdevību izmantot.

Š.

- Laipni lūdzam lasītājus Montrealā vērst redakcijas uzmanību uz līdzīgiem notikumiem, lai varam par tiem ziņot plašākai publikai. Nevaram visu ievērot un uztvert dažādu apstākļu dēļ.

- Toronto Latviešu Koncertapvienības, kas ir vienīgā šāda latviešu organizācija Kanadā, nākamais koncerts notiks 21. februārī, plkst. 20:00, Jane Malet teātrī.

Programmu izpildīs viesi no ASV: soprāns Aija JIRGENSONE un tenors Džeims ŠRĒDERS (James Shrader), pianista Viļņa CIEMIŅA pavadījumā.

I.

Ja ikviens tik zemē sētu
Gaudu vienu veselu,
Kas gan izskaitīt tad spētu
Zelta kviešu krājumu.

PATEICĪBA.

DV Montrealas nodaļas valde izsaka sirsnīgu pateicību visiem atsaucīgiem tautiešiem, kas ar savu ziedojumu atbalstījuši mūsu gadskārtējo Ziemsvētku ziedojumu aksiju.

Sagēmti sekojoši ziedojumi:

\$ 5.- Osv. Teteris.

\$ 10.- Krists Ozols, A. Skujiņš, V. Vaivads, M. Valdmane-Demandt, Arvīds Priede, N. Zariņš, Z. Kušils, A. Abrams, H. Bērziņa, I. Zda-

novskis, L. Lapa, I. Valdmane, Anonīms, L. Rudzāts, L. Kalniņš, I. un E. Kalniņi, A. Wisniewska, V. Ozols, G. Smilga, K. Irbītis, A. Stigners, I. Klaiše, O. Kreiļmanis un Ērika Vītiņa.

- \$ 15.- Ojārs Rozentāls, B. Godiņš, J. Sprudženieks, A. Tiltiņa un M. Stauvers.
- \$ 20.- Juris Kalacis, J. Mežinskis, P. Gasparovičs, J. Birze, P. Zujevs, I. Rambachs, E. Krūmiņa, V. Ikaunieks, A. Krievs, Ruta Gabruša, V. Tomsone, E. Reveliņš, K. Timmermanis, U. Lūsis, E. Skujiņš, M. Kalniņa, A. Kipēns, E. Lipomanis, E. Sprincis, J. Gributs, L. Ulmanis, H. Ulmanis, E. Balulis, E. Gailis, Rasma Leimane, A. Melderis un H. Romans.
- \$ 25.- J. Greizis, V. Ozols, V. Grunde, E. Spurmane, U. Valters, H. Ozoliņa, J. Terasts, J. Odiņš, A. Laizāns, A. Paabo, J. Kivītis, I. Laimīte, H. Smits, Alberts Sproģis, E. Krūze, P. Gerge, V. Hūns, A. J. Peičs, J. Tērauds, J. Janitēna, Z. Bērziņš, H. Zvīgulis, E. Ribakovs un L. Grīns.
- \$ 30.- A. Krauklis, E. Āboliņa, N. un K. Dreijeri, J. Bilinskis un V. Niedre.
- \$ 35.- Arnolds Sproģis, E. Platups un B. Krūmājs.
- \$ 40.- I. Frišmanis, F. Gūtmanis, E. Kalnavārns, V. Golde un G. Strautiņš.
- \$ 50.- J. Javs, S. Esmiņa, K. Ivanovskis, V. Klētnieks, A. Skuja, E. Auders, A. un V. Paegles, J. Začs, K. Čaks un J. Leitens.
- \$ 60.- Andrejs Apinis, A. Panga, I. Tiltiņš un V. un S. Zariņi.
- \$ 70.- Jūlijs Metums.
- \$ 75.- R. Vītiņš.
- \$ 100.- B. Innus, P. Efferts, J. Graudiņš, Ž. Kavaliers, J. Paliēps.
- \$ 120.- Jānis un Tamāra Krastiņi.
- \$ 125.- K. Deksnis un K. Kirmušks.
- \$ 150.- Arnolds Zariņš.
- \$ 250.- Jānis Norvels
- \$ 350.- Augusts Pušpurs.

Pavisam kopā 122 ziedotāju, kas ziedējuši sekojošiem mērķiem:

Bez norādījuma	\$ 2.375.-
DV Montrealas nodaļai	\$ 485.-
Invalīdiem un kaņavīriem	\$ 35.-
Palīdzībai Latvijā	\$ 250.-
Palīdzībai un aprūpei uz vietas	\$ 450.-
Daudzbērnu ģimenēm Latvijā	\$ 280.-
Latviešu skolai Montrealā	\$ 355.-
Minsteres ģimnazijai	\$ 75.-
Latviešu Studiju Centram Kalamazū ...	\$ 20.-
Jaunatnes Mūzikas nometnei	\$ 15.-
DV "Bērzaine" Vācijā	\$ 35.-
DV "Dzintari" Ezerkalnos	\$ 50.-
Informācijai un cīņai par Latviju ...	\$ 50.-

=====

Pavisam kopā \$ 4.475.-

Eižens Reveliņš DV Montrealas nodaļai ziedojis \$ 260.-, atteikdamies no atlīdzības dienesta braucienu un telefona sarunu izdevumu segšanai, pildot nodaļas priekšnieka palīga amatu.

Sirsniņš paldies itin visiem par lielo atsaucību!

Jānis Leitens,
DV Montrealas nodaļas
Aprūpes daļas vadītājs.

• Iepriekšējā gadā DV Ziemsvētku ziedojumu akcijā 138 ziedotāji bija devuši \$ 4.327.38.

Neskatoties uz bargo salu un bīzo sniega kārtu, Montrealas pensionāri kuplā skaitā pulcējās Centrā, lai piedalītos Ziemsvētkiem veltītā sanāksmē. Tā notika lielajā augšas zālē, kas bija pilna smaidošu seju un pulsēja priecīgā noskaņā. Balti klāti galdi, vāzēs svaigi egļu zariņi, rotāti svētku vizuļlīšiem, ar brūni noceptu pīrādziņu šķīvjiem pa vidu, kā arī spoža eglīte uz skatuves - nemanot ietina siltās Ziemsvētkuizjūtās. Sanākuši bija ap 80 dalībnieki, starp tiem vairāki ciemiņi no Latvijas.

Pēc Apvienības priekšnieka vietnieka J. Tomsona apsveikuma vārdiem un kopīgi nodziedātās "Es skaistu rozīt' zinu", māc. G. Hūns vadīja svētku svētbrīdi. Dziedājām vēl vairākas, jau no bērnības dienām pazīstamas Ziemsvētku dziesmas Jūlija Metuma klavieru mūzikas pavadījumā.

Ar interesantiem un mazāk dzirdētu dzeju lasījumiem piedalījās Em. Varslavāne, V. Varslavāne, E. Reveliņš un citi.

Biedrzine V. Varslavāne izteica pateicību dāmu komitejai, kura enerģiskās Līlijas Rudzātes vadībā nenogurstoši gādājusi lai pensionāru saietos netrūktu ne tikai bagātīga cienasta, bet arī lai viss būtu mājīgs, acij tīkams un katrs justos mīļi gaidīts. Bez L. Rudzātes vēl ziedus saņēma E. Kivīte, E. Metuma un V. Ulmane. Iztrūka O. Birze un B. Waldheima. Par izcilus nopelniem Apvienības darbā ziedus saņēma arī biedrzine Veronika Varslavāne. Tos viņai pasniedza Helēna Bērziņa. Speciālu velti saņēma A. Oboruns par lielo palīdzību telpu un galdu kārtošana.

Jautrību un dažu labu pārsteigumu sagādāja pašapdāvināšanās, piemēram, no tik daudz sanestām mantijām, saņemot atpakaļ paša doto. Daudzi savas laimētās, skaisti iesaiņotās dāvanīgas aiznesa mājās neatvērtas, lai to noslēpumu paglābātu līdz pašiem svētkiem.

Dāmu komiteja ar čaklajām palīdzēm bija sagādājusi bagātīgas siltas pusdienas. Sekoja kafija ar visāda veida garšīgām piedevām. To gatavošanā bija pielikts daudz pūļu.

Kā garīgs tilts ar dzimteni bija Latvijas ciemiņi. Daži no viņiem nodeva sirsnīgus sveicienus un atbildēja uz jautājumiem.

Arī šogad nebija aizmirsti vientuļie, slimnīcās vai veco ļaužu mītnēs esošie biedri. Tos apmeklēja Apvienības pārstāvji, nododot sveicienus un mazu dāvanīgu. Daudzreiz negaidīts apmeklējums un uzmundrinoši vārdi palīdz labāk kā zāles.

Žel, ka šogad Ziemsvētku saietā iztrūka Apvienības priekšnieks Agrumu Pēteris, kas atveseļojās slimnīcā, kur viņu apmeklēja valdes pārstāvji, nododot svētku velti. Novēlam viņam Dievpalīgu un jo drīzu izveseļošanos.

Ar jauno gadu pensionāru sanāksmes iesākās 11. janvārī. Arī šoreiz bija ap 80 dalībnieku. Tā nu Centra kamīna zālē visiem bija jo cieši jāsaspiežas, bet par to neviens nežēlojās. Ieradušies bija 4 ciemiņi no Latvijas.

Pēc māc. G. Hūna lūgšanas, biedrzine V. Varslavāne apsveica janvārī dzimušos 9 jubilārus, nolasot kartiņu un pasniedzot katram ziedu. J. Tomsons nolasīja sveicienu no Sandras, kura pēc atgriešanās Latvijā pateicās par silto viesmīlību, kādu saņēmusi, ciemojoties mūsu vidū.

Sirsniņus atvadu vārdus teica viespa Irēne, kas drīzumā dodas atpakaļ uz mājām. Viņa vēlēja mums svešumā arī uz priekšu turēties kopā, atbalstīt vienaam otru un neaizmirst viņus dzimtenē, lūgt Dievu, lai Latvija drīz atkal atgūtu brīvību un neatkarību.

A. Krievs atgādināja, ka tieši šodien sākas Gorbačeva vēsturiskā 3 dienu vizīte Lietuvā, kas varētu būt liktenīga visām trim Baltijas valstīm. Pačalojām, padziedājām dažas dziesmas. Latvijas viesu atvadām arī "Pūt, vējiņi", J. Metuma mūzikālā pavadījumā.

E. Reveliņš nāca ar interesantu priekšlikumu par eventuālu Toronto DV teātra viesošanās Montre-

lā, ja tam būtu piekrišana, jo pensionāri ir galvenie teātru apmeklētāji. Klātesošie viņa priekšlikumu uzņēma atsaucīgi.

Pēc interesanti pavadītām pāris stundām, visi ātri taisījās mājās, jo ārā sniedziņš bija sācis birt tādā biežumā, ka skatam pazuda pat zaļās egles ielas otrā pusē.

MILDA OZOLA.

KĀ CENTRS PULSĒ?

Mūsu Sabiedriskā Centra pirmā valdes sēde 1990. gadā notika 17. janvārī.

Sakarā ar neparedzētiem apstākļiem, Centra PILNSAPULCE pārceļta uz 18. martu, plkst. 15:30,

Centrā. Pilnsapulcē notiks Centra valdes vēlēšanas. Ir iespējams, ka tanī pašā laikā notiks Juŗa KRIEVIŅA (no Latvijas) FOTO IZSTĀDE.

Centra ienākumi no veciem laikrakstiem samazinājušies (1988. g. ienākums \$ 804.-, bet 1989. g. tikai - \$ 523.-). Centrs sagaida no tā atbalstītājiem izlasīto laikrakstu plūdus, rullētus vai arī nerullētus.

Jaungada sarīkojums izdevies labi un devis \$ 1.071.- atlikumu.

Centra dāmu komitejas vadītāja Ruta Gabrušs izsaka sirsnīgu pateicību dāmu komitejai par darbu Jaungada sarīkojumā - Verai Auderei, Benitai Bilinskai, Alīsei Grīntālei, Ausmai Hūnai, Birutai Kalacei, Mirdzai Kalacei, Elzai Kīvītei, Modrai Kraulei, Annai Kreipānei, Ilgai Strautiņai, Līdī-

Kas notiek Latvijā?

PBLA izdevums "*Latvija Šodien*" sniedz plašos rakstos un dramatiskās fotogrāfijās nesenos vēsturiskos notikumus dzimtenē.

Saturā:

Dainis Īvāns - Piedod un palīdzi, Latvija!

Imants Kalniņš - Cita internacionālisma nav.

J. Rukšāns - Mūs vieno mērķis-Brīva Latvija

Voldemārs Zariņš - Tauta un dzimtene.

Franks Gordons - Emblēmas, simboli, zīmes.

Vilis Skultāns - Patiesības augšāmcelšanās.

Mārtiņš Āboliņš - Tallina-24. 2. 1988.

Pāvils Brūvers - 1988. gada 25. marts.

Andris Krieviņš - Rakstnieku savienības organizētais 25. marta mītiņš. (Foto reportāža).

Pāvils Brūvers, Alfrēds Stinkuls - Gunārs Astra.

Latvijas radošo savienību rezolūcija-2. 6. 1988.

Andris Krieviņš - Jaunatnes preses svētki.

Gunārs Freimanis/Aina Kraujiete/Rita Gāle/Sergejs Akurāters - 1988. gada 14. jūnijs.

Konst. Pupurs -Taisni uz priekšu pa Brīvības ielu.

Dana Titava intervijas 1988. gada 14. jūnijā Rīgā.

M. Vulfsons / E. Berklavs -14. jūnija mītiņa runas.

Valdis Holms - Nākotnē ejamais ceļš.

Karoga rehabilitēšana un Baltica -88.

Demonstrācija sakarā ar Latvijas-Krievijas miera līgumu. Demonstrācija sakarā ar PSRS-Vācijas līguma 49. gadskārtu.

Latvijas Tautas Frontes 1. kongress.

Demonstrācija pret migrantiem -23. 10. 1988.

Kārļa Zāles simtgade. Pret demonstrācijas. Piketi.

1988. g. 11. novembris. 1988. g. 18. novembris.

Juris Rubenis - Atdzimšana un atjaunošanās.

Jānis Andrupis - Ekoloģiskā pastardiena.

Arvids Ulme - Saulriets 149. kvartālā.

A. Stinkuls - 2. dzejas un rokmūzikas festivāls.

Ojārs Celle - Vox Populi un inteliģence 1987. g.

Gunārs Brikmanis - Profesors uz jumta.

J. Kronbergs, U. Bērziņš - Vai tagadne te runā?

Vera Vāvere - Ticot savai vēsturiskai esamībai.

Juris Dimīters - Māksla.

Eleonora Šturma - Latvijas gleznotāji Ņujorkā.

G. Repše un P. Bankovskis - Sieviešu jautājums.

Elga Egle - Morāles celšanas izglītības sistēmā.

Jans Kaplinskis -Lai mēs nesāktu ķildoties.

Intervijas ar Eduardu Berklavu, Juri Rubeni,

Džemmu Skulmi, Rutu Veidemani, Paruiru

Airikjanu un Alimžanu Rahimovu.

Viktors Krasts - Politiskā emigrācija un KP.

Viktors Strunskis - Baltiešu politiskie slodzītāji.

Pāvils Brūvers - Saruna ar Jāni Vagri.

Recenzijas. Dokumenti.

Daudzi citi raksti - par sportu, Rīgas skaistum-

karalieni, Dr. Ulfa Jāņsona komentāri ar Ed.

Keiŗa karikatūrām, un dzeju klāsts.

Šis lielformāta, bagāti ilustrētais 250 lpp.

žurnāls pasūtāms no PBLA biroja:

P.O. Box 4016, Rockville, MD 20850.

Čeki rakstāmi uz WORLD FEDERATION

OF FREE LATVIANS vārda. Cena \$15

Latvija Šodien

PBLA izdevums

jai Stadiņai, Norai Saletai, Ērikai Vītiņai, Augustam Pušpuram un Jānim Tēraudam. Paldies arī Ludvigam Kalniņam par zāles izrotājumu.

A. Vītols ziņoja, ka Lašinas pilsētas valdes pārstāvis (councillor) R. Goldens izteicis interesi par Centru un tā darbību, jo tas atrodas tieši viņā pārstāvētajā rajonā. Viņš vēlas sīkāk informāciju. Iespējams, ka Goldens piedalīsies kādā no nākamajām valdes sēdēm.

A. Vītols vēl informēja par Video Klubu un regulārajām video izrādēm Toronto. Video lentas uzņemtas Latvijā. Video Klubu varētu noorganizēt arī Montrealā, ja būtu pietiekami liela interese. Tuvāka informācija pie A. Vītola, tel. 637-9102.

Nākošā Centra valdes sēde 14. februārī, plkst. 19:30, Centrā.

L. KALNIŅŠ.

ORGANIZĀCIJU PADOME.

Padomes sēdē, kas notika 30. janvārī, Centrā, atklājās, ka ev.-lut. Trīsvienības draudzes pārstāvis un līdzšinējais padomes priekšsēdis Andris Spura vairs nevēlas pienākumu pildīt. Mazā dalībnieku skaita dēļ viņam vietnieku neizdevās atrast. To meklēs līdz nākamajai sēdei. Izteica sirsnīgu pateicību Spuram par divi gadus paveikto darbu un lūdza viņu pienākumus pildīt līdz jauna priekšsēža izraudzīšanai.

Kasieris M. Štauers iepazīstināja ar kases pārskatu: -

Valsts svētku sarīkojumā, kas notika 1989. gada 18. novembrī, ieņemts \$ 1.198.00, izdots \$ 640.26; atlikums \$ 557.74.

Aizvadītā gadā pavisam kopā ieņemts \$ 2.348.72, bet izdots \$ 2.440.05; iztrūkums \$ 91.33.

Lielākais izdevums bijis stipendijas mūsu jauniešiem izglītības turpināšanai - \$ 1.300.-, no padomes kases šai vajadzībai izmaksājot \$ 550.-. Organizācijas Stipendiju fondam devušas \$ 750.-. Bijuši arī vairāki privāti atvērējumi. Fondā brīvu līdzekļu patlaban nav. Tādi būs vajadzīgi atkal šovasar. Tādēļ fonda atbalstītāji aicināti savas iemaksas izdarīt pēc iespējas drīz, bet ne vēlāk kā līdz š. g. 1. maijam. Līdz šim datumam jāpieteicas visiem stipendiju pieprasītājiem, lai padome varētu jautājumu izlemt jau vasaras sākumā.

Ilgāku laiku sēdēs slimības dēļ nav varējis piedalīties sekretārs Pēteris Agrums. Viņš sekretāra pienākumus rūpīgi veicis daudzus gadus, par ko viņam izteica sirsnīgu pateicību. Padome vēl viņam drīzu atveseļošanos un cer, ka viņš varēs savus pienākumus turpināt.

Tādēļ arī izpalikuši vairāku sēžu protokoli. Lai to novērstu, šo sēdi protokolēja J. Tērauds.

J. Mateus caur M. Štaueru ziņoja, ka sekmīgi turpināties Rouzmauntas vidusskolas sadarbība ar Rīgas 50. vidusskolu. Padome pateicas J. Mateus par sekmīgi veikto darbu.

J. Tērauds pārstāvējis padomi ukraiņu valsts svētku atceres dienā, bet A. Spura - Antiboļševistiskā Bloka sanāksmē, kas notikusi janvārī.

Nākošā padomes sēde notiks 6. martā, Latviešu Centrā. Sākums plkst. 19:30. Visas organizācijas, padomes dalībnieces, lūgtas raudzīties, lai tās šajā sēdē būtu pārstāvētas.

M. Š.

ĀRKĀRTAS SAPULCE.

Montrealas Latviešu KREDĪTSABIEDRĪBA sasauc

ĀRKĀRTAS BIEDRU SAPULCI

svētdien, 1990. g. 25. martā,
plkst. 15:30, Latviešu Centrā.

Darba sekā: Kvebekas valdības jauno kredītsabiedrību statūtu apstiprināšana.

VALDE.

LATVIEŠU BOBSLEJISTI AMERIĶĀ.

Šī gada 17. un 18. februārī, Lake Placid, N.Y., kas ir tikai dažu stundu auto braucienā no Montrealas, latviešu bobslejisti piedalīsies 2 vīru bobsleja nobrauciena sacīkstēs.

Notikums ievērojams ar to, ka mūsu bobslejisti sacīkstēs piedalās kā latviešu komanda (20 braucēji). Šajā tikšanās, ko amerikāņi nodēvējuši par "Two Man Bobsled Challenge" mūsējie sacentīsies ar amerikāņiem un varbūt arī ar vāciešiem.

Sacensības notiks ik dienu notiks no plkst. 9:00 līdz 12:00, Mt. Van Hoevenberg kalnā pie Lake Placid.

Informāciju par biļetēm un varbūtēju sacensību atsaukumu var saņemt zvanot Olympic Regional Development Authority 518-523-1655 vai 1-800-858-7782. Pēdējo numuru zvanot, saruna ir brīva!

Albānietis Ē. Butners iecerējis noorganizēt tikšanos ar mūsu bobslejistiem 18. februārī pēc sacensībām. Tuvāku informāciju par to var saņemt tieši no viņa, zvanot 518-392-5566 tuvāk sacīkšu datumam.

Atbalstīsim Latvijas bobslejistus!

Drošsirdīgajiem entuziastiem Olimpiskais centrs piedāvā nobraucienu ar bobsleju par \$ 15.-, ja lai-ka apstākļi to pieļauj.

MBK.

MONTREALAS LATVIEŠU ORGANIZĀCIJU PADOMES

P A Z I Ņ O J U M I.

1. JAUNIEŠIEM, kas vēlētos saņemt STIPENDIJAS latviskās izglītības turpināšanai 1990. gadā, jāiesniedz padomei rakstisks LŪGUMS līdz šī gada 1. maijam.

Lūgumraksts adresējams padomei un nosūtāms padomes loceklim J. NORVELAM, 9860 Gouin Blvd., Apt. 202, PIERREFONDS, Qué., H8X 3H2, telefons 683-3342.

Nenokavējiet savu pieteikumu!

2. Padomes STIPENDIJU FONDS līdzekļus iegūst no savām dalībniecēm - draudzēm un organizācijām, kā arī no atsevišķiem STIPENDIJU FONDA labvēļiem. Stipendijās izmaksā gadā ienākušos līdzekļus.

Padome laipni lūdz draudzes, organizācijas un labvēļus savus šī gada atvērējumus iemaksāt padomes kasē līdz š. g. 1. maijam. Esat atsaucīgi, jo vajadzības ar katru gadu pieaugušas. Esam varējuši tās tikai daļēji apmierināt.

3. Padomes dalībnieces - draudzes un organizācijas aicinātas nokārtot savas gadskārtējās dalības maksas, kas ir \$ 25.-.

Čeki rakstāmi uz COUNCIL OF MONTREAL LATVIAN ORGANIZATIONS vārda un nosūtāmi padomes kasierim M. Štaueram, 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfé, Qué., H9X 2R2, tel. 457-9832.

4. Bez STIPENDIJU FONDA padome vēl kopā ar Baltiešu Federācijas Kanadā Montrealas nodaļu rīko Aizvesto piemīņas sarīkojumu un ir atbildīgā Latvijas valsts svētku svinību rīkotāja.

MONTREALAS LATVIEŠU ORGANIZĀCIJU PADOME gaida savu dalībnieču un vispārējās sabiedrības atbalstu.

Pateicībā,

PADOMES VADĪBA.

Šis MLB Zīgotāja numurs par dažām dienām aizkavējies. Izdalām to pensionāriem 8. februārī, bet pastā nododam 9. un 10. februārī.

Korektrises darbā šoreiz AUSMA VĪTIŅA, Latvija.

KĀRLIS IRBĪTIS.

Kārlis Irbītis, kurš 14. oktobrī sasniedza 85 gadu vecumu, uzskata, ka viņš konstruktora spējas mantojis no mātes tēva Pienes - lauku kalēja. No sava tēva - Lādes un Līdzenu pagasta algādža un skafīvera, vēlāk Čiekurkalna kantorista - Kārlis iemācījās sīkstumu un neatlaidību.

Izcilais latviešu lidmašīnu konstruktors lidmašīnu pirmo reizi redzēja 1914. gada pavasarī, bet lidmašīnu uzbūvi sāka pētīt no Bīkernieku lidlauka malā sakrautām salauztu aeroplānu detaļām...

Kārļa bērnu dienu lielākā kaislība bija zīmēšana, bet nevis kaut ko nozīmējot, bet gan ļaujoties fantāzijai. Tā uz papīra tapa pat universāla lidmašīna, kas spēja lidot gaisā, peldēt zem ūdens un kā kurmis graužties pa zemes apakšu. Tāpa pirmais lidmodelis un pūķis, kur par "pasažieri" tika ielikts kaķis, kurš uz Kārli vēl ilgi turēja ļaunu prātu. Tad tika uzbūvēts lidmašīnas skelets (no priežu kārtīm), kam spārnus aplīmēja ar vecām avīzēm. Starta vieta - malkas šķūnīša jumts. "Lidojums" beidzās, turpat zemē. Taču lidmodeļu konstruēšana un būvēšana turpinājās - līdz 1925. gadam Kārlis uzbūvēja 36 modeļus.

1921. gadā zēns iestājās Rīgas tehnikuma mehānikas nodaļā. 1923. gadā palaimējās praksē strādāt Aviācijas divīzijas darbnīcās, kur "karjēra" sākās ar motoru cilindru un virzuļu eļļas piedegumu tīrīšanu. Kārlis iestājās jaundibinātajā Latvijas Aeroklubā, kas apvienoja, galvenokārt, bijušās Krievijas kara lidotājus - latviešus. Līdzās pieredzes bagātiem lidotājiem un inženieriem A. Valeikam, Linbergam, N. Sudmalim, R. Zārdiņam, M. Kēniņam un citiem tur iestājās arī grafiki Zigismunds Vidbergs un Kārlis Irbītis - pats jaunākais vīru pulkā. Gustavs Lazdiņš toreiz sagādāja sensāciju, ar savu lidmašīnu nolaiždamies Esplanādē!

Beidzot tehnikumu, Kārlis Irbītis obligātā viena diplomprojekta vietā iesniedza divus - obligāto tvaika mašīnas un sirdij tuvāko lidmašīnas motora projektu. Bet pēc projektu aizstāvēšanas viņš steidzās uz lidlauku, kur izturēja vēl vienu eksāmenu: tur sekmīgi izmēģināja viņa konstruēto "Sprīdīti II"!

1944. gada martā viņu un vēl 18 vefiešus - lidmašīnu būves speciālistus - aizsūtīja uz Vāciju strādāt Meseršmita rūpnīcas konstruktora birojā. Viņu galvenais uzdevums bija pārkonstruēt lidmašīnas Me 410 metāla spārnus koka konstrukcijā...

Pēc kara pie Kārļa Irbīša, kurš mitinājās pārvietoto personu nometnē, negaidīts ieradās prof. Akermanis - latvietis amerikāņu kara uniformā. Viņš deva padomu doties pāri okeānam uz Kanadu, kur varētu likt lietā Irbīša vienreizējās zināšanas, talantu un darba mīlestību. Vēl būdams Latvijā, Kārlis Irbītis gudroja lidmašīnu ar grozāmiem spārnem, lidmašīnu, kas varētu pacelties vertikāli un pat karāties gaisā. Strādādams lidmašīnu būves firmā "Canadair", viņš piedalījās četrmotoru CL - 73 un CL - 74 radīšanā. Bet vēlāk, nu jau kā rūpnīcas projektu grupas vadītājs, Irbītis laida klajā CL - 84, kas 1965. gada 7. maijā vertikāli pacēlās gaisā, bet nedaudz vēlāk tika demonstrēta ASV, kur nosēdās Pentagona pagalmā! Latvieši vienmēr bijuši velna puikas (atcerieties Esplanādi!), un arī lidmašīnai, kas nosēdās Pentagonā, bija pielikta latvieša roka...

Un tā Kārlis Irbītis - šis gaišais prāts - nostrādāja līdz 1971. gada 1. janvārim, kad aizgāja pensijā. Tas nenozīmēja, ka viņš palika mierā, nē, viņš īstenoja savu seno ceļošanas tieksmi uz tālām, eksotiskām valstīm, par kurām puikas gados bija jūsmojis, lasīdams ģeogrāfijas grāmatas. Kārlis ar uzticamo dzīves biedri Elfrīdu apceļoja pasauli krustām šķērsām.

Pēc tam viņš uzrakstīja grāmatu par Latvijas aviācijas vēsturi, kas angļu valodā iznāca Kanādā. Izdevniecība "AVOTS" grasās šo grāmatu, tulkotu latviski, laist klajā. Apsveicami!

Kārļa Irbīša dzīve un darbs ir laba ceļa zvaigzne ikvienam latviešu jauneklīm, kurš vēlas sasniegt aviācijas zināšanu kalngalus. Latvijai pašlaik ir ļoti vajadzīgi tādi neatlaidīgi un gudri vīri, kāds bija un ir Kārlis Irbītis. Lai viņam veselība un mūsu liels paldies!

JURIS ROBEŽNIEKS.

● Raksts publicēts Žurnālā ZVAIGZNE, 1989. gada decembra numurā.

● Kārlis Irbītis šā gada 27. janvārī tika īpaši godināts Latviešu Inženieru Apvienības pilnsapulcē, kas notika Latviešu Centra telpās, Montrealā. Prezidents Andris Palejs pasniedza viņam apvienības piešķirto GODA BIERA DIPLOMU.

Montrealas Latviešu Biedrības priekšnieks M. Štauers savkārt paziņoja, ka biedrība Irbītim piešķirusi goda biedra titulu un pasniedza attiecīgu rakstu.

Vēl jubilāru atcerējās bijušais VEF darbinieks un MINOX optikas nodaļas meistars Oskars Vīndedzis.

Jāatzīmē, ka K. Irbītis nu jau 50 gadus (kopš 1939. gada) ir Amerikas Aeronatikas un Astronatikas Institūta biedrs (American Institute of Aeronautics and Astronautics). Par to viņš saņēmis īpašu, institūta prezidenta parakstītu, diplomu.

MOŽS LĪDZSTRĀDNIEKS.

Eduards Tiltiņš astoņdesmit pieci gadnieks.

Pašreiz vairs nav tie laiki, kad kāds par tevi iemetīs kādu labu vārdu. Tagad viss pašam jādara, gribi vai negribi. Pēc taisnības, jāsaka, nav daudz ko kladzināt par tiem nieka 85, jo daudziem citiem ir vēl vairāk uz muguras, un tie nesaka neko, bet tikai lēnam tipina uz priekšu. Man pašam tā čapošana vēl tīri lukna, tikai nezina kāpēc tie kilometri sāk stiepties garāki.

Kas vēl manas dzīves noslēpumus nezina, tad tiem to es pats atklāšu: Rīgā dzimis, Rīgā audzis, Rīgā maizi pelnījis un Rīgā pārlaidis visus dažādu valdīšanu režīmus, ieskaitot divi reizes utai nos krievus. Nevēladamies trešo reizi ar tiem satikties, ar visu ģimeni pārpeldējām lielo dīķi un izmetām enkuru Toronto. Seit starplaiks no 45 - 85 ir visiem vienāds, ja neskaita mazas sīkas variācijas, tāpēc būtu garlaicīgi to visu atkārtot un uzskaitīt.

Tagad pēc saviem gadiem un uz daktera ieteikumu situ vairāk uz bremzēm. Satiksmes līdzekļus lietoju tāpat pa vecai modei, bet, ja eju pastaigāties, mēģinu lietot tās avenijas, kur biežāk beklīši salikti. Arī uz daktera ieteikumu vajadzēja mainīt gadiem ierasto medicīnas veikalu un prozaisko drug store. Dakteris nu ir vienreiz tā persona, ar kuru nav labi strīdēties.

Nobeigumā jāsaka, ka esmu vēl ilgi nodomājis turēties virs ūdens, jo galva pilna ar visādām

blēgu idejām, kas prasās pēc uzlikšanas uz papīra. Ja drēbes pasē un apetīte laba, tad taču nav daudz ko bēdāties!

Nu, lai jums visiem laba veselība, bet man pašam vispirms!

Ar cienīšanu zīmējās Jūsu

ED. TILTIŅŠ.

ZELTA KĀZAS.

1989. gada 16. decembrī uz 50 laulībā pavadītiem gadiem atskatījās Linda un Roberts K A R L S O N I, kas kopš 1949. gada dzīvo Montrealā.

Viņu ģimenē meita Ruta, kas precējusies ar Ēriku Leimani un kas audzina mazmeitas Ilgu un Andru.

Jubilāri zeltkāzas atzīmēja radu un draugu saimē Latviešu Centrā, Montrealā.

Viņu kāzu dienas foto uzņēmums un īss apraksts bija publicēts angļu valodas dienas laikrakstā Gazette 1989. gada 16. decembra numurā.

I.

TURPMĀKIE SARĪKOJUMI.

MLB ZIŅAS:

31. martā, plkst. 18:00, Latviešu Centrā, Lašīnā, gads-

kārtējais APRĪLA JOKS sarīkojums par labu MLB Zīpotājam ar plašu programmu. Siltas vakariņas. Plašāks paziņojums nākamajā MLB Zīpotāja numurā. Ceram, ka tad lasītājiem būs pieejams 42. gada 1. numurs (aprīļa).

MLB ZĪNOTĀJA tehnisko izdevumu segšanai JANVĀRĀ mēnesī esam saņēmuši sekojošus ziedojumus:

J. Pētersons, Tecumseh, Ontario, \$ 0.50, J. Bolšteins, Gaithersburg, Merilandē, ASV, \$ 5.70, A. Purams, Toronto, Ontario, \$ 10.00, Māra Dole, Bostonā, Masačusetā, ASV, \$ 2.50, Pēteris Efferts \$ 32.50, Imants Frišmanis \$ 40.00, Maija Strēle-Polak \$ 2.50, V. Bērziņš \$ 25.00, Juris Kalacis \$ 7.50, Elmars Zirnis, Blūmingtonā, Minesotā, ASV, \$ 3.19, Artūrs Norietis, Bostonā, Masačusetā, ASV, \$ 3.19, Milda Ozoliņa \$ 15.50, Alfrēds Vanags, Pikerīngā, Ontario, \$ 25.00, Valdis Treimanis, Harwood Heights, Ilinojā, ASV, \$ 3.28, Alma Apse \$ 20.50, Rita Bungay \$ 10.50, Tālvāldis Kraulis \$ 7.50, Maiga Pētersone, Ričmondhilā, Ontario, \$ 12.50, Valentīns Klētnieks \$ 17.50, Marta Ērglis \$ 2.50, Egons Rupners, Otavā, Ontario, \$ 12.50, Valentīne Niedre \$ 10.00, Artūrs Silgailis, Ošavā, Ontario, \$ 25.00, Elmārs Kalnavārns \$ 10.00, Kārlis Kirmušs \$ 62.50, Uldis Lūsis \$ 15.00, Laimonis Spožais, Indian Head, Merilandē, ASV, \$ 7.71, Alma un Andrējs Kīši, Bay Village, Ohaijo, ASV, \$ 57.50, Zelma Didrichsone, Englvudā, Ņūdžersijā, ASV, \$ 5.75, Valters Zirnītis, Rokfordā, Mičiganā, ASV, \$ 11.50, S. Oboruns \$ 7.50, Andreja Brūvers, Minsterē, Vācijā, \$ 5.02, Vera Ikaunieks Ganokvē, Ontario, \$ 25.00, Anna Sushko, Grīnvalijā, Ontario, \$ 12.50, Dr. A. Tiltiņa \$ 2.50, Dr. Roberts Seisums, Rohnert Park, Kalifornijā, ASV, \$ 3.37.

Janvārī no 37 lasītājiem kopā \$ 520.71.

1989./90. gada pirmajos 9 mēnešos no 183 lasītājiem pavisam kopā \$ 2.455.46.

Spiestuves mašīnu iegādei JANVĀRĀ mēnesī ziedojuši:

Indriķis Strēlis, Downsview, Ontario, \$ 7.50, Imants Frišmanis \$ 40.00, Juris Kalacis \$ 10.00, Alberts Caune \$ 5.00, Zigurds Bērziņš \$ 7.50, Alma Apse \$ 30.00, V. Klētnieks \$ 100.00, Ivars Klētnieks \$ 17.50, Konstantīns Čaks \$ 12.50, Valentīne Niedre \$ 12.50, Juris Jēkabsons, Toronto, Ontario, \$ 2.50 un Kārlis Kirmušs \$ 80.-

Janvārī no 12 lasītājiem kopā \$ 325.00.

1989./90. darbības gada pirmajos 9 mēnešos no 82 lasītājiem pavisam kopā \$ 3.596.35.

Līdz ar to jauniegādātās mašīnas parāds tagad vēl ir \$ 2.694.-.

Abās kategorijās 9 mēnešos no 266 lasītājiem pavisam kopā \$ 6.050.71.

MLB mērķu sekmēšanai ziedojuši:

L. Ulmanis \$ 2.50, M. Dole \$ 5.00, E. Spurmane \$ 20.00, Alma Apse \$ 50.00, E. Velde, Toronto, Ontario, \$ 7.50, Dr. A. Tiltiņa \$ 5.00.

Šajā mēnesī no 6 atbalstītājiem kopā \$ 90.00.

Darbības gadā no 21 labvēļiem pavisam kopā \$ 347.50.

Savus ziedojuma pieteikumus nokārtojuši vairums kopēja Ziemsvētku un Jaungada apsveikuma dalībnieki.

Tomēr daži to vēl nav izdarījuši. Būsim pateicīgi, ja arī jūs drīz atsauksaties.

MLB valdes sirsnīgs paldies itin visiem mūsu darba atbalstītājiem!

Esam saņēmuši arī apsolīto Kvebekas valdības atbalstu \$ 2.000.- apmērā, kā to liecina svešvalodu nodaļā publicētais raksts franču valodā.

Paldies valdībai par to. Tas domāts arvien pieaugušo pasta izdevumu segšanai.

Turpina ienākt lasītāju dāvanu pasūtījumi. It sevišķi priecājamies par tiem pasūtījumiem, kas domāti jaunatnei un lasītājiem Latvijā. Ceram, ka šo izdevību izmantos arī citi lasītāji.

Lūdzam ievērot, ka GADA ABONEMENTS uz Latviju kā drukas darbs pa gaisa pastu maksā tikai \$ 35.-! Redakcijā arvien ir pieejamas agrākās burtnīcas, kuŗas varam nosūtīt kā paraugu uz Jūsu ieteiktiem lasītājiem - kandidātiem.

Dāvanai varētu noderēt iepriekšējo gadu pilni komplekti. Vēl ir pieejami daži. Katra iepriekšējā gada komplekts, pasta izdevumus ieskaitot, Kanadā un ASV maksā tikai \$ 15.00. Lūdzam minēt, kuŗa gada komplektu jūs pasūtīniet!

Strauji tuvojas MLB tekošā darbības gada noslēgums. Tādēļ aicinām biedrus un MLB darba atbalstītājus nokārtot tekošos maksājumus, lai MLB kasiere laicīgi varētu noslēgt savas grāmatas bez īpašu atgādinājumu izsūtīšanas.

Izmantojiet šim nolūkam pēdējā lappusē iespiesto blanku!

MLB 27. janvārī atzīmēja savu 42 gadu pastāvēšanu ar īpašu sarīkojumu, kuŗa apmeklētājiem bija pieejamas siltas vakariņas un kuŗā par populāro šodienas politisko terminu "pluralisms" referēja Imants Steprāns.

Sakām referentam, darbiniecēm un darbiniekiem, kā arī apmeklētājiem sirsnīgu paldies. Vakars, mūsaprāt, izdevās. Tas deva MLB kasē arī atlikumu.

MLB Zīpotāja redakcija iecerējusi referātu publicēt nākamajā numurā.

• Vēstules uz Latviju šobrīd nonāk ātrāk, izpalīdzot ciemiņiem, kas atbraukuši uz šo krastu.

Pa pastu uz Latviju tagad var sūtīt grāmatas. 2 kilogramu sainis maksā nepilni \$ 9. Aiziet no 6 līdz 12 nedēļās. Daži saipi dažkārt tomēr vēl arvien noklīst neceļos.

• Ciemiņi no Latvijas var sūtīt mantas arī pa kuģa ceļu. Tas iznāk ievērojami lētāk. Pirms aizbraukšanas ir jāpiesakās kuģniecības sabiedrībā un jāuzrāda pase ar ieceļošanas vīzu.

• ASV un Kanadas dolāri (valūta) Latvijā šobrīd lielā cenā. Par to varot iegādāties itin visu, kamēr rubļa vērtība nemitīgi krītoties. Rezultātā pieaug preču cenas.

I.

SABIEDRISKĀS DZĪVES LAIKRĀDIS:

Biežāk lietoto Sv. Jāņa igauņu baznīca, kur notiek ev.-lut. dievkalpojumi, 4345 Marciļ.
 telpu adreses: Ev.-lut. Trīsvienības draudze nams - 3438 Rosedale Ave., tel. 489-3224.
 Latviešu Sabiedriskais Centrs - 3955 Provosta ielā, Lašīnā, tel. 634-4082.

8. februārī, plkst. 12:00, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Pensionāru Apvienības kārtējā sanāksme.
14. februārī, plkst. 19:30, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Sabiedriskā Centra kārtējā valdes sēde. Apmeklēt var visi interesenti.
18. februārī, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Jēzus Svētās Sirds kapelā, Montrealas latviešu katoļu draudzes kārtējais dievkalpojums.
18. februārī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
18. februārī, plkst. 14:30, apmēram, pēc dievkalpojuma, Montrealas ev.-lut. Trīsvienības draudzes pilnsapulce. Darba sekā: ziņojumi, budžets 1990. gadam, vēlēšanas un dažādi jautājumi. Draudzes locekļi aicināti sapulcē piedalīties.
22. februārī, plkst. 12:00, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Pensionāru Apvienības kārtējā sanāksme.
24. februārī, plkst. 13:30, Latviešu Centrā, DV Montrealas nodaļas gada sapulce. Nodaļas biedri un atbalstītāji lūgti sapulcē piedalīties.
25. februārī, plkst. 11:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums ar dievgaldu.
28. februārī, plkst. 19:00, Latviešu Centrā, Montrealas Baltiešu Pastmarku Kluba kārtējā sanāksme (Skatiet plašāku aprakstu Svešvalodu nodaļā, 24. lpp.1).
4. martā, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu Ciešanu laika 1. svētdienas dievkalpojums.
6. martā, plkst. 19:30, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Organizāciju Padomes kārtējā darba sēde. Pārrunājami svarīgi turpmākās darbības jautājumi. Visas padomes dalībnieces lūgtas uz sēdi sūtīt savus pārstāvjus.
8. martā, plkst. 12:00, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Pensionāru Apvienības kārtējā sanāksme.
11. martā, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
17. martā, plkst. 18:00, Latviešu Centrā, DV Montrealas nodaļas plkv. O. Kalpaka un latviešu leģiona atceres vakars. Referēs J. Palieps.
18. martā, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Jēzus Svētās Sirds kapelā, Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes kārtējais dievkalpojums.
18. martā, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
17. un 18. martā, Latviešu Centrā, Centra un MLB izkārtojumā, fotogrāfa Juņa KRIEVIŅA FOTO IZSTĀDE. Plašāks paziņojums nākamreiz.
18. martā, plkst. 15:30, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Sabiedriskā Centra gada sapulce ar jaunas valdes vēlēšanām.
22. martā, plkst. 12:00, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Pensionāru Apvienības kārtējā sanāksme.
25. martā, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
25. martā, plkst. 15:30, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Kredītsabiedrības ārkārtas biedru sapulce Kvebekas valdības jauno kredītsabiedrību statūtu apstiprināšanai.
31. martā, plkst. 18:00, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Biedrības gadskārtējais APRĪLA JOKS sarīkojums ar plašu programmu. MLB šo sarīkojumu rīko par labu MLB Zīpotājam. Plašāks paziņojums nākamreiz. Paredzēts izdalīt aprīļa numuru.
1. aprīlī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.

Laipni lūdzam ziņas SABIEDRISKAJAM LAIKRĀDIM iesniegt rakstiski. Ieteicams, ka atsevišķos paziņojumus iesniedzēji sagatavo paši. Lūdzam ievērot iesniegšanas termiņu - ik mēneša 15. datum! Izņēmumu gadījumos pieņemam vēlīnus paziņojumus. Ja vien iespējams, sniedziet ziņas par nākamām divi mēnešiem.

Lūdzam rīkotājus sarunāt reportāžas rakstītāju savam sarīkojumam. Labprāt šādas reportāžas iespīezām, lai sabiedriskā dzīve Montreālā būtu iespējami pilnīgi dokumentēta. No piederīgiem gaidām mirušo dzīves gaitas aprakstus, lai varam tos pieminēt, aizsaulē aizejot.

KATOĻU EGLĪTĒ.

Vai kādreiz tik populārā mūsu katoļu saimes gadskārtējā Ziemsvētku eglīte ir zaudējusi savu pievilksanas spēku? Šāds jautājums negribot radās šā gada eglītē, kas notika 6. janvārī, Notre Dame bazilikas sarīkojumu telpā. Tā bija pulcinājusi daudz mazāk apmeklētāju kā iepriekšējos gadus (ap 60). Vai varēja būt tā, ka ļaudis bija padzirdējuši, ka izziņotā jauktā kora piedalīšanās izpaliks?

Rezultātā rīkotājiem bija jāapmierinās ar svētbrīdi, ko vadīja Tēvs Jānis, draudzes dāmu organizēto izlozi un saviesīgo dzīvi.

Piedāvāju

Jauno GCC firmas

cieto disku un drukātāju sēriju,
Makintošu sistēmu uzstādīšanu,
problēmu risināšanu, apmācību.

Juris Mazutis: 613/225-4949

TORTES godiem, viesībām un pašu priekam.

PASŪTINĀJUMI:

tālrunis 457-9832.

Personas, kas vēlas iegūt ātru un pareizu informāciju par jaunākiem notikumiem Latvijā, var zvanīt latviešu sūtniecībai Vašingtonā - tel. 202-726-8213. Sarunu izdevumi jāsedz pašam informācijas pieprasītājam (ai).

1990. II 1.425 e.

MŪZIKĀLĀ TEĀTRĀ

TANGO LUGANO VIDEO
LENTAS \$75

Pasūtīnājumi: Latviešu Jaunatnes Dziesmu Svētku padomē - 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfé, Qué., Canada H9X 2R2

DOMU TALKA

ALTERNATIVES

Ejam brāļi raudzīties,
Kādu koku upe nes.
Kādu koku upe nesa,
Tāda koka laivu taisam.

T. T. ALTERNATIVES
P. O. Box 998
Hamilton, Ont.
L8N 3R1

COLLINS CLARKE MACGILLIVRAY WHITE

FLOWERS
by
FARGUES

Funeral Directors

• 5610 Sherbrooke St. W.,
Montreal — Business Office
514 - 483-1870

MLB ZIŅOTĀJA administrātores A. Porietei - Bedard, 113 Highgate Avenue, Pointe Claire, Québec, Canada, H9R 2X5, telefons 514-697-6624.

Ar šo nosūtītu abonementa samaksu (\$22.50 vai 17.50 ek. likmes!) par _____ gadu/iem \$ _____	
Gaisa pasta piemaksu ASV - \$5.-, citos kontinentos - \$12.-	\$ _____
Ziedoju izdevumu tehnisko izdevumu segšanai	\$ _____
Ziedoju spāstības maģinu iegādei	\$ _____
Vēlos saņemt sekojošus agrākos MLB Zīņotāja numurus: _____ h \$ 2.-	\$ _____
Dāvinu MLB Zīņotāju	\$ _____
Iesaku nosūtīt paraugburtnīcas	\$ _____
Ar šo nosūtītu iestāšanās maksu Montreālas Latviešu Biedrībā - \$ 5.-	\$ _____
Ar šo nosūtītu MLB biedru maksu par _____ darbības gadu (h \$ 10.-)	\$ _____
Ar šo nosūtītu LNAK dalības maksu par _____ gadiem (h \$ 10.-)	\$ _____
Ziedoju MLB darba un pasākumu veicināšanai	\$ _____
Čeki rakstāmi uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda.	
Pavisam kopā	\$ _____

(Maksātāja vārds, uzvārds, pasta kods, telefona numurs)

(paraksts)

MLB ZIŅOTĀJS.

ISSN 0227 - 2433

IZDEVĒJA: Montreālas Latviešu Biedrība, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfé, Qué., Canada H9X 2R2, tālrunis 514-457-9832.

REDAKTORS: Mārtiņš Štauvers. ADMINISTRĀTORE: Anita Poriet-Bedard, 113 Highgate Ave., Pointe Claire, Qué., Canada, H9R 2X5, tālrunis 514-697-6624. EKSPEDICIJA: Valta Ozols. DARBINIEKI: Jānis Birze, Elga Cops, Edgars Kajaks, Viņa Kajaks, Austra Konovolova, Anna Kreipāne, Pēteris Kreipāne, Voldemārs Ozols, Ilga Štauvere un vēl daudzi citi.

MLB ZIŅOTĀJA ABONEMENTA MAKSA: \$ 22.50 gadā; MLB biedriem, pensionāriem un kāja invalīdiem - \$ 17.50 gadā; gaisa pasta piemaksa uz ASV - \$ 5.-, uz citiem kontinentiem \$ 12.-. Atsevišķas agrākas burtnīcas pret \$ 2.- ziedojumu. Lappušu maksa: 1/4 lpp. - \$ 20.-, 1/3 lpp. - \$ 25.-, 1/2 lpp. - \$ 30.-, 3/4 lpp. - \$ 50.-, pilna lpp. - \$ 55.-; klīvēju un paziņojumu sagatavošana \$ 15.-. Iespējama arī foto uzņēmumu publicēšana. Čeki rakstāmi uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda. MLB ZIŅOTĀJS, tāpat kā MLB, ir bezpeļņas pasākums; visus ienākumus redakcija izmanto tā izdošanas vajadzībām.

MLB ZIŅOTĀJS iznāk ik mēneša sākumā. Materiāli tādā pašā numuram iesūtāmi vai nododami redakcijā līdz ik mēneša 15. datumam. Par izdevuma publicēto rakstu saturu atbild to autori. Redakcija var rakstus īsināt. Raksti un ziņas nepauž ne MLB valdes, ne redakcijas, nedz tās darbinieku iesakus iztirzātos jautājumos. Rakstu autoriem jāuzdod pilna adrese, telefona numurs un jāparakstās. Anonīmus rakstus redakcija ignorē.

MONTREAL LATVIAN SOCIETY FEBRUARY 1990 FEVRIER MONTHLY BULLETIN MLB ZIŅOTĀJS
SOCIÉTÉ DES LETTONS DE MONTRÉAL BULLETIN MENSUEL MLB ZIŅOTĀJS

Envoyé par la Société des Lettons de Montréal; Sent by Montreal Latvian Society: 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfé, Canada H9X 2R2, telephone 514-457-9832.